



Comisia securitate națională, apărare și ordine publică

RAPORT

la proiectul de hotărâre a Parlamentului privind aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028

Nr. 460 din 08.12.2023

În conformitate cu prevederile Regulamentului Parlamentului, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a fost sesizată spre dezbateri în fond cu proiectul de hotărâre a Parlamentului privind aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028, prezentat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament, elaborat în colaborare cu Centrul Național Anticorupție.

Potrivit notei informative la proiect, proiectul în cauză este necesar întru asigurarea continuității politicilor de prevenire și combatere a corupției la nivel național, în sensul în care actuala Strategie Națională de Integritate și Anticorupție își încheie acțiunile planificate. Aprobarea Programului respectiv și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia este condiționată de o serie de angajamente asumate prin semnarea Acordului de Asociere dintre Republica Moldova și UE, de necesitatea alinierii și respectării standardelor internaționale recunoscute de către Republica Moldova și Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, precum și de progresele înregistrate, deficiențele de realizare constatate și de acțiunile restante.

Obiectivele generale propuse în Program, precum și acțiunile descrise în Plan au fost corelate cu direcțiile de politici stabilite în Strategia națională de dezvoltare "Moldova Europeană 2030". Astfel, proiectul de Program are drept obiectiv diminuarea fenomenului de corupție și amplificarea gradului de integritate în sectorul public și privat, acesta fiind atins prin setarea a 4 obiective generale.

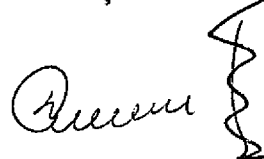
Menționăm că până la înregistrarea proiectului în Parlament, a fost asigurată consultarea publică a conceptului proiectului cu societatea civilă și autoritățile de resort. De asemenea, în vederea asigurării executării prevederilor art. 49¹ din Regulamentul Parlamentului a fost anunțată demararea consultărilor publice pe marginea proiectului înregistrat în Parlament, anunțul fiind publicat pe pagina web a Parlamentului.

În cadrul pregătirii acestuia pentru dezbateri în ședința plenară a Parlamentului, la ședința Comisiei au fost examinate amendamentele, propunerile și obiecțiile înaintate de comisiile parlamentare, Guvern, Direcția generală juridică a Secretariatului Parlamentului și societatea civilă, rezultatele cărora sânt expuse în sinteză care este parte componentă a prezentului raport.

Proiectul care se anexează la raportul dat a fost ajustat urmare a definitivării acestuia în ședințele grupului de lucru cu Centrul Național Anticorupție urmare a consultărilor publice și reieșind din propunerile și obiecțiile acceptate potrivit sintezei amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor care este anexată la raport.

În concluzie, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică, în rezultatul examinării proiectului respectiv în ședința sa din 27 decembrie 2023 a propus cu votul majorității membrilor comisiei adoptarea proiectului de către Parlament.

Lilian CARP
Președintele Comisiei

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Lilian CARP', followed by a stylized flourish or scribble.

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE

**privind aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028
și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia**

Parlamentul adoptă prezenta hotărâre.

Art.1. – Se aprobă Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 (se anexează).

Art.2. – Entitățile publice vor întreprinde măsurile necesare în vederea realizării Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia.

Art.3. – Monitorizarea și evaluarea implementării Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia se pune în sarcina Centrului Național Anticorupție.

Art.4. – Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

PROGRAMUL NAȚIONAL

de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028

I. INTRODUCERE

1. Integrarea europeană este un deziderat fundamental al politicii interne și externe a Republicii Moldova și al Guvernului, având un puternic potențial de facilitare a politicii de prevenire și combatere a corupției, care se numără printre prioritățile principale.
2. Odată cu implementarea Acordului de Asociere, liberalizarea regimului de vize și integrarea treptată în piața internă a UE, are loc integrarea de facto a Republicii Moldova în spațiul politic și economic european. Iar în prezent Guvernul este dedicat întru totul obiectivului modernizării și dezvoltării Republicii Moldova, pe care îl presupune integrarea europeană. Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, ratificat de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr.112/2014, la Titlul III „Libertate, securitate și justiție”, prevede necesitatea întreprinderii unor importante reforme interne, inclusiv, prin asigurarea eficacității în lupta împotriva corupției, îndeosebi în vederea îmbunătățirii cooperării internaționale privind combaterea corupției, precum și a asigurării unei puneri în aplicare eficace a instrumentelor juridice internaționale relevante, cum ar fi Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției din 2003 (art.4 lit.e) din Acord.
3. Prevenirea și combaterea corupției, precum și promovarea integrității în sectorul public și justiție a devenit o prioritate națională și o condiționalitate pentru Republica Moldova în raport cu partenerii de dezvoltare. În acest sens, obiectivele și acțiunile privind combaterea fenomenului corupției au fost trasate în mai multe documente strategice naționale, ele corelându-se astfel, pentru a asigura realizarea angajamentelor asumate de către Republica Moldova.
4. Programul este în concordanță cu prioritățile reflectate în Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31.10.2003 și semnată de Republica Moldova la 28.09.2004, ratificată prin Legea nr.158/2007, care angajează statele semnatare să elaboreze, să implementeze și să asigure politici anticorupție eficiente și coordonate în domeniul anticorupție, în Agenda de asociere între Republica Moldova și Uniunea Europeană pentru anii 2022-2027, inclusiv cu alte instrumente și acte juridice internaționale, astfel, asigurând consolidarea legislației naționale în domeniu.
5. Esența Programului reflectat se bazează pe angajamentele formulate în Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”, inclusiv ale obiectivelor Agendei de Dezvoltare Durabilă Moldova 2030, asigurând alinierea la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (în continuare – ODD):
 - 1) ODD 16: Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți, precum și a indicatorilor globali, țintele naționale:
 - Reducerea semnificativă a fluxurilor financiare ilicite [...] consolidarea recuperării și returnării bunurilor furate (ODD16.4);
 - Reducerea semnificativă a corupției și mituirii în toate formele lor (ODD16.5);
 - Dezvoltarea unor instituții eficiente, responsabile și transparente la toate nivelurile (ODD16.6);
 - Asigurarea procesului decizional receptiv, incluziv, participativ și reprezentativ la toate nivelurile (ODD16.7);
 - Asigurarea accesului public la informații și protejarea libertăților fundamentale, în conformitate cu legislația națională și acordurile internaționale (ODD16.10).
 - 2) ODD 5: Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor. Asigurarea caracterului transversal al egalității de gen stabilește „ancorarea documentelor de politici sectoriale pentru implementarea prezentei strategii cu principiile (interdependență, egalitate și

nediscriminare, participare și abilitare, responsabilizare) și standardele privind drepturile omului și egalitatea de gen”.

6. Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” prevede că buna guvernare are un impact direct asupra furnizării de servicii de calitate și relevante. Buna guvernare stimulează impactul unui pachet de politici care sporesc transparența și eficiența guvernamentală, reduc corupția, promovează libertatea economică și fortifică incluziunea socială, cu accent pe abilitarea femeilor. În acest sens, prezentul Program se bazează pe unul dintre principiile care stă la baza implementării Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (8. Proceduri de raportare) și anume: „ancorarea documentelor de politici sectoriale pentru implementarea prezentei strategii cu principiile (interdependență, egalitate și nediscriminare, participare și abilitare, responsabilizare) și standardele privind drepturile omului și egalitatea de gen”.
7. Programul derivă și din Strategia securității naționale a Republicii Moldova, care are drept obiective creșterea capacității statului de a preveni și de a contracara materializarea riscurilor la adresa securității naționale, precum și de a asigura procesul de integrare europeană și cooperare cu statele partenere. Astfel, printre obiectivele de securitate specifice se regăsește întărirea instituțiilor și consolidarea mecanismelor de combatere a corupției.
8. Programul Național de Integritate și Anticorupție pentru anii 2024-2028 (în continuare – Program) este un document de politici publice, care urmărește stabilirea unui set de obiective și acțiuni privind buna guvernare asigurată prin consolidarea integrității instituționale la nivel național.
9. Obținerea statutului de țară candidată la Uniunea Europeană, a determinat Guvernul Republicii Moldova să inițieze și să elaboreze Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, plan care include pe segmentul: „Reforma Justiției și drepturi fundamentale” o acțiune (nr.22) ce vizează „elaborarea și aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028”. Astfel, elaborarea și implementarea responsabilă a Programului va consolida eforturile comune și va contribui la procesul de realizare a angajamentelor asumate de către Republica Moldova, odată cu acordarea titlului de țară candidată.
10. Programul este corelat cu cele 9 măsuri propuse de către Comisia Europeană în Avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, 4 dintre ele vizând domeniile de integritate și anticorupție, precum urmează: Finalizarea etapelor esențiale ale reformei sistemului de justiție, lansată recent, în toate instituțiile din cadrul lanțurilor de justiție și de urmărire penală, pentru a le asigura independența, integritatea, eficiența, responsabilitatea și transparența (angajamentul 1); Îndeplinirea angajamentului de a combate corupția la toate nivelurile prin luarea de măsuri decisive în direcția unor anchete pro-active și eficiente, precum și prin obținerea unui bilanț credibil al urmăririlor penale și al condamnărilor; creșterea substanțială a gradului de utilizare a recomandărilor Centrului Național Anticorupție (angajamentul 3); Implementarea angajamentului de „dezoligarhizare” prin eliminarea influenței excesive a intereselor private asupra vieții economice, politice și publice (angajamentul 4); Consolidarea luptei împotriva criminalității organizate, pe baza unor evaluări detaliate ale amenințărilor, a unei cooperări sporite cu partenerii regionali ai UE și internaționali și a unei mai bune coordonări a autorităților de aplicare a legii, în special, instituirea un pachet legislativ privind recuperarea activelor și un cadru cuprinzător pentru combaterea criminalității financiare și a spălării banilor (angajamentul 5).
11. Prezentul document de politici este elaborat în conformitate cu Hotărârea de Guvern nr. 386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice și are ca suport teoria schimbării documentului de politici publice, ideile, inițiativele, propunerile actorilor interesați și vizați de domeniul integrității și anticorupție.
12. Programul este un document de viziune strategică care urmărește creșterea bunăstării și a calității vieții cetățenilor, prin eradicarea corupției și garantarea supremației legii. Iar obiectivele propuse de către acest Program vor contribui la realizarea angajamentelor Republicii Moldova vis-a-vis de comunitatea internațională.

13. Programul și Planul de acțiuni aferent este planificat pe o perioadă de 5 ani și urmărește coeziunea dintre actorii implicați în domeniul relevant prevenirii și combaterii corupției, pentru și diminuarea fenomenului de corupție la nivel național.
14. Program a fost realizat în cadrul unui proces participativ, cu implicarea tuturor factorilor de decizie. Entitatea națională cu rol de coordonator al Programului național și a Planului de acțiuni va consulta mediul asociativ și neguvernamental, mediul academic și parteneri de dezvoltare, pentru a identifica cele mai eficiente instrumente și metode de coordonare pentru buna implementare a documentului de politici publice.

II. ANALIZA SITUAȚIEI

2.1 Sinteza analitică a procesului de integritate și anticorupție

15. Corupția este recunoscută ca fiind o problemă contemporană majoră, subminând dezvoltarea socială, afectând statul de drept, perpetuând inegalitatea și sporind neîncrederea în entitățile statului. În ciuda creșterii politicilor de prevenire și combatere a fenomenului corupției în ultimele trei decenii, acesta rămâne notoriu și dificil de măsurat, iar impactul unor astfel de politici greu de evaluat.
16. Fenomenul corupției rămâne o constantă în Republica Moldova constituind o amenințare pentru democrație, echitatea socială și justiție independentă. Mai mult ca atât, fenomenul corupției afectează perspectivele Republicii Moldova de aderare la Uniunea Europeană, de promovare a obiectivelor sale de politică externă și de menținere a unei bune imagini în fața partenerilor de dezvoltare. Astfel, aria tot mai largă, complexitatea și continua diversificare a formelor de manifestare a corupției, impune necesitatea, la nivel național, identificării unei viziuni strategice complexe de intervenție în scopul diminuării incidentelor corupționale, precum și a efectelor acestora.
17. Evoluția fenomenului corupției într-un context ca cel din Republica Moldova este un exercițiu complex, atunci când există o cvasi-generală percepție a corupției într-o mare parte a vieții sociale și economiei și datorită lipsei unor date dezagregate. Dar, statisticile existente oferă o perspectivă generală a fenomenului abordat și care ar fi tendințele și domeniile necesare de intervenție.
18. Indicele de percepție a corupției (IPC) reflectă nivelul corupției din sectorul public perceput de către experți și oameni de afaceri și este calculat la o scară de la 0 (semnifică corupție totală) până la 100 (lipsă totală de corupție). În ianuarie 2023, Transparency International a lansat IPC pentru anul 2022, Republica Moldova înregistrând un scor de 39 de puncte, fiind pe locul 91 din 180 de țări incluse în clasament (pentru comparație: în anul 2021 scorul IPC a fost de 36 de puncte, Moldova fiind plasată pe locul 107 din 180 de țări).
19. Indicele de Percepție a Corupției pentru anul 2022 publicat de Transparency International demonstrează că 131 de state din cele 180 analizate nu au făcut progrese semnificative în combaterea corupției, în ultimii 10 ani, iar Republica Moldova nu este o excepție. Cu toate acestea tabelul de mai jos evidențiază o abordare și evoluție pozitivă pentru statul nostru la capitolul percepția corupției, ceea ce demonstrează că eforturile depuse de către entitățile publice naționale în domeniul prevenirii și combaterii corupției au un impact pozitiv și necesită a fi continuate.

Tabelul 1

Republica Moldova în clasamentul IPC 2016-2022

Anii/ clasament	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Scorul	30	31	33	32	34	36	39
Locul în clasament	123	122	117	120	115	105	91

Sursa: Corruption Perception Index 2022 (IPC 2022):
<https://www.transparency.md/2023/01/31/3663/>

20. Indicele Integrității Publice (Index of Public Integrity – IPI) publicat în anul 2021 de Centrul European de Cercetare pentru Anticorupție și Construirea Statului (ERCAS) evaluează capacitatea unei societăți de a controla corupția și de a se asigura că resursele publice sunt cheltuite fără practici corupte. În anul 2021 Republica Moldova a luat scor IPI de 6,28/10, la nivelul mondial 60/114, iar la nivel regional cu un scor general de 8/12.
21. Evaluarea constată că corupția în Republica Moldova este considerată o problemă gravă de majoritatea populației și agenților economici (cca 3/4 respondenți). Gravitatea fenomenului este evaluată cu 1.9 puncte de către populație și business (pe scara de 10 puncte, unde 1 = corupția în Moldova este o problemă foarte gravă, 10 = corupția în Moldova deloc nu este o problemă). Femeile apreciază în proporție mai mare corupția drept o problemă gravă (78%, comparativ cu 73% bărbați). Totodată, indicatorul integrat privind intoleranța față de corupție este în creștere de la 53% în 2017 la 57% în 2021. Această creștere, însă, se datorează agenților economici care în 2017 aveau un nivel de intoleranță de 61% față de 72% în 2021, în timp ce în rândul populației acest nivel a scăzut de la 45% la 42%.
22. Potrivit Barometru al Opiniei Publice (BOP), realizat de către Institutul de politici publice se atestă că corupția continuă să manifeste îngrijorarea în rândul cetățenilor, înregistrând, în anul 2023 ponderea cetățenilor ce manifestă îngrijorări, constituind 6,4%, comparativ cu 2019 această îngrijorarea a scăzut cu aproximativ cu 2,2%.
23. La capitolul încredere în organele de drept din Republica Moldova, datele BOR demonstrează o stagnare în 3 structuri analizate (Centrul Național Anticorupție, Procuratura Generală și Judecătoriile), în care se arată că cetățenii Republicii Moldova declară că manifestă mai mare încredere în Centrul Național Anticorupție (4,6% în anul 2021 și 4,2% în anul 2023), în comparație cu restul structurilor analizate.
24. În conformitate cu Legea nr. 1104/2002 Centrului Național Anticorupție efectuează analiza operațională și strategică a actelor de corupție, a actelor conexe corupției și a faptelor de comportament corupțional. Analiza strategică privind practica judiciară pe cauzele de corupție și conexe celor de corupție în baza hotărârilor judecătorești pronunțate în perioada anului 2022, elaborată în anul 2023 de către Centrul Național Anticorupție, a fost realizată în baza unui set de indicatori a hotărârilor adoptate de către instanțele de judecată, a sancțiunilor aplicate în cauzele de corupție, a categoriilor de subiecții care au săvârșit fapte de corupție, a duratei de judecare a cazurilor de corupție etc. Rezultatele analizei strategice au stabilit 209 de sentințe pronunțate de instanțele de fond din Republica Moldova în perioada anului 2022, în privința a 256 persoane, care au săvârșit în total 426 de fapte (cazuri). În 274 de cazuri, instanțele de judecată au adoptat soluții de condamnare, ponderea cărora este de aproximativ 64%, pe când în 56 de cazuri, sau peste 13% instanțele au emis soluții de achitare, iar în 96 de cazuri, sau peste 23% instanțele au dispus încetarea procesului penal.
25. Analiza strategică a demonstrat că cea mai înaltă rată a condamnărilor (79%) îi revin infracțiunilor de corupție din categoria celor grave, urmată de infracțiunile mai puțin grave (73%) și, respectiv, infracțiunile ușoare care au înregistrat cea mai scăzută rată de condamnare (12%). Pe de o parte, infracțiunile grave, mai puțin grave și ușoare comise în anul 2022 au înregistrat o rată absolută de condamnare (100%), pe când rată absolută de încetare și achitare a fost înregistrată în privința infracțiunilor ușoare comise în anii 2005-2019 și judecate în anul 2022. Printre factorii care favorizează corupția se evidențiază nivelul înalt de acceptabilitate socială a comportamentului anticorupțional, dar și sensibilizarea redusă a agenților publici cu privire la etică și integritate.
26. Procesul de efectuare a achizițiilor publice, este un domeniu expus riscurilor de corupție. În perioada anilor 2019-2023, CNA a examinat, în total, 74 de cauze penale privind infracțiunile în domeniul achizițiilor publice, 38 din aceste cazuri au fost clasate, 16 – expediate altor organe de urmărire penală, în timp ce 12 cauze au fost finalizate și expediate instanțelor de judecată. Datele Registrului de Informație Criminalistică și Criminologică al Ministerului Afacerilor Interne arată

că în doar una din cele 12 cauze penale expediate în judecată a fost emisă o sentință de condamnare.

27. O măsură de prevenire a corupției specifică Republicii Moldova este analiza nivelului de coruptibilitate a proiectelor de acte normative, ce reprezintă o măsură de control al integrității în sectorul public. Conform Rapoartelor de activitate al Centrului Național Anticorupție pentru perioada 2020-2022, în adresa Centrului au parvenit spre examinare în total 3.707 proiecte de la entitățile publice, fiind întocmite 2.232 de rapoarte de expertiză anticorupție și expediate 1.480 de avize asupra proiectelor de acte normative. Efectuând evaluarea în fond a proiectelor supuse expertizei au fost identificați, în anul 2022, 2.555 de factori de corupție, mai puțin cu 132 factori de corupție identificați în perioada 2021 și cu 838 mai puțin pentru perioada 2020. Totodată, din totalul recomandărilor înaintate în rapoartele de expertiză anticorupție de către experții Centrului, au fost acceptate de autorii proiectelor circa 59% în anul 2022, comparativ cu 50% în anul 2021 și 71% în anul 2020.
28. Un alt instrument pro-activ de prevenire a manifestărilor de corupție în activitatea entităților publice reprezintă evaluarea integrității instituționale, prin identificarea riscurilor de corupție și de analiză a factorilor care le generează, precum și oferirea recomandărilor de înlăturare a acestora. Conform Raportului de activitate al CNA pentru anul 2022, evaluarea integrității instituționale a fost realizată în privința a 8 entități publice și în cazul a 3 entități publice procesul de evaluare fiind în derulare.
29. Pe segmentul educației anticorupție unde au fost implicați toți factorii interesați, în anul 2022 au fost organizate circa 439 de activități de educare și campanii de sensibilizare în domeniile integrității și anticorupție, mai mult cu 194 de activități organizate în perioada anului 2021, în cadrul cărora au participat 17.746 de persoane, comparativ cu 8.450 de persoane instruite în anul 2021.

Tabelul 2

Activități de educare și sensibilizare în domeniul integrității și anticorupție

2021			2022		
participanți		activități de instruire și sensibilizare	participanți		activități de instruire și sensibilizare
agenți publici	7.419	226	agenți publici	15.242	402
elevi și studenți	678	5 instruirii (+2 instruirii în comun cu direcțiile de învățământ)	elevi și studenți	2.354	34
sectorul privat	176	2 instruirii (+5 instruirii în comun cu APL)	sectorul privat	150	3
alte categorii	177	2 instruirii (+5 instruirii în comun cu APL/ direcțiile de învățământ)	alte categorii	-	-
Total	8.450	245	Total	17.746	439

Sursa: Raportul de activitate al Centrului Național Anticorupție

Acest fapt argumentează necesitatea și în continuare de aplicare a măsurilor de intervenție strategică pe aspectul sus-vizat și de fortificare a climatului de integritate în sectorul public.

30. Procesul de implementare a Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție (2017-2023) a asigurat obținerea unor progrese pe domeniile: a) instituirea și promovarea climatului de integritate instituțională la nivel central și local prin prisma politicilor de integritate prevăzute de

Legea integrității nr.82/2017; b) consolidarea sistemului național de integritate prin instituirea cadrului legal privind protecția avertizorilor de integritate, în sectorul public, ulterior extins și în privat; c) acordarea Avocatului Poporului a competenței de protecție a avertizorilor de integritate, în baza recomandărilor din Avizul Comisiei de la Veneția și potrivit Principiilor de la Paris; d) dezvoltarea în cadrul Comisiei Electorale Centrale a unui sistem informațional privind controlul financiar al partidelor politice și a campaniilor electorale; e) elaborarea și promovarea unui Cod de etică - model în afaceri etc.

2.2 Analiza acțiunilor nerealizate în temeiul documentelor de politici anterioare în domeniul anticorupție

31. Implementarea Strategiei vizate a înregistrat îmbunătățiri considerabile în dezvoltarea și aplicarea instrumentelor de integritate instituțională, fapt ce argumentează necesitatea promovării continue și în viitoarele documente de politici. Promovarea continuă a celor 14 politici de integritate au demonstrat în timp că este un exercițiu eficient care disciplinează și educă în spiritul integrității agenții publici, în special ținând cont de tendințele fluctuației majore a resurselor umane din sectorul public.
32. Aprecierea nivelului de realizare a obiectivelor stabilite de SNIA trebuie interconectată/corelată cu nivelul de asumare și implementare a acțiunilor agreeate în comun de către autoritățile implementatoare. Astfel, în procesul de monitorizare și evaluare a acțiunilor incluse în Planurile de acțiuni al SNIA (2017-2023) au fost evidențiate o serie de acțiuni calificate drept „parțial realizate” și „nerealizate” sau aflate în incertitudine de a fi stabilit gradul de realizare. Astfel, printre acțiunile restante care au fost reflectate și abordate detaliat în ultimul Raport de monitorizare și evaluare a implementării Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017–2023 (pentru semestrul I 2023) se remarcă:
 - a) **Constituirea în Republica Moldova a instanțelor sau a completelor specializate de judecători pentru examinarea dosarelor pentru acte de corupție.** O măsură intens promovată de SNIA însă ne fiind realizată până în prezent. În acest sens, Raportul de evaluare și monitorizarea a implementării SNIA (pentru semestrul I 2023) specifică expres că „În procesul de reformă a sistemului anticorupție din Ucraina, astfel de instituții au fost constituite, inițiativa fiind avizată și de Comisia de la Veneția. Totodată, acțiunea a fost anterior încurajată de Curtea Supremă de Justiție, însă progrese nu au fost realizate, în acest context, instituirea instanțelor/completelor specializate și asigurarea acestora cu resurse umane, tehnice și financiare suficiente rămân a fi angajamente nerealizate”.
 - b) **Adoptarea normelor de etică și conduită profesională a deputaților** nu au fost până în prezent adoptate și implementate în cadrul legislativului, ori stabilirea și realizarea acestora vor contribui la consolidarea încrederii populației în baza angajamentului, astfel declarat de a coordona activitatea membrilor Parlamentului în mod primar întru servirea interesului public cu respectarea principiilor de integritate. Este important de atenționat că Grupul de State Contra Corupției (GRECO), evidențiază în cadrul runde a IV-a de evaluare a Republicii Moldova privind prevenirea corupției în rândurile membrilor Parlamentului, judecătorilor și procurorilor, că Republica Moldova trebuie să facă progrese semnificative pentru a atinge un nivel acceptabil de conformitate, criticând faptul că nu a fost adoptat un cod de conduită pentru deputați și că nu au fost luate încă măsuri de prevenire a diferitelor forme de conflicte de interese în rândul parlamentarilor.
 - c) În perioada de implementare a Strategiei la fel nu s-a reușit **crearea unei platforme electronice a Guvernului, are ca obiectiv primar facilitarea procesului de creație legislativă** și cuprinderea traseului unui proiect de act normativ la toate etapele procesului legislativ concentrate într-un singur sistem - accesibil subiecților implicați în procesul legislativ, inclusiv a publicului.

d) *Revizuirea legislației în vederea stabilirii răspunderii proporționale și echitabile pentru încălcarea regulilor de finanțare a partidelor politice și campaniilor electorale.*

33. Într-un alt raport alternativ privind evaluarea SNIA 2017-2020 și al Planului de acțiuni elaborat în 2022 de către un grup de experți din cadrul Centrului de analiză și prevenire a corupției (CAPC), s-a evidențiat de asemenea că:

- Instrumentele concepute să eficientizeze și să contribuie la sporirea integrității în rândul procurorilor și judecătorilor nu au fost integral aplicate. Instrumentele de monitorizare a stilului de viață și de testare la poligraf la accederea în funcție rămân a fi insuficient aplicate.
- Sancțiunile aplicate demonstrează că acestea nu asigură efectul descurajator, datorită lipsei caracterului disuasiv al lor, a celerității, precum și din motivul aplicării extrem de rare a sancțiunilor complementare de privare de dreptul de a ocupa o funcție publică, precum și de recuperare a prejudiciilor.
- Investigarea și sancționarea încălcării regulilor de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale, precum și a cazurilor de corupere a alegătorilor nu se regăsește în statistica organelor de drept.
- Lipsa unui raport public anual de analiză a indicatorilor rentabilității întreprinderilor cu cotă integrală sau majoritară de stat/municipală denotă lipsă de transparență și creează dificultăți pentru monitorizarea de către societatea civilă.

34. Constatările din Rapoartele de evaluare a implementării Strategiei, precum și bunele practici din SNIA (în special privind stabilirea climatului de integritate instituțională) au contribuit, inclusiv la formularea noilor priorități în cadrul Programului Național de Integritate și Anticorupție pentru următorii 5 ani.

35. Consolidarea integrității în sectorul public central și local, asigurat prin cultivarea climatului de toleranță zero la corupție prin sporirea controlului asupra responsabilității, transparenței și rezistenței față de riscurile de corupție a agenților publici (adică prin promovarea continue a celor 14 politici de integritate în mod constant), rămâne o prioritate națională care va garanta un exercițiu de durată și va consolida spiritul de responsabilitate socială și etică profesională. Din practica internațională s-a demonstrat că subiectele precum: etica și deontologia profesională; respectarea regimului juridic al conflictelor de interese; respectarea regimului juridic al cadourilor; neadmiterea favoritismului etc., sunt și trebuie evaluate periodic, actualizate și promovate în timp pentru a deveni instrumente bine cunoscute sub aspect procedural de către angajații din sistemul public și nu doar. Drept exemplu a eficienței promovării continue a politicilor de integritate servesc constatările din „Studiului de evaluare a impactului Strategiei Naționale de Integritate și Anticorupție” din 2021, realizat de către Centru de Analize și Investigații Sociologice, Politologice și Psihologice (CIVIS) care prezintă următoarele date: „Aproximativ 4 din 5 respondenți (83% față de 77% în 2017) consideră corect că agentul public este obligat să declare întotdeauna un conflict de interese. Această opinie a fost exprimată prioritar de bărbați (89% față de 79% femei), persoanele cu vârsta mai mică de 51 ani, cu nivel înalt de studii, din mediul urban [...] Analiza aprofundată atestă un nivel înalt de cunoaștere a situațiilor legale/ilegale sau corecte/incorecte privind Respectarea regimului cadourilor. Valoarea indicatorului integrat arată că 73% din agenți publici (la același nivel cu 2017) au oferit răspunsuri corecte la toate situațiile posibile de corupție în procesul de respectare a regimului cadourilor [...]”.

Prin urmare, se impune necesitatea continuării promovării active a politicilor de integritate instituțională la nivel național pentru a asigura o guvernare deschisă, transparentă și conștientă de rolul său în coraport cu cetățenii. Suplimentar, prezentul Program a preluat problematica asigurării transparenței în procesul de finanțare partidelor politice pentru a fi abordată în continuare, precum și se apreciază importanța constituirii în Republica Moldova a instanțelor specializate pentru examinarea dosarelor pentru acte de corupție și fortificarea sistemului justiției.

III. STANDARDE INTERNAȚIONALE ȘI EXEMPLE DE BUNE PRACTICI

36. La elaborarea acestui document de politici au fost luate în considerare și angajamentele Republicii Moldova la convențiile la care este parte, precum și alinierea cu standardele pe care acestea le declară, cum ar fi: Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva Corupției (Legea nr.158 din 06.07.2007 pentru ratificarea Convenției ONU împotriva corupției); Convențiile Consiliului Europei (Legea nr. 428/2003 pentru ratificarea Convenției penale privind corupția; Legea nr. 157/2007 pentru ratificarea Protocolului adițional la Convenția penală privind corupția; Legea nr. 542/2003 pentru ratificarea Convenției civile privind corupția), precum și rezoluțiile Comitetului de miniștri (Rezoluția (97) 24 a Comitetului de Miniștri privind cele 20 de principii directoare pentru lupta împotriva corupției; Recomandarea R (2000) 10 a Comitetului de Miniștri pentru statele membre privind codurile de conduită pentru funcționarii publici; Recomandările în temeiul evaluărilor și monitorizărilor formulate de Grupul Țărilor Împotriva Corupției (GRECO).
37. Totodată, în procesul de analiză și cercetare a celor mai bune practici din domeniul politicilor anticorupție, au fost identificate mai mult exemple de bune practici ale statelor Bulgaria, Croația, Estonia, Lituania și România. Toate țările notate au dezvoltat strategii sau planuri de acțiune care să ghideze eforturile lor în lupta împotriva corupției. Aceste documente oferă un cadru clar și direcții specifice pentru consolidarea integrității, creșterea transparenței și combaterea corupției pe diverse dimensiuni. Astfel, o tendință evidentă în toate statele constă în consolidarea cadrului instituțional și normativ necesar pentru prevenirea și combaterea corupției. Aceasta include fortificarea organelor și unităților anticorupție, precum și îmbunătățirea capacității administrative și a sistemelor de supraveghere și sancționare. O altă tendință se evidențiază în importanța creșterii transparenței și deschiderii în activitatea autorităților publice. Aceasta implică asigurarea accesului la informații, publicarea datelor relevante și promovarea unei culturi de transparență în instituțiile publice și în procesul achizițiilor publice.
38. În majoritatea documentelor de politici analizate un accent deosebit este pus pe conștientizarea publicului cu privire la corupție și implicarea societății civile în eforturile de prevenire și combatere a corupției. Aceasta include campanii de informare, educație anticorupție și implicarea organizațiilor neguvernamentale și a cetățenilor în monitorizarea și raportarea actelor de corupție.
39. La fel, din practica statelor din regiune se evidențiază importanța cooperării internaționale și asumării recomandărilor și evaluărilor organismelor internaționale precum GRECO (Grupul statelor împotriva Corupției) și OECD/ANC (Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică/Rețeaua Anticorupție). Această abordare strategică demonstrează dorința de a se alinia cu standardele și practicile internaționale în domeniul prevenirii și combaterii corupției. Iar, tendințele comune subliniază angajamentul țărilor în promovarea bunei guvernări, transparenței și integrității în administrația publică și combaterea corupției. Astfel, la elaborarea Programului național s-a luat în considerație angajamentele GRECO (Grupul statelor împotriva Corupției) la care Republica Moldova s-a aliniat, precum și recomandările formulate în temeiul ultimelor evaluări efectuate de către grupul GRECO și a exercițiilor de evaluare OECD/ANC).
40. Deopotrivă, obiectivele Programului au fost aliniate cu alte documente de politici sectoriale cu referire la domeniul integrității și anticorupție, cum ar fi: Strategia privind asigurarea independenței și integrității sectorului justiției pentru anii 2022-2025; Programul Național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023-2027 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului; Strategia Națională de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2020-2025 și Programul național de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2023-2026.

IV. OBIECTIVELE GENERALE ȘI OBIECTIVELE SPECIFICE

41. Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 reprezintă o continuare a proceselor lansate și implementate anterior de către Strategia Național de Integritate și Anticorupție 2017-2023 (SNIA), care a fost un document de politici anticorupție important în diminuarea fenomenului de corupție cu o abordare complexă și multi-dimensională. Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 reprezintă o continuare a proceselor lansate și implementate anterior de către Strategia Național de Integritate și Anticorupție 2017-2023 (SNIA), care a fost un document de politici anticorupție important în diminuarea fenomenului de corupție cu o abordare complexă și multi-dimensională. Programul își propune diminuarea fenomenului de corupție și amplificarea gradului de integritate în sectorul public și privat, prin setarea celor patru obiective generale. Astfel, obiectivele generale propun o altă abordare a procesului de stabilire a priorităților una bazată pe impact prin evidențe, instituții puternice, societate informată și activă, precum și prin capacități consolidate de reacție eficientă. Această abordare pune în centrul schimbării sistemul de promovare a integrității și de prevenire a corupției, pornind de la lecțiile învățate care indică necesitatea ajustării rapide a cadrului normativ la standardele europene și internaționale, ceea ce ar facilita reacția promptă a sistemului la îmbunătățirea capacității de contracarare a corupției, prin monitorizarea respectării standardelor anticorupției.
42. Paradigma schimbării propuse în prezentul Program național cuprinde intervenții complexe asupra fiecărei probleme prioritare la nivel de: 1. cadrul normativ; 2. investiții pentru instruirea și motivarea personalului, astfel încât să acționeze eficient în vederea respectării standardelor anticorupției; 3. abordări noi și eficiente în monitorizarea și evaluarea intervențiilor în domeniul integrității și anticorupției bazate pe evidențe.
43. Obiectivele generale și specifice au fost stabilite în urma unui proces amplu de consultări în vederea identificării domeniilor prioritare de intervenție pe politica de integritate și anticorupție. Astfel, Programul își propune atingerea următoarelor obiective generale și specifice:
44. **Obiectivul general 1: Dezvoltarea și implementarea standardelor de integritate în cadrul sectorului public.**
- Integritatea publică se referă la respectarea deplină a unui ansamblu de valori, principii și norme etice comune în vederea apărării și prioritizării interesului public în raport cu interesele private. Republica Moldova a depus eforturi considerabile în vederea consolidării integrității publice prin adoptarea unor acte normative esențiale cu referire la asigurarea integrității, datele empirice totuși încă arată că corupția este un fenomen care este înrădăcinat suficient de puternic în viața politică și societate în general, afectând calitatea vieții din țară. Dincolo de mecanismele legale existente, acest aspect merită a fi abordat în mod constant până la alinierea la cele mai bune standarde în domeniul integrității publice. Acest obiectiv ar putea fi atins prin îmbunătățirea standardelor de integritate comportamentală în sectorul public; consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice, prin realizarea eficientă și conștiincioasă a standardelor de integritate; instituirea funcției consilierului de integritate în instituțiile publice; promovarea politicilor și procedurilor de gestionare a transparentă și responsabilă a patrimoniului public, etc.
- Obiectivul specific 1.1.* Consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice până în 2028, prin realizarea eficientă și conștiincioasă a standardelor de integritate.
- Obiectivul specific 1.2.* Asigurarea unei guvernări deschise și respectarea transparenței în procesul decizional până în 2028.
- Obiectivul specific 1.3.* Gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public până în 2028.
- Obiectivul specific 1.4.* Consolidarea integrității și reducerea corupției în procesul electoral până în 2028.

Rezultatul scontat:

1. Creșterea planificată a încrederii cetățenilor ar indica că obiectivele și măsurile pentru consolidarea integrității sectorului public au fost implementate în mod corespunzător conform indicatorilor de progres stabiliți.

2. Monitorizarea acestei percepții poate oferi informații valoroase cu privire la eficacitatea politicilor și acțiunilor adoptate pentru a promova transparența, responsabilitatea și etica în sectorul public.

45. Obiectivul general 2: Eficientizarea măsurilor de prevenire și combatere a corupției și asigurarea inevitabilității sancționării infracțiunilor de corupție.

Pedeapsa penală nu constituie un scop și nici un indicator de rezultat în sine, însă reprezintă un instrument ce readuce echitatea socială. Din datele statistice publice, precum și din cercetările efectuate la acest subiect, este investigată mai mult corupția mică, decât corupția mare. Rata de condamnare în instanțele de fond constituie 57%, iar achitățile circa 37%. Rata de achitare în cauzele de corupție este de 12 ori mai mare decât rata medie de achitare din țară (3%). Cauze ar fi mai multe pentru această performanță joasă, cum ar fi: lipsa capacităților de a investiga acte de corupție mare care prin definiție sunt cauze complexe; lipsa resurselor de a contracta experți pentru a oferi suport în investigațiile complicate; etc. Acest obiectiv poate fi atins prin îmbunătățirea cadrului instituțional în vederea eficientizării investigației și a urmăririi penale a cazurilor de corupție; eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție; consolidarea integrității a instituțiilor din sectorul justiției implicate în investigarea, urmărirea penală și judecarea cazurilor de corupție. Îndeplinirea obiectivului va asigura dezvoltarea continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției.

Obiectivul specific 2.1. Eficientizarea implementării măsurilor de prevenire a corupției până în anul 2028.

Obiectivul specific 2.2. Îmbunătățirea cadrului instituțional în vederea eficientizării investigației și a urmăririi penale a cazurilor de corupție până în 2028.

Obiectivul specific 2.3. Eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție până în 2026.

Obiectivul specific 2.4. Consolidarea integrității până în anul 2028 a instituțiilor din sectorul justiției implicate în investigarea, urmărirea penală și judecarea cazurilor de corupție.

Obiectivul specific 2.5. Asigurarea și dezvoltarea continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției până în 2028.

Rezultatul scontat:

1. Creșterea procentuală a cazurilor de corupție trimise în judecată și cu sentințe de condamnare (dezagregat după nivelul corupției mare, sistemice și mică, precum și după instituția de investigare).

46. Obiectivul general 3: Cultivarea integrității și diminuarea actelor de corupție în sectorul privat, inclusiv în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat.

Mai multe întreprinderi de stat și municipale nu dispun de mecanisme eficiente prin care să asigure integritatea instituțională. Costurile corupției la fel și în sectorul privat sunt extrem de mari, afectând calitatea bunurilor și serviciilor furnizate populației, competitivitatea și regulile economiei de piață, procesul investițional și bugetul public național. Agenții economici și publici, stabilesc relații ilicite pentru a obține contracte de achiziții publice favorabile propriilor interese. Totodată, în Raportul FMI din 2022 la capitolul întreprinderile de stat se menționează: "Sectorul suferă de performanțe slabe asociate cu o guvernare și supraveghere deficitară, mandate noncomerciale și o capacitate redusă și independență a consiliilor de supraveghere." Deși au fost demarate mai multe proceduri de evaluare a riscurilor de corupție în activitatea întreprinderilor de stat și municipale, s-a constatat că acestea reprezintă un sector de risc sporit de corupție din cauza a mai multor factori: cadrul normativ defectuos sau general, deciziile neconforme ale fondatorilor etc. Îndeplinirea obiectivului va asigura consolidarea standardelor de transparență în

sfera antiprinoriatului prin promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat și dezvoltarea mecanismului de transparență în acordarea ajutorului de stat.

Obiectivul specific 3.1. Consolidarea standardelor de transparență și integritate în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat, până în anul 2028.

Obiectivul specific 3.2. Promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat, până în anul 2028.

Obiectivul specific 3.3. Eficientizarea până în anul 2028 a mecanismului de transparență în acordarea ajutorului de stat.

47. Obiectivul general 4: Cultivarea intoleranței față de actele de corupție și încurajarea denunțării actelor de corupție și a practicilor ilegale.

Prevenirea și combaterea corupției la toate nivelurile reprezintă o premisă fundamentală pentru consolidarea mecanismelor democratice, sporirea încrederii în actul de justiție, aprecierea corectă a valorilor sociale și, mai ales, pentru funcționarea adecvată a instituțiilor statului. Principiile de integritate nu pot fi transmise populației doar prin editarea de broșuri și organizarea de evenimente, acestea trebuie transmise prin instruire, exemplu propriu de integritate. Îndeplinirea obiectivului va asigura atât intoleranța față de actele de corupție și cele conexe corupției în rândul populației, cât și creșterea angajamentului civic prin raportarea actelor de corupție, cele conexe corupției și practicilor ilegale.

Obiectivul specific 4.1 Consolidarea intoleranței față de actele de corupție și cele conexe corupției a în rândul populației până în 2028.

Obiectivul specific 4.2 Sporirea angajamentului civic prin raportarea actelor de corupție, cele conexe corupției și a practicile ilegale de către cetățeni până în 2028.

Rezultatul scontat:

1. Creșterea procentuală a cetățenilor care declară că actele de corupție și cele conexe corupției nu este acceptabilă și se opun acestui fenomen.
2. Creșterea numărului de denunțare a actelor de corupție și a celor conexe corupției.

48. Analiza datelor dezagregate poate oferi claritate asupra modului în care percepția și atitudinile variază în funcție de diverși factori, precum genul, vârsta, ocupația, mediul urban sau rural. Aceste date pot oferi informații utile pentru dezvoltarea unor noi documente de politici și campanii de conștientizare și mobilizare socială împotriva actelor de corupției.

V. IMPACTUL

49. Întru atingerea obiectivelor generale și specifice stabilite în Program, autoritățile vor prezenta o abordare strategică consecventă, resursele tehnico-financiare și umane planificate și alocate în garantarea unei implementări reușite al măsurilor propuse de Program și Planul de acțiuni.
50. Obiectivele generale au fost stabilite reieșind dintr-o analiză per ansamblu a tendințelor pe termen mediu și lung a fenomenului corupției din societatea noastră, a problemelor ce perpetuează și creează riscuri ridicate de coruptibilitate.
51. Programul își propune să aibă un impact măsurabil a tuturor progreselor înregistrate și raportate de către entitățile publice responsabile de implementarea Programului. Beneficiarii prioritari și finali ai Programului sunt cetățenii Republicii Moldova, precum și cetățenii străinii sau refugiați cu drept de ședere temporar sau cu domiciliu permanent, precum și persoanele juridice care își desfășoară activitatea pe teritoriul Republicii Moldova.
52. Atunci când sunt abordate efectele fenomenului corupției, grupul țintă nu poate fi determinat doar dintr-o anumită categorie de persoane. Or, corupția afectează nu doar subiectul direct asupra căruia se răsfrâng primele efecte, dar populația în general care își creează percepțiile din experiența celor apropiați precum și din ce se comunică în mediul social și mass-media. În acest sens, sunt încurajate și susținuți evaluările alternative privind gradul de implementare a acțiunilor stabilite în Planul de acțiuni al Programului. Orice evaluare efectuată de către alți actori decât cei

identificați direct în prezentul document de politici drept responsabili de procesul de monitorizare și evaluare a implementării Programului va acorda un plus valoare la necesitățile de intervenție, precum și revizuirea anumitor priorități/direcții pe parcursul realizării PNIA. În acest sens, se declară extrem de important rolul societății civile în procesul de monitorizarea al gradului de implementare a Programului, precum și prezentarea unor sondaje/date/evaluări privind nivelul de percepție a fenomenului corupție în societatea noastră. Acest mecanism sporește gradul de transparență a prevenirii și combaterii corupției la nivel național, precum și determină părțile vulnerabile ale societății la actele de corupție.

53. Indicatorii de impact și rezultat conform obiectivelor descrise în Program sunt redată în tabelul de mai jos:

Tabelul 3

Indicatori de impact al politicii publice

<p>Obiectivul general 1. Dezvoltarea și implementarea standardelor de integritate în cadrul sectorului public</p> <p>Obiectivul specific 1.1. Consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice până în anul 2028, prin realizarea eficientă și conștiincioasă a standardelor de integritate.</p> <p>Obiectivul specific 1.2. Asigurarea unei guvernări deschise și respectarea transparenței în procesul decizional până în 2028.</p> <p>Obiectivul specific 1.3. Gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public până în 2028.</p> <p>Obiectivul specific 1.4. Consolidarea integrității și reducerea corupției în procesul electoral până în 2028.</p> <p>Indicatori de impact:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ponderea funcționarilor publici instruiți cu privire politicile de integritate profesională (dezagregat pe entități publice) până în anul 2028, în %; - ponderea funcționarilor publici care respectă standardele de integritate instituțională până în anul 2028, în %; - cel puțin 70 % din funcționarii publici au depus declarația de avere și interese personale fără discrepante între active și cheltuieli; - cel puțin 90% de entități cu politici și proceduri stabilite de raportare și protecție a avertizorilor de integritate; - ponderea entităților publice mai eficiente și transparente la toate nivelurile, în %; - ponderea cetățenilor și a mediului de afaceri care susțin că achizițiile publice sunt efectuate în mod transparent, în %; - majorarea nivelului de încredere a cetățenilor cu până la 20%, într-un proces electoral transparent și lipsit de corupție, până în anul 2028. <p>Ținta ce urmează a fi atinsă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - creșterea încrederii cetățenilor în sectorul public cu 7% până în anul 2026; - creșterea încrederii cetățenilor în sectorul public cu 15% până în anul 2028.
<p>Obiectivul general 2. Eficientizarea măsurilor de prevenire și combatere a corupției și asigurarea inevitabilității sancționării infracțiunilor de corupție.</p> <p>Obiectivul specific 2.1. Eficientizarea implementării măsurilor de prevenire a corupției, până în anul 2028.</p> <p>Obiectivul specific 2.2. Îmbunătățirea cadrului instituțional în vederea eficientizării investigației și a urmăririi penale a cazurilor de corupție până în 2028.</p>

Obiectivul specific 2.3. Eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție până în 2026.

Obiectivul specific 2.4 Consolidarea integrității până în anul 2028 a instituțiilor din sectorul justiției implicate în investigarea, urmărirea penală și judecarea cazurilor de corupție.

Obiectivul specific 2.5 Asigurarea și dezvoltarea continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției până în 2028.

Indicatori de impact:

- ponderea entităților publice supuse evaluării integrității instituționale anual în creștere, în % până în 2028;
- ponderea dosarelor de corupție investigate de către CNA și Procuratura Anticorupție, cu transmiterea acestora în instanța de judecată, numărul dosarelor finalizate în creștere până în 2028.
- ponderea infracțiunilor de corupție cu sentințe de condamnare (dezagregat după corupția: mare, mică, sistemică);
- ponderea infracțiunilor de corupție (dezagregat după corupția: mare, mică, sistemică) examinate de către instanța de judecată specializată pe examinarea dosarelor de corupție și conexe corupției, în % până în 2028.
- ponderea cetățenilor și a mediului de afaceri care consideră că nu există corupție în instituțiile din sectorul justiției (dezagregat după gen, tip de instituție), % până în 2028;
- creșterea numărului % de investigații a infracțiunilor de corupție și conexe corupției complexe și transfrontaliere (inclusiv, creșterea numărului de delegații privind recuperarea bunurilor infracționale), până în 2028;
- valoarea asistenței financiare și tehnice externe privind consolidarea capacităților de prevenire și combatere a corupției și consolidarea climatului de integritate la nivel național în creștere până în 2028;

Ținta ce urmează a fi atinsă:

- creștere de 10% a cazurilor de corupție cu sentințe de condamnare până în anul 2026;
- creștere de 25% a cazurilor de corupție cu sentințe de condamnare până în anul 2028.

Obiectivul general 3. Cultivarea integrității și diminuarea actelor de corupție în sectorul privat, inclusive în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat

Obiectivul specific 3.1. Consolidarea standardelor de transparență și integritate în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat, până în anul 2028.

Obiectivul specific 3.2. Promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat, până în anul 2028.

Obiectivul specific 3.3 Eficientizarea până în anul 2028 a mecanismului de transparență în acordarea ajutorului de stat.

Indicatori de impact:

- climatul integrității în mediul de afaceri îmbunătățit, până în anul 2028;
- reducerea numărului incidentelor de corupție și cele conexe corupției în sectorul privat, conform sondajelor publice până în 2028;
- ponderea cazurilor de corupție și abuzurilor în alocarea ajutoarelor de stat, %.
- mecanismul de acordare a ajutoarelor de stat/subvențiilor în agricultură mai transparent, până în 2028.

Ținta ce urmează a fi atinsă:

- 70% din entitățile cu capital integral sau majoritar de stat, cu un grad sporit de transparență până în anul 2028;
- 25% de incidente legate de corupție în sectorul privat reduse, până în anul 2028.

Obiectivul general 4. Cultivarea intoleranței față de actele de corupție și încurajarea denunțării actelor de corupție și a practicilor ilegale.

Obiectivul specific 4.1 Consolidarea intoleranței față de actele de corupție și cele conexe corupției a în rândul populației până în 2028.

Obiectivul specific 4.2 Sporirea angajamentului civic prin raportarea actelor de corupție, cele conexe corupției și a practicile ilegale de către cetățeni până în 2028.

Indicatori de impact:

- ponderea cetățenilor care declară că corupția nu este acceptabilă, în scădere % până în 2028;
- ponderea cetățenilor care sunt pregătiți să se opună corupției prin denunțare, în creștere % până în 2028;
- ponderea cetățenilor informați în vederea unei mai bune înțelegerii a consecințelor corupției și cultivării intoleranței față de acest fenomen, în creștere % până în 2028.
- majorarea % a raportărilor actelor de corupție cele conexe corupției și a practicile ilegale până în 2028;
- ponderea dosarelor penale de corupție intentate în baza plângerilor și denunțurilor, în % până în 2028.

Ținta ce urmează a fi atinsă :

- Percepția cetățenilor față de fenomenul corupției îmbunătățită cu 7% până în anul 2026;
- Percepția cetățenilor față de fenomenul corupției îmbunătățită cu 15% până în anul 2028.

54. Impactul Programului poate fi monitorizat în baza indicatorilor de monitorizare expuși în Planul de acțiuni a Programului pentru fiecare acțiune planificată, precum și la nivel de obiective generale, după cum urmează:

- **Sanționarea eficientă a actelor de corupție.** Sanționarea acțiunilor de corupție nu e neapărat un scop în sine, dar cu siguranță este un indicator relevant pentru combaterea fenomenului corupției și a stabilirii unei echități sociale. Atunci când sunt investigate cauzele de corupție, este firesc ca acestea să fie finalizate prin aplicarea unor măsuri de constrângere corespunzătoare faptei săvârșite și a prejudiciului cauzat. Motiv pentru care procentul din cauzele cu sentințe de condamnare este un indicator de impact pentru a aprecia în ce măsură cauzele investigate sunt în mod corespunzător instrumentate de către organele de drept și probele just apreciate în instanța de judecată. Acest indicator va permite să fie analizată în mod obiectiv eficiența organelor de urmărire penală în investigarea cauzelor de corupție, precum și obiectivitatea judecării cazului în instanța de judecată în strictă conformitate cu legislația penală.
- **Reducerea percepției de corupție față de sectorul public.** Un indicator care ar oferi o perspectivă clară dacă acțiunile întreprinse de entitățile publice prin angajamentul de realizare a măsurilor strategice propuse de PNIA, au efect, va prezenta urcarea în clasamentul cel puțin al Indicelui de percepție a corupției (IPC) realizat de Transparency International. Orice rezultat al acestui indice va oferi un mesaj clar asupra efectelor măsurilor întreprinse. IPC este un indice, care se bazează pe datele privind corupția preluate și analizate din sondajele specializate efectuate de mai multe instituții reputate. Indicatori relevanți ar fi și indicatorii de guvernanță a Băncii Mondiale ce reprezintă o serie de măsurători utilizate pentru a evalua performanța guvernantei în diferite țări, iar unul din componente este controlul corupției ce măsoară gradul de corupție în sectorul public și în societate în general.
- **Un alt indicator ar fi WJP Rule of Law Index.** Acest indice analizează o serie de domenii-cheie legate de statul de drept, cum ar fi drepturile fundamentale, ordinea și securitatea publică, justiția penală, justiția civilă, guvernanta deschisă și corectitudinea proceselor administrative. Indicatorul corupției este o componentă a WJP Rule of Law Index și măsoară gradul de corupție într-o țară.

Acesta se bazează pe date și percepții colectate de la cetățeni din acea țară și analizează corupția în sectorul public și în societate în general.

- **Deschiderea cetățenilor și a mediului de afaceri de a sesiza imediat actele de corupție și cele conexe corupției.** Majorarea numărului raportărilor actelor de corupție, ar oferi informație relevantă asupra faptului cât de deschis este publicul larg, de a raporta cazurile de corupție. Acest indicator este unul care ne oferă o perspectivă clară asupra încrederii cetățenilor în organele de drept. Cu cât vor exista mai multe raportări ale actelor de corupție, cu atât probabilitatea ca acestea să fie investigate și sancționate este mai mare, ceea ce s-ar solda cu reducerea riscurilor de corupție și diminuarea acestui fenomen în general. Totodată, acest indicator poate fi utilizat pentru a identifica domeniile în care este necesară o mare atenție și sporit efortul pentru a îmbunătăți transparența și integritatea și pentru a evalua impactul măsurilor de prevenire și combatere a corupției aplicate.

VI. ESTIMAREA COSTURILOR

55. Implementarea eficientă al Programului, în general, și a Planului de acțiuni, în particular, care reflectă toate acțiunile și măsurile ce urmează a fi întreprinse, este condiționată de o planificare financiară obiectivă, de o estimare corectă a costurilor acțiunilor și identificarea surselor de finanțare, care vor fi acoperite din bugetul de stat, resurse oferite de către partenerii de dezvoltare, proiecte de asistență externă și alte mijloace financiare legale. Costurile activităților cu acoperire din bugetul de stat, cât și mijloacele financiare oferite de organizațiile internaționale, se vor realiza într-o manieră transparentă și ajustată anual, în funcție de disponibilul de mijloace prevăzute în cadrul bugetar pe termen mediu pentru perioadele respective, potrivit priorităților și necesităților instituțiilor implementatoare.
56. Suportul partenerilor de dezvoltare în implementarea prezentului Program și a Planului de acțiuni este unul important și esențial, având în vedere resursele bugetare limitate, astfel că printr-un efort consolidat poate fi accelerată implementarea obiectivelor propuse și a activităților planificate.
57. Costurile acțiunilor propuse pentru realizarea Programului și Planul de acțiuni sunt estimate în valoare de circa _____, care vor fi din sursele bugetului de stat, cât și din accesarea asistenței externe din partea donatorilor și partenerilor de dezvoltare.
Costurile ce țin de instruire, transfer de cunoștințe, preluarea experienței, studii, cercetări, analize, din contul mijloacelor financiare ale bugetului de stat și cele alocate de finanțatori.

Tabelul 4

Costurile estimative pentru implementarea Programului

Nr. d/o	Obiective specifice	Costuri totale	Costuri pe ani (mii lei)				
			2024	2025	2026	2027	2028
1.1	Consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice prin realizarea eficientă și conștiincioasă a standardelor de integritate						
1.2.	Asigurarea unei guvernări deschise și respectarea transparenței în procesul decizional						

1.3.	Gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public						
1.4.	Consolidarea integrității și reducerea corupției în procesul electoral						
2.1.	Eficientizarea implementării măsurilor de prevenire a corupției						
2.2.	Îmbunătățirea cadrului instituțional în vederea eficientizării investigației și a urmăririi penale a cazurilor de corupție						
2.3.	Eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție						
2.4.	Consolidarea integrității instituțiilor din sectorul justiției implicate în investigarea, urmărirea penală și judecarea cazurilor de corupție						
2.5.	Asigurarea și dezvoltarea continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției						
3.1.	Consolidarea standardelor de transparență și integritate în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat						
3.2.	Promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat						
3.3.	Eficientizarea mecanismului de transparență în acordarea ajutorului de stat						
4.1	Consolidarea intoleranței față de actele de corupție și cele conexe corupției a în rândul populației						
4.2	Sporirea angajamentului civic prin raportarea actelor de corupție, cele conexe						

	corupției și a practicile ilegale de către cetățeni						
Raportare și implicare							
TOTAL							

58. Implementarea Programului Național de Integritate și Anticorupție pentru perioada 2024-2028, se va realiza inclusiv, prin intermediul următoarelor programe/subprograme bugetare:

1) Programul „35 - Afaceri Interne”:

- a) Subprogramul 3501 - Politici și management în domeniul afacerilor interne;
- b) Subprogramul 3502 - Ordine și siguranță publică;
- c) Subprogramul 3505 - Servicii de suport în domeniul afacerilor interne;
- d) Subprogramul 3507 - Cercetări științifice aplicate în domeniul afacerilor interne;

2) Programul „40 - Justiția”.

VII. RISCURI DE IMPLEMENTARE

59. Implementarea cu succes a Programului național de integritate și anticorupție ar putea fi afectat de o serie de riscuri. În acest sens, sunt identificate un set de măsuri de remediere a riscurilor, menite să reducă impactul și probabilitatea nerealizării acțiunilor propuse:

Tabelul 5

Riscuri	Impact	Probabilitate	Soluție
Întârzieri în implementarea acțiunilor din Planul de acțiuni.	Înalt	Înalt	Monitorizarea progresului activităților și revizuirea, în funcție de progres, pentru a asigura realizarea acțiunilor în termenul stabilit.
Lipsa unei metodologii clare de organizare și desfășurare a procesului de monitorizare/evaluare a acțiunilor Programului.	Înalt	Înalt	Elaborarea unei metodologii clare de monitorizare și evaluare, după caz tehnologizarea unor părți din proces, astfel încât, evaluarea indicatorilor să nu fie doar subiectivă și tehnică. Utilizarea în cadrul procesului de monitorizare și evaluare a indicatorilor setați în textul Program și în Planul de acțiuni anexat.
Întârzieri în promovarea unor proiecte de acte normative din cauza unor posibile divergențe între instituțiile implementatoare.	Înalt	Înalt	Crearea grupurilor comune interinstituționale de lucru și promovarea în comun a unor proiecte de acte normative. Stabilirea listei prioritare de acte normative pentru aprobarea de către Guvern și adoptarea de Parlament, în special celor care derivă din condiționalitățile Uniunii Europene de prevenire și combatere a corupției.

Capacitățile limitate de atragere a resurselor financiare externe necesare la implementarea acțiunilor Programului fără acoperire din buget și resursele financiare insuficiente pentru implementarea tuturor acțiunilor incluse în Planul de acțiuni al Programului.	Înalt	Înalt	Instruirea, implicarea personalului dedicat și aplicarea metodelor eficiente pentru atragerea fondurilor externe și asigurarea unui control rigid asupra realizării acestora, pentru acoperirea necesităților din Planul de acțiuni al Programului.
Rezistența din cadrul sistemului public la schimbare, la utilizarea noilor tehnologii informaționale, la asumarea unui rol mai pro-activ în realizarea competențelor funcționale.	Înalt	Înalt	<p>Instruirea intensivă și constantă a personalului.</p> <p>Stabilirea caracterului obligatoriu al utilizării tehnologiilor informaționale pentru reprezentanții sectorului public.</p> <p>Schimbul de experiență cu alte state (prin organizarea unor vizite de studii, instruiți comune).</p> <p>Promovarea bazată pe merit a personalului care și-a asumat schimbările și care a atins rezultate vizibile în termen scurt și mediu în utilizarea tehnologiilor informaționale.</p>
Percepția cvasi-generală din partea cetățenilor a lipsei de reacție sau a lipsei de performanță a autorităților responsabile de prevenirea și combaterea corupției.	Mediu	Înalt	<p>Comunicarea pro-activă și promovarea intensă a rezultatelor, performanțelor autorităților responsabile într-un limbaj cât mai accesibil publicului.</p> <p>Organizarea evenimentelor de interacțiune cu cetățenii prin diverse campanii, inclusiv a evenimentelor neformale/informale.</p>
Instabilitatea politică la nivel național poate genera o lipsă de continuitate în implementarea măsurilor strategice anticorupție.	Mediu	Mediu	<p>Un program anticorupție nu este un instrument politic de moment, dar un angajament pe termen mediu, care este independent de evoluția și activitățile clasei politice.</p> <p>Combaterea corupției trebuie să rămână o prioritate pentru orice clasă politică.</p>
Situația geopolitică regională și asigurarea securității naționale (risc extern).	Înalt	Mediu	Continuarea acțiuni de război pe teritoriul Ucrainei, afectează întreg teritoriu al Republicii Moldova (și cu certitudine localitățile din stânga Nistrului și municipiul Bender), provocând o insecuritate și

			instabilitate pentru funcționarea statului. Eliminarea sau remedierea acestui risc depășește capacitățile instituțiilor implementatoare a Programului. Diminuarea acestui risc este direct dependent de acțiunile globale centrate pe încheierea acțiunilor de război.
--	--	--	--

VIII. AUTORITĂȚI ȘI INSTITUȚII RESPONSABILE

60. Succesul prevenirii și combaterii fenomenului corupției se bazează pe acțiunile pro-active ale tuturor entităților publice de condamnare și reacție în vederea reprimării acestui fenomen. Astfel, pentru a garanta un management eficient antimită este necesară înțelegerea importanței integrității instituționale de către conducătorii entităților nemijlocit și de a acționa în această direcție, prin: evaluarea sistemică de implementare și respectare a politicilor de integritate reglementate în Legea integrității nr.82/2017, asigurarea unui mecanism eficient și sigur de raportare a avertizărilor de integritate reglementat și instituit la nivel de fiecare entitate, informarea sistematică a angajaților vis-a-vis de normele de etică și conduită profesională, asigurarea unui management intern transparent și respectarea principiului meritocrație în cadrul promovărilor în funcții publice etc. Respectarea tuturor cerințelor legale ce vizează integritatea instituțională trebuie să fie un obiectiv strategic inclus în Planurile de dezvoltare instituțională ale entităților publice. Acest fapt ar asigura o bună realizare a acțiunilor stabilite de către Programul Național de Integritate și Anticorupție 2024-2028.
61. Entitățile publice responsabile de implementarea acțiunilor sunt specificate în Planul de acțiuni privind implementarea PNIA 2024-2028. Totodată, sunt încurajați reprezentanții mediului privat de a raporta asupra măsurilor implementate în Obiectivul General III al Programului, acest fapt va asigura o realizare a măsurilor strategice sectorială, echilibrată și eficientă.
62. La implementarea Programului vor contribui următoarele autorități/instituții:

Tabelul 6

Nr. crt.	Autorități/instituții responsabile	Rolul în implementarea Programului
1.	Centrul Național Anticorupție	<ul style="list-style-type: none"> - Asigură Secretariatul Grupului de monitorizare; - efectuează monitorizarea și evaluarea Planului de acțiuni al PNIA; - efectuează colectarea și analiza datelor statistice; - elaborează Rapoarte de progres privind implementarea Planului de acțiuni al PNIA semestriale și anuale; - acordă suportul informațional și tehnic necesar în procesul de implementare a PNIA; - desfășoară activități de prevenire, de sensibilizare și educaționale, de combatere a corupției, a actelor conexe corupției și a faptelor coruptibile.

2.	Comisia parlamentară de profil	<ul style="list-style-type: none"> - Coordonează procesul de implementare al Programului - examinează proiecte de acte normative și propuneri legislative în vederea elaborării rapoartelor sau avizelor, dezbate și hotărăște asupra altor probleme; - va delega un membru în cadrul Grupului de monitorizare, care va asigura controlul parlamentar și va informa Comisia referitor la progresele și deficiențele de realizare a Programului. - Deține control parlamentar asupra implementării legilor și a funcționării instituțiilor independente și regulatorii; - adoptă PNIA și Planul de acțiuni.
	Parlamentul	
3.	Cancelaria de Stat	<ul style="list-style-type: none"> - Racordează cadrul legal național cu cerințele legislației Uniunii Europene privind acordarea ajutoarelor de stat; - vor oferi suportul metodologic și organizatoric la elaborarea unui studiu privind necesitatea reglementării activității de Lobby în Republica Moldova, după caz modificarea cadrului normativ;
4.	Procuratura Generală Procuratura Anticorupție	<ul style="list-style-type: none"> - Contribuie la îmbunătățirea cadrului instituțional al PA în vederea eficientizării investigației și a urmăririi penale a cazurilor de corupție; - își vor dezvolta competențele profesionale ale procurorilor privind urmărirea penală a cazurilor de corupție; - menținerea transparenței în comunicare cu publicul, în ceea ce privește investigarea și urmărirea penală a cazurilor de corupție.
5.	Ministerul Justiției	<ul style="list-style-type: none"> - Revizuieste propunerile de modificare a legislației pentru îmbunătățirea domeniul de integritate și anticorupție; - înaintează Parlamentului propunerile de modificare a legislației.
6.	Consiliul Superior al Magistraturii	<ul style="list-style-type: none"> - contribuie la eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție în rândul judecătorilor și procurorilor; - delegă un membru în cadrul Grupului de monitorizare și va informa Consiliul referitor la progresele și deficiențele de realizare a PNIA.
7.	Serviciul de Informații și Securitate	<ul style="list-style-type: none"> - Acordă suportul informațional necesar în combaterea corupției.

8.	Oficiul Avocatul Poporului	<ul style="list-style-type: none"> - contribuie la apărarea drepturilor avertizorilor de integritate în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul); - examinarea cazurilor avertizorilor de integritate și protecția avertizorilor de integritate.
9.	Comisia Electorală Centrală	<ul style="list-style-type: none"> - Desfășoară activități de consolidare a integrității și reducerea corupției în procesul electoral; - prezintă Parlamentului anual Raportul privind finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale.
10.	Autoritatea Națională pentru Integritate	<ul style="list-style-type: none"> - Asigură integritatea în exercitarea funcției publice sau funcției de demnitate publică; - asigură prevenirea corupției prin realizarea controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.
11.	I.P „Agenția Guvernare Electronică”	<ul style="list-style-type: none"> - Asigură procesul de instruire prin intermediul Platformei E-learning „Integritate și Anticorupție”; - actualizează cursul de instruire e-Learning.
12.	Agenția Proprietății Publice	<ul style="list-style-type: none"> - Contribuie la consolidarea standardelor de transparență și integritate în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat; - monitorizează implementarea acțiunilor de diminuare a riscurilor de fraudă și corupție identificați în Registrul riscurilor al entităților cu capital integral sau majoritar de stat; - asigură implementarea cerințelor de transparență și Codului de governanță corporativă a întreprinderilor publice.
13.	Agenția de Achiziții Publice	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltă și asigură funcționalitatea sistemului electronic pentru întreg ciclul de achiziții publice; - eficientizează procesul de achiziții publice comune.
14.	Autoritățile publice centrale	<ul style="list-style-type: none"> - Integrează acțiunile în care sunt vizati, din Planul de acțiuni al PNIA în documentele de politici sectoriale; - contribuie la creșterea gradului de conștientizare a fenomenului corupției de către populație; - raportarea progreselor în implementarea Planului de acțiuni al PNIA.
15.	Autoritățile publice locale	<ul style="list-style-type: none"> - Acordă suport în procesul de implementare al Planului de acțiuni al PNIA; - reflectă acțiunile în care sunt vizati în Planul de acțiuni de implementare a PNIA, în documentele de politici la nivel local.
16.	Institutul Național al Justiției	<ul style="list-style-type: none"> - Organizează și desfășoară instruirii pentru reprezentanții sistemului justiției privind examinarea cazurilor de corupție și conexe corupției.
17.	Organizațiile neguvernamentale și mediul asociativ	<ul style="list-style-type: none"> - Monitorizează implementarea PNIA și a Planului de acțiuni, atât în virtutea participării acestora în activitatea Grupului de monitorizare (în calitate de membri cu drepturi depline sau observatori), cât și independent de acest proces.;

		- elaborează studii/rapoarte alternative de monitorizare privind implementarea PNIA și a Planului de acțiuni.
--	--	---

IX. PROCEDURI DE RAPORTARE

63. Scopul monitorizării constă în urmărirea progresului înregistrat în implementarea Planului de acțiuni anexă la prezentul Program, în vederea determinării gradului de realizare a acțiunilor și a conformității acestora cu cele planificate, de asemenea, un aspect important este evidențierea deficiențelor în realizarea acțiunilor cu înaintarea unor propuneri de remediere.
64. Subiecții responsabili de monitorizarea implementării PNIA 2024-2028 sunt:
- conducătorii entităților publice responsabile de realizarea Planului de acțiuni al PNIA 2024-2028,
 - Comisia securitate națională, apărare și ordine publică;
 - Grupul de monitorizare;
 - Secretariatul Grupului de Monitorizare;
 - societatea civilă.
65. În procesul de implementare al PNIA, vor fi realizate următoarele proceduri de monitorizare și evaluare:

Monitorizarea semestrială constituie un proces continuu care se va realiza la fiecare șase luni în decursul anilor 2024-2028. Acest proces de monitorizare va implica colectarea, analiza și interpretarea datelor referitoare la progresul activităților Programului, cu scopul de a asigura conformitatea cu Planul de acțiuni și de a identifica eventualele abateri și deficiențe de realizare ale Programului. Raportul semestrial privind implementarea PNIA este întocmit de către secretariatul grupului de monitorizare și publicat pe site-ul oficial al Centrului Național Anticorupție. Raportul semestrial va prezenta un rezumat tabelar al progresului realizat și al deficiențelor identificate cu înaintarea unor propuneri de remediere.

Rapoartele semestrial privind implementarea Planului de acțiuni se prezintă secretariatului grupului de monitorizare de către instituțiile implementatoare, până la data de 20 a lunii următoare termenului scadent.

Monitorizarea anuală constituie evaluarea acțiunilor cu raportare anuală și la termen și este materializat printr-un Raportul de progres și evaluare privind implementarea PNIA. Raportul de progres anual are un caracter analitic și constituie un document de referință pentru planificarea următorului an de implementare, cu includerea datelor privind implementarea acțiunilor din Planul de acțiuni cu raportare anuală și la termen, precum și deficiențele înregistrate în procesul de realizare a acțiunilor scadente. Raportul de progres anual privind implementarea PNIA (2024-2028) este întocmit de către secretariatul grupului de monitorizare și publicat pe site-ul oficial al Centrului Național Anticorupție.

Rapoartele anuale privind implementarea Planului de acțiuni se prezintă secretariatului grupului de monitorizare de către instituțiile implementatoare, până la data de 20 a lunii următoare termenului scadent. Informațiile prezentate în raportul entităților trebuie să fie redactate în mod obiectiv și detaliat, punctat pe fiecare acțiune scadentă (inclusiv cu argumentele de rigoare privind deficiențele de realizare ale acțiunii și măsurile întreprinse pentru a fi remediate sau evitate). Raportul de progres anual are următoarea structură:

- 1) sumar executiv;
- 2) introducere;
- 3) constatări (prezentarea detaliată a rezultatelor evaluării, în conformitate cu indicatorii de monitorizare);
- 4) concluzii;
- 5) recomandări.

Evaluarea finală va fi realizată la terminarea perioadei de implementare a documentului de politici publice. Evaluarea finală este efectuată pentru a estima gradul de implementare a

Programului național și a seta necesitățile și domeniile de abordare a viitorului document de politici anticorupție. Raportul final privind implementarea PNIA este întocmit de către secretariatul Grupului de Monitorizare și prezentat Grupului de Monitorizare spre aprobare. Raportul final este publicat pe site-ul oficial al Centrului Național Anticorupție, conform procedurii de raportare stabilite în cadrul monitorizării anuale.

66. **Instituțiile implementatoare** identificate în Planul de acțiuni, vor asigura reflectarea obiectivelor și a acțiunilor din Program în propriile planuri anuale de activitate, cu planificarea resurselor financiare pentru executarea acestora. În cadrul instituțiilor implementatoare va fi desemnate, prin ordin intern al conducătorilor, persoanele responsabile, care vor asigura furnizarea tuturor informațiilor necesare și prezentarea rapoartelor instituțiilor implementatoare privind gradul de implementare a Programului și a Planului de acțiuni. Numirea persoanelor responsabile va permite facilitarea comunicării instituțiilor implementatoare cu secretariatul grupului de monitorizare. Secretariatul grupului de monitorizare va întocmi și actualiza anual lista persoanelor responsabile privind raportarea acțiunilor din PNIA 2024-2028. În caz de modificare a persoanei responsabile, entitățile publice implementatoare sunt obligate să informeze secretariatul grupului de monitorizare, cu indicarea unei alte persoane responsabile și datele de contact ale acesteia.
67. Centrul Național Anticorupție asigură activitatea **Secretariatului Grupului de Monitorizare** (în continuare – Secretariatul) prin desemnarea acestei sarcini Serviciului politici anticorupție, subdiviziune din cadrul Centrului. Secretariatul coordonează procesul de colectare a informațiilor și a rapoartelor privind implementarea Programului de către instituțiile responsabile de implementarea acțiunilor, solicitând date, informații, analize sau alte categorii de date relevante pentru monitorizarea și evaluarea gradului de implementare al Programului. După caz, Centrul Național Anticorupție ca instituție coordonatoare responsabilă de realizarea și monitorizarea Programului, poate stabili un alt format de colectare și analiză a informațiilor în vederea monitorizării și evaluării, care vor fi reflectate în rapoartele de monitorizare și evaluare al Programului.
68. Atribuțiile Secretariatului sunt următoarele: 1) ținerea evidenței membrilor Grupului de Monitorizare; 2) organizarea ședințelor Grupului de Monitorizare; 3) întocmirea proceselor-verbale ale ședințelor și a dispozițiilor Grupului de Monitorizare; 4) solicitarea, colectarea, stocarea și sintetizarea informațiilor prezentate de instituțiile implementatoare; 5) elaborarea rapoartelor semestriale și anuale privind implementarea acțiunilor planificate pentru fiecare acțiune din Program și alte atribuții ce derivă din cele enumerate.
69. Entitățile publice prezintă la Secretariat, prin poșta electronică, informațiile necesare pentru monitorizarea și evaluarea progresului în implementarea acțiunilor planificate de care sunt responsabile, în termenele stabilite în planurile de acțiuni. Secretariatul va integra în platforma electronică de raportare a progresului PNIA 2024-2027, la care va conecta toate entitățile publice/instituțiile responsabile. Guvernul va facilita acordarea de semnături electronice suplimentare, după caz, atât instituțiilor care le dețin, cât se celor care nu le dețin.
70. **Grupul de Monitorizare** al implementării Programului Național de Integritate și Anticorupție (2024-2028) constituie structura de bază care are drept scop examinarea și evaluarea informațiilor prezentate în procesul de raportare de către entitățile publice raportoare, la fel, este responsabil de aprobarea raportului anual privind monitorizarea și evaluarea al implementării Programului, precum și a raportului final. Membrii Grupului de monitorizare se întrunesc la necesitate, dar cel puțin odată în an pentru a examina progresele anuale a autorităților responsabile de implementare, precum și a deficiențelor înregistrate. La fel, Grupul de Monitorizare poate înainta propuneri și recomandări de remediere a deficiențelor înregistrate în procesul de implementare al Programului.
71. Membrii Grupului de Monitorizare sunt reprezentanți ai sectorului publice, sectorului justiției, societății civile și a sectorului privat. În cadrul primei ședințe a Grupului de Monitorizare se va alege președintele și vicepreședintele Grupului. Membrii Grupului de Monitorizare sunt:

- un membru al Comisiei parlamentare securitate națională, apărare și ordine publică;
- Consilier al Președintelui Republicii Moldova în domeniul apărării și securității naționale;
- Secretarul general al Guvernului;
- Directorul adjunct al Serviciului de Informații și Securitate;
- Vicepreședinte al Autorității Naționale de Integritate;
- Adjunct al Procurorului General;
- un reprezentant al Consiliului Superior al Magistraturii;
- Vicepreședinte al Comisiei Electorale Centrale;
- Director adjunct al Centrului Național Anticorupție;
- Secretarul de stat al Ministerului Justiției;
- doi vicepreședinți ai asociației autorităților locale;
- trei reprezentanți ai societății civile în domeniul anticorupție;
- un reprezentant al Camerei de Comerț și Industrie, doi reprezentanți ai mediul asociativ.

În caz de imposibilitate de reprezentare, conducerea entităților membre a Grupului de Monitorizare poate delega un alt reprezentant în componența Grupului.

72. **Comisia securitate națională, apărare și ordine publică** va reprezenta coordonarea generală a procesului de implementare al Programului și va asigura controlul parlamentar asupra activității entităților publice responsabile de realizarea acțiunilor ce le revin. Totodată, Comisia va delega un membru în cadrul Grupului de Monitorizare al Programului, care va asigura controlul parlamentar și va informa Comisia referitor la progresele și deficiențele de realizare a Programului.
73. Elaborarea unor rapoarte alternative de evaluare privind implementarea Programului de către organizațiile societății civile este încurajată. Rapoartele alternative pot oferi aprecieri calitative privind obiectivele atinse și măsurile realizate din Program și Planul de acțiuni, fiind susținute inclusiv prin sondajele de opinii vis-a-vis de fenomenul prevenirii și combaterii corupției și a percepției acestui fenomen la nivel național. Valoarea rapoartelor alternative este destul de mare în contextul în care societatea civilă este cea care veghează ca interesul cetățeanului să fie corect reflectat și integrat în politicile publice dezvoltate de autoritățile statului, contribuind la sporirea gradului de responsabilizare a acestora față de cetățean. În acest sens, pot fi organizate discuții publice cu reprezentanții societății civile și alți actori interesați de implementarea și provocările implementării documentului de politici.
74. Procedurile de raportare, monitorizare și evaluare a nivelului de realizare a Planului de acțiuni al Programului național nu vor implica gestionarea informațiilor atribuite la secret de stat. În scopul asigurării transparenței proceselor de implementare a prezentului Program, toate rapoartele de progres anuale, raportul alternativ și raportul final de evaluare și dispozițiile Grupului de Monitorizare vor fi publicate pe pagina web oficială a Centrului Național Anticorupție.

PLANUL DE ACȚIUNI
privind implementarea Programului Național de Integritate și Anticorupție pentru anii
2024-2028

Acțiuni	Indicatori de monitorizare	Costuri de implementare (mii lei)	Sursa de finanțare	Termen de realizare	Autorități/instituții responsabile
1	2	3	4	5	6
OBIECTIVUL GENERAL 1. DEZVOLTAREA ȘI IMPLEMENTAREA STANDARDELOR DE INTEGRITATE ÎN CADRUL SECTORULUI PUBLIC					
Obiectivul specific 1.1. Consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice până în anul 2028, prin realizarea eficientă și conștiincioasă a standardelor de integritate					
1.1.1 Asigurarea angajării și promovării agenților publici pe bază de merit și de integritate profesională.	<p>Numărul de agenți publici angajați prin concurs;</p> <p>Numărul cazierelor de integritate solicitate de entitățile publice la angajare;</p> <p>Numărul de contestații depuse împotriva rezultatelor concursurilor organizate;</p> <p>Numărul de agenți publici angajați/reconfirmați în funcții ca urmare a verificării conform Legii nr.271/2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice.</p> <p>Numărul de certificate de integritate</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	<p>Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II)</p> <p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>Serviciul Informații și Securitate</p> <p>Autoritatea Națională pentru Integritate</p>

	solicitate de către entitățile publice.				
1.1.2 Asigurarea procesului de instruire prin intermediul Platformei E-learning „Integritate și Anticorupție” și actualizarea cursului de instruire e-Learning.	Cursul modificat și funcțional Numărul de entități publice instruite Numărul de agenți publici instruiți	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Anul 2024 (pentru indicatorul 1) Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Agencia de guvernare electronică Centrul Național Anticorupție Institutul de Administrare Publică
1.1.3. Instruirea agenților publici și a conducătorilor entităților publice cu privire la rigorile de integritate instituțională.	Numărul conducătorilor și agenților publici instruiți (dezagregat pe gen); Numărul de solicitări de instruire cu privire la integritatea instituțională.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Centrul Național Anticorupție Institutul de Administrare Publică Institutul Național al Justiției
1.1.4 Asigurarea respectării regimului de incompatibilități, de restricții în ierarhie și de limitare a publicității.	Numărul de cazuri de incompatibilități și restricții în ierarhie identificate și soluționate în entitățile publice; Numărul de sesizări la Autoritatea Națională de Integritate cu	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Entitățile publice ai căror agenți publici sunt subiecți ai declarării averilor și intereselor personale Autoritatea Națională de Integritate

	privire la încălcarea regimului de incompatibilități și limitare a publicității.				
1.1.5 Asigurarea respectării regimului declarării averilor și intereselor personale.	<p>Numărul de agenți publici angajați/numiți/cu mandatele validate pe parcursul anului și numărul de declarații depuse în momentul angajării/numirii/validării mandatului;</p> <p>Numărul total de agenți publici angajați/numiți/cu mandatele validate care activează în entitatea publică pe parcursul anului și numărul de declarații depuse anual;</p> <p>Numărul de agenți publici ale căror mandat/raporturi de muncă sau de serviciu au încetat pe parcursul anului și numărul de declarații depuse la încetarea mandatului/raporturilor de muncă sau de serviciu pe parcursul anului respectiv;</p> <p>Numărul actelor de constatare ale Autorității Naționale de</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	<p>Entitățile publice ai căror agenți publici sunt subiecți ai declarării averilor și intereselor personale</p> <p>Autoritatea Națională de Integritate</p> <p>Centrul Național Anticorupție</p>

	<p>Integritate privind existența averii nejustificate;</p> <p>Numărul de dosare penale și contravenționale instrumentate privind încălcarea regimului declarării averilor și intereselor personale.</p>				
1.1.6 Extinderea verificării inclusiv a cheltuielilor, a activelor virtuale și a activelor beneficiarilor efectivi.	<p>Politici și proceduri elaborate și aprobate;</p> <p>Interoperabilitate a între baze de date funcțională;</p> <p>Numărul de verificări extinse realizate.</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2024	<p>Autoritatea Națională de Integritate</p> <p>Agencia de Guvernare Electronică</p>
1.1.7 Implementarea verificării automate a declarațiilor de avere și interese personale în partea ce ține de depunerea în termen, verificarea respectării cerințelor de formă a declarațiilor și verificarea existenței aparenței de încălcare a regimului juridic de declarare a averii și a intereselor personale, astfel încât sistemul electronic să valideze formularul.	<p>Ghid/metodici pentru fiecare procedură elaborată și aprobată;</p> <p>Software dezvoltat și funcțional;</p> <p>Numărul de declarații depuse în format electronic și verificate automat.</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2024	Autoritatea Națională de Integritate
1.1.8 Implementarea verificării bazate pe riscuri declarațiilor averilor și intereselor personale.	<p>Cadru normativ pentru verificarea bazată pe risc a declarațiilor averilor și intereselor personale</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2025	Autoritatea Națională de Integritate

	<p>elaborat și adoptat;</p> <p>Regulamentele privind efectuarea analizei de risc elaborate și aprobate;</p> <p>Software-ul pentru verificare bazată pe risc dezvoltat și funcțional;</p> <p>Numărul de declarații a averilor și intereselor personale verificate folosind procesul automat de verificare bazată pe riscurile stabilite.</p>	responsabile			
1.1.9 Asigurarea respectării regimului conflictelor de interese și neadmiterea favoritismului.	<p>Numărul conflictelor de interese declarate și soluționate în cadrul entităților publice;</p> <p>Numărul conflictelor de interese sesizate la ANI;</p> <p>Numărul actelor de constatare ale ANI cu privire la conflictele de interese;</p> <p>Numărul actelor juridice, adoptate în situații de conflict de interese, anulate în instanța de judecată la solicitarea ANI;</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	<p>Entitățile publice ai căror angajați sunt subiecți ai declarării averilor și intereselor personale</p> <p>Autoritatea Națională de Integritate</p>

		Numărul de dosare contravenționale instrumentate privind conflictele de interese.				
1.1.10 respectării cadourilor.	Asigurarea regimului	<p>Numărul cadourilor predate comisiilor de evidență și evaluare a cadourilor în cadrul entităților publice;</p> <p>Numărul și suma cadourilor răscumpărate în cadrul entităților publice;</p> <p>Numărul de cadouri inadmisibile, transmise agenției anticorupție și numărul de dosare penale și contravenționale instrumentate;</p> <p>Registrele de evidență a cadourilor actualizate și publicate pe paginile web ale entităților publice.</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	<p>Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II)</p> <p>Centrul Național Anticorupție</p>
1.1.11	Modificarea cadrului legal ce reglementează regimul juridic al cadourilor, în partea ce vizează cadourile inadmisibile din Legea integrității nr.82/2017.	Act normativ adoptat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul I, 2025	<p>Ministerul Justiției</p> <p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>Parlament</p>

1.1.12	Asigurarea neadmiterii prin denunțarea și tratarea influențelor necorespunzătoare.	Numărul cazurilor de influență necorespunzătoare denunțate, soluționate în cadrul entităților publice; Numărul cazurilor de influență necorespunzătoare denunțate la CNA și SIS; Registrele de evidență a cazurilor de influență necorespunzătoare exercitată asupra agenților publici elaborat/actualizat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II) Centrul Național Anticorupție Parlament Serviciul de Informații și Securitate
1.1.13	Asigurarea neadmiterii și denunțării manifestărilor de corupție și protecția avertizorilor de integritate.	Numărul manifestărilor de corupție denunțate de către agenții publici conducătorilor entităților publice și agențiilor anticorupție; Numărul avertizărilor de integritate depuse în cadrul entităților publice; Numărul avertizărilor de integritate transmise la CNA; Numărul de persoane care au	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II) Centrul Național Anticorupție

	<p>solicitat protecție/care au beneficiat de protecție;</p> <p>Numărul angajatorilor atrași la răspundere conform art. 314/1 Cod contravențional pentru neasigurarea măsurilor de protecție a angajaților recunoscuți în calitate de avertizori de integritate.</p>				
1.1.14 Instruirea agenților publici privind depunerea avertizărilor de integritate și protecția avertizorilor, precum și a agenților publici responsabili de gestionarea avertizărilor de integritate în entitățile publice.	<p>Programe de instruire elaborate și aprobate;</p> <p>Numărul instruirilor tematice organizate;</p> <p>Numărul de agenți publici instruit</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>Oficiul Avocatul Poporului</p> <p>Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II)</p>
1.1.15 Elaborarea și implementarea politicilor/ procedurilor pentru cooperarea inter-instituțională în examinarea cazurilor avertizorilor de integritate și protecția lor.	<p>Grupul de lucru inter-instituțional pentru cooperare creat;</p> <p>Procedura internă de cooperarea inter-instituțională elaborată și aprobată.</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2024	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>Oficiul Avocatul Poporului</p>
1.1.16 Asigurarea implementării	Registrele riscurilor, care includ și riscurile	În limitele bugetelor aprobate	Surse bugetare,	Trimestrul IV, 2028 (cu	Entitățile publice (la nivel central și

managementului riscurilor de corupție.	de corupție, elaborate/actuali- zate de către entitățile publice; Completarea registrului riscurilor de fraudă și corupție după incidentele de integritate din cadrul entităților publice.	ale autorităților responsabi- le	Alte surse	raportare anuală a indicator ilor de progres)	local de nivelul II)
1.1.17 Asigurarea implementării și respectării normelor de etică și deontologie.	Adoptarea/actual- izarea codurilor de etică și deontologie pentru entitățile publice care nu au astfel de coduri; Planurile anuale de instruire, inclusiv de instruire continuă, aprobate; Numărul de instruiri și de agenți publici instruiți cu privire la normele de etică și deontologie; Numărul de cazuri de încălcare a normelor de etică și deontologie, sanctionate disciplinar.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabi- le	Surse bugeta- re, Alte surse	Trimestr- ul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicator ilor de progres)	Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II)
1.1.18 Adoptarea cadrului normativ național privind etica și conduita deputatului în Parlament.	Act normativ adoptat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților r	Surse bugeta- re, Alte surse	Trimestr- ul IV, 2024	Parlamentul

		responsabi le			
Obiectivul specific 1.2. Asigurarea unei guvernări deschise și respectarea transparenței în procesul decizional până în anul 2028					
1.2.1 Audierea în plenul Parlamentului a rapoartelor anuale ale autorităților independente, aflate sub control parlamentar (cel puțin: CNA, ANI, PG, Curtea de Conturi, Avocatul Poporului).	Numărul de audieri desfășurate; Rapoartele anuale ale autorităților publicate pe paginile web a Parlamentului și ale autorităților publicate; Problemele identificate în rapoartele discutate în cadrul audierilor.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul I, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Parlamentul
1.2.2 Elaborarea și publicarea pe paginile web ale entităților publice a instrucțiunilor clare, destinate publicului, privind procedurile de angajare a răspunderii disciplinare a agenților publici (în special – modul de sesizare a comisiilor de disciplină).	Numărul entităților publice care au elaborat și publicat instrucțiunile;	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare semestrială a indicatorilor de progres)	Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II)
1.2.3 Dezvoltarea/mentenanță a unei platforme digitale pentru îmbunătățirea monitorizării on-line a procesului legislativ, de la înregistrarea proiectului de lege în Parlament și până la adoptarea legii.	Platforma digitală funcțională pe pagina web a Parlamentului; Numărul de accesări ale paginii web a Parlamentului după lansarea platformei digitale	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul I, 2025	Parlament

1.2.4 Asigurarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție asupra proiectelor de acte normative pasibile de expertiza anticorupție, doar după definitivarea proiectelor în urma avizării.	Numărul de proiecte de acte normative (pasibile de expertiza anticorupție în condițiile Legii nr.82/2017) elaborate de către autoritățile publice centrale cu drept de inițiativă legislative/deputați din Parlament și supuse în prealabil acestei expertize.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare semestrială a indicatorilor de progres)	Centrul Național Anticorupție Parlament Cancelaria de Stat Entitățile publice
1.2.5 Publicarea pe site-urile Guvernului/Parlamentului a sintezelor obiecțiilor reflectate în rapoartele de expertiză anticorupție.	Sinteze ale obiecțiilor reflectate în rapoartele de expertiză anticorupție publicate pe site-urile Guvernului/Parlamentului.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare a semestrială a indicatorilor de progres raportare)	Centrul Național Anticorupție Parlament Cancelaria de Stat Entitățile publice
1.2.6 Elaborarea unui studiu privind necesitatea instituirii funcției de „Consilier de integritate”, după caz modificarea cadrului normativ.	Studiu elaborat și publicat. După caz, proiect de act normativ adoptat. După caz, funcția de „Consilier de integritate” instituită.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2027	Centrul Național Anticorupție Ministerul Justiției Cancelaria de Stat
1.2.7 Elaborarea unui studiu privind necesitatea reglementării activității de Lobby în Republica	Studiu elaborat și publicat	În limitele bugetelor aprobate	Surse bugetare,	Trimestrul IV, 2027	Centrul Național Anticorupție

Moldova, după caz modificarea cadrului normativ.	După caz, proiect de act normativ adoptat.	ale autorităților responsabile	Alte surse		Ministerul Justiției Cancelaria de Stat
Obiectivul specific 1.3. Gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public până în 2028					
1.3.1 Asigurarea gestionării transparente și responsabile a patrimoniului public	<p>Informația privind gestionarea patrimoniului entităților publice publicată;</p> <p>Cartele de audit intern, planurile strategice și planurile anuale ale activității de audit, precum și rapoartele anuale privind activitatea de audit intern aprobate de către entitățile publice;</p> <p>Declarații de răspundere managerială, publicate pe paginile web ale entităților publice;</p> <p>Raportul anual (consolidat) privind controlul financiar public intern, prezentat Guvernului.</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	<p>Entitățile publice (la nivel central și local de nivelul II)</p> <p>Ministerul Finanțelor</p> <p>Agencia Achiziții Publice</p> <p>Agencia Proprietăți Publice</p>
1.3.2 Asigurarea gestionării transparente și responsabile a asistenței externe.	<p>Informația privind atragerea și gestionarea asistenței externe, publicată;</p> <p>Rapoartele entităților publice</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor)	<p>Ministerul Finanțelor</p> <p>Entitățile publice (la nivel central și</p>

	care au atras fonduri externe cu privire la rezultatul (performanța) obținut în urma acestei asistențe;	responsabile		ilor de progres)	local de nivelul II)
1.3.3 Dezvoltarea sistemului de achiziții publice prin eficientizarea și utilizarea sistemului electronic pentru întreg ciclu de achiziții (planificarea, derularea procedurii, atribuire, managementul contractului – amendamente).	Sistem electronic de achiziții publice funcțional conform conceptului; % proceduri derulate și disponibile integral în sistem (de la planificare la management de contract inclusiv) total de proceduri.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II, 2026	Agenția Achiziții Publice
1.3.4 Eficientizare procesului de achiziții publice prin reducerea costurilor de tranzacție și instituirea mecanismului de achiziții publice comune.	Dezvoltarea mecanismului privind asocierea entităților publice contractante în vederea desfășurării procedurilor de achiziții publice comune; Elaborarea unui ghid de bune practici privind asocierea entităților publice în vederea desfășurării procedurilor de achiziții publice comune.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul III, 2025	Ministerul Finanțelor; Agenția Achiziții Publice
1.3.5 Instruirea a personalului implicat în procesul de achiziții publice (în special privind planificarea/pregătirea, inclusiv consultarea	Număr de instruiți desfășurate; Număr de angajați instruiți.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicator	Entitățile publice; Ministerul Finanțelor;

pieței, organizarea procedurilor și atribuirea contractelor de achiziții publice).		responsabile		ilor de progres)	Agencia Achiziții Publice
1.3.6 Asigurarea funcționalității unităților de audit intern în entitățile publice	Număr de unități de audit funcționale; Număr de auditori interni.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Entitățile publice
Obiectivul specific 1.4. Consolidarea integrității și reducerea corupției în procesul electoral până în 2028					
1.4.1 Implementarea cooperării/ raportării/ schimbului rapid intersectorial de informații între Comisia Electorală Centrală - Procuratura Anticorupție - Centrul Național Anticorupție- Ministerul Afacerilor Interne (Inspectoratul General al Poliției) - Serviciul de Informații și Securitate referitor la finanțarea partidelor și combaterea fraudei electorale, în special în perioada electorală.	Concept pentru cooperarea rapidă elaborat și aprobat; Mecanisme de informare/ comunicare rapidă elaborate și aprobate de către participanți; Crearea grupurilor intersectoriale pentru comunicare rapidă în perioada electorală.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2024 (ulterior, în perioadele electorale)	Comisia Electorală Centrală Procuratura Anticorupție Centrul Național Anticorupție Ministerul Afacerilor Interne Serviciul de Informații și Securitate
1.4.2 Reglementarea finanțării partidelor politice de către terțe părți, inclusiv reglementarea implicării acestora în publicitatea electorală în mediul online.	Act normativ adoptat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul I, 2025	Comisia Electorală Centrală Ministerul Justiției

1.4.3 Reglementarea publicității politice și a campaniilor electorale în mediul on-line (limite admise și stabilirea sancțiunilor)	Act normativ adoptat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II, 2025	Comisia Electorală Centrală Ministerul Justiției Centrul Național Anticorupție
1.4.4 Modificarea cadrului legal privind îmbunătățirea mecanismului de monitorizare a cheltuielilor reale ale partidelor politice și candidaților electorali.	Act normativ adoptat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II, 2025	Comisia Electorală Centrală Ministerul Justiției Centrul Național Anticorupție
1.4.5 Încurajarea dezvoltării platformelor on-line de finanțare/donație de către partidele politice în vederea transparentizării procesului de finanțare/donare în scopuri electorale	Numărul de platforme online create.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II, 2027	Comisia Electorală Centrală Partidele politice
1.4.6 Prezentarea către Parlament a raportului privind finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale și/sau a grupurilor de inițiativă.	Raportul anual plasat pe pagina web a Comisiei Electorale Centrale	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Anual 1 iunie	Comisia Electorală Centrală Parlament
OBIECTIVUL GENERAL 2. EFICIENTIZAREA MĂSURILOR DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A CORUPȚIEI ȘI ASIGURAREA INEVITABILITĂȚII SANCTIIONĂRII INFRAȚIUNILOR DE CORUPȚIE					
Obiectivul specific 2.1 Eficientizarea implementării măsurilor de prevenire a corupției până în anul 2028					

2.1.1 Sporirea responsabilității conducătorilor entităților publice pentru dezvoltarea, menținerea și consolidarea climatului de integritate prin creșterea graduală a numărului de entități publice evaluate anual	<p>Numărul de entități publice supuse evaluării integrității instituționale în creștere;</p> <p>Factorii și riscurile de corupție identificați și înlăturați;</p> <p>Planuri de integritate aprobate și puse în implementare;</p> <p>Pondere medie de acțiuni realizate din Planurile de integritate aprobate și puse în implementare</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Centrul Național Anticorupție
2.1.2 Reglementarea normativă și dezvoltarea platformei „reLAWed”, prin asigurarea unei cooperări a entităților publice în procesul examinării semnalărilor primite prin intermediul platformei	<p>Act normativ privind Conceptul tehnic elaborat și aprobat;</p> <p>Act normativ privind stabilirea procedurii și a modului de utilizare a platformei, elaborat și aprobat;</p> <p>Sistem informațional dezvoltat și funcțional;</p> <p>Ghid pentru entitățile publice privind examinarea semnalărilor raportate elaborat și aprobat;</p> <p>Numărul de semnalări</p>	În limitele bugetelor aprobate	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	<p>Centrul Național Anticorupție;</p> <p>Ministerul Justiției;</p> <p>Entitățile publice</p>

	raportate prin intermediul platformei; Numărul de demersuri înaintate entităților publice responsabile de examinarea semnalărilor remise prin intermediul platformei.				
2.1.3 Dezvoltarea și racordarea sistemului informațional automatizat de raportare „e-Integritate instituțională”	Sistemului informațional „e-Integritate instituțională” racordat la noul Program, funcțional.	În limitele bugetelor aprobate	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II, 2025	Centrul Național Anticorupție
2.1.4 Îmbunătățirea capacităților instituționale ale Centrului Național Anticorupție și Autoritatea Națională de Integritate în domeniul prevenirii corupției	Proiect de act normativ adoptat; Asigurarea cu resurse financiare și tehnică necesară pentru buna activitate a CNA și ANI; Numărul de resurse umane ale ANI cu atribuții de control și cu atribuții de analiză, în creștere; Numărul de resurse umane ale CNA cu atribuții de evaluare a integrității instituționale, în creștere; Numărul de resurse umane ale CNA cu atribuții de efectuare a expertizei anticorupție	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2024	Centrul Național Anticorupție Autoritatea Națională de Integritate Parlament

	asupra proiectelor de acte normative, în creștere.				
2.1.5 Asigurarea colaborării cu unitățile administrativ-teritoriale în vederea consolidării integrității instituționale	Numărul de evenimente organizate; Numărul de persoane instruite.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Centrul Național Anticorupție Congresul Autorităților Locale din Moldova Unitățile administrativ-teritoriale (inclusiv unitățile amalgamate)
Obiectivul specific 2.2 Îmbunătățirea cadrului instituțional în vederea eficientizării investigației și a urmăririi penale a cazurilor de corupție până în 2028					
2.2.1 Consolidarea capacității instituționale, tehnice și operaționale a CNA și a PA în ceea ce privește investigarea și combaterea actelor de corupție și conexe corupției, precum și a faptelor de comportament corupțional.	Act normativ privind majorarea statelor de personal pe componenta de combatere, adoptat; Echipamente și sisteme informaționale necesare pentru buna desfășurare a acțiunilor de investigare a infracțiunilor de corupție, asigurat	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2024	Centrul Național Anticorupție Procuratura Generală/Procuratura Anticorupție Parlament
2.2.2 Formarea și dezvoltarea competențelor ofițerilor de investigare și urmărire penală, a procurorilor prin formare profesională privind urmărirea penală a cazurilor de corupție.	Program de formare dezvoltat, aprobat; Numărul de instruiți organizate;	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare semestrială a indicatorilor de progres)	Institutul Național de Justiție Centrul Național Anticorupție Procuratura Generală/

	Numărul persoanelor instruite.				Procuratura Anticorupție
2.2.3 Stabilirea și menținerea unui cadru eficient și transparent de comunicare cu publicul în ceea ce privește investigarea și urmărirea penală a cazurilor de corupție	Document de politici elaborat, aprobat și publicat; Plan de acțiuni aprobat și publicat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare semestrială a indicatorilor de progres)	Centrul Național Anticorupție Procuratura Generală/ Procuratura Anticorupție
2.2.4 Eficientizarea, în baza practicii internaționale în domeniu, a mecanismelor de executării hotărârilor de confiscare	Grup de lucru instituit; Propuneri formulate și agreate în cadrul grupului de lucru; Proiect de modificare a cadrului normativ, elaborat și adoptat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților/instituțiilor responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II, 2024	Ministerul Justiției; Parlamentul; Centrul Național Anticorupție (ARBI); Serviciul Fiscal de Stat; Ministerul Finanțelor; Procuratura Generală/ Procuratura Anticorupție
2.2.5 Îmbunătățirea cadrului legal în vederea consolidării capacităților autorităților/instituțiilor responsabile de urmărirea și indisponibilizarea bunurilor infracționale	Proiect de modificare a cadrului normativ, adoptat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților/instituțiilor responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II, 2024	Ministerul Justiției; Centrul Național Anticorupție (ARBI); Procuratura Generală/ Procuratura Anticorupție Parlamentul; Ministerul Afacerilor Interne;

					Serviciul Fiscal de Stat; Serviciul Vamal
Obiectivul specific 2.3 Eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție până în 2026					
2.3.1 Instituirea instanțelor /completelor de judecată specializate pe examinarea dosarelor pentru acte de corupție și conexe corupției.	Instanță/ complete de judecată specializate funcționale; Mecanismul și procedura de selecție a judecătorilor, precum și criteriile de integritate și de salarizare sporite pentru acești judecători, elaborat și adoptat de Guvern și Parlament.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2024	Ministerul Justiție Consiliul Superior al Magistraturii; Parlamentul
2.3.2 Asigurarea instanțelor /completelor de judecată specializate pe examinarea dosarelor pentru acte de corupție și conexe corupției cu resurse umane, tehnice și financiare suficiente în conformitate cu prevederile legale.	Buget aprobat și mijloace tehnice necesare, disponibile pentru activitatea instanțelor/ completelor de judecată.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II, 2025	Consiliul Superior al Magistraturii Ministerul Finanțelor Parlamentul
2.3.3 Elaborarea unui ghid de examinare a cauzelor de corupție de către judecători.	Ghid elaborat și aprobat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2025	Curtea Supremă de Justiție
2.3.4 Stabilirea și reglementarea mecanismului de monitorizare a	Crearea unui grup de lucru inter-instituțional (CNA/MJ/PG);	În limitele bugetelor aprobate	Surse bugetare,	Trimestrul II, 2024	Centrul Național Anticorupție;

persoanelor juridice învinuite în comiterea infracțiunilor de corupție care au încheiat acord judiciar de interes public.	Act normativ privind stabilirea procedurii de monitorizare elaborat și adoptat/aprobat; Mecanism de monitorizare a persoanelor juridice învinuite în comiterea infracțiunilor de corupție care au încheiat acord judiciar de interes public, funcțional.	ale autorităților responsabile	Alte surse		Ministerul Justiției Procuratura Generală Consiliul Superior al Magistraturii
2.3.5 Elaborarea mecanismului de reutilizarea socială a bunurilor confiscate.	Informații colectate, validate și transmise; Valoarea bunurilor confiscate și reutilizate în interes social; Analiză cu privire la oportunitatea alocării unui procent din valoarea totală confiscată anual unor proiecte de prevenire a criminalității, precum și a utilizării, în beneficiul comunității, de către întreprinderile sociale sau organizațiile societății civile, a imobilelor confiscate, elaborată	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților/instituțiilor responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II, 2025	Ministerul Finanțelor (Serviciul Fiscal de Stat); Ministerul Justiției; Ministerul Muncii și Protecției Sociale; Uniunea Națională a Executorilor Judecătorești; Procuratura Generală; Agenția Proprietății Publice; Centrul Național

						Anticorupție (ARBI)
2.3.6 Fortificarea capacităților judecătorilor și procurorilor în examinarea cazurilor de corupție și conexe corupției.	Programe de instruire, elaborat; Numărul instruirilor tematice organizate; Numărul de judecători instruiți.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Institutul Național al Justiției Consiliul Superior al Magistraturii Consiliul Superior al Procurorilor	
2.3.7 Dezvoltarea capacităților avocaților cu privire la asistența acordată victimelor și părților vătămate în cadrul procedurilor penale privind infracțiunile de corupție și conexe corupției.	Programe de instruire, elaborat; Numărul instruirilor tematice organizate; Numărul de avocați instruiți.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Institutul Național al Justiției Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat	
2.3.8 Elaborarea unei analize strategice cu referire la practica judiciară privind aplicarea mecanismului de confiscare specială și confiscare extinsă, ca măsuri de siguranță.	Analiză strategică elaborată și publicată.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul I, 2025	Centrul Național Anticorupție Procuratura Generală	
2.3.9 Modificarea prevederilor Codului Penal în conformitate cu recomandările Curții Constituționale expuse în Hotărârile nr.22 din 27.06.2017, nr.33 din 07.12.2017, nr.22 din 01.10.2018, nr.24 din 17.10.2019 și nr.39 din 21.12.2021.	Cadru normativ modificat și adoptat	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II, 2025	Ministerul Justiției, Parlamentul RM, Procuratura Generală, Centrul Național Anticorupție,	

					Procuratura Anticorupție.
Obiectivul specific 2.4 Consolidarea integrității până în 2028 a instituțiilor din sectorul justiției implicate în investigarea, urmărirea penală și judecarea cazurilor de corupție					
2.4.1 Realizarea Managementul riscurilor instituționale de corupție în instanțele de judecată și implementarea măsurilor de atenuare a riscurilor de corupție aferente activității profesionale.	Numărul de riscuri identificate; Numărul de măsuri de intervenție; Registrul managementul riscurilor de corupție, publicat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028	Instanțele de Judecată de toate nivelele Consiliul Superior al Magistraturii
2.4.2 Instruirea judecătorilor și procurorilor privind procedura de examinare a cauzelor cu implicarea avertizorilor de integritate.	Program de instruire elaborat și aprobat; Numărul de instruirii realizate; Numărul de persoane instruite.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Institutul Național al Justiției Consiliul Superior al Magistraturii Procuratura Generală/ Procuratura Anticorupție
2.4.3 Întreprinderea acțiunilor în vederea fortificării mecanismului de aplicare a sechestrelor.	Ponderea demersurilor înaintate; Creșterea cu 80% a ponderii sechestrelor aplicate și confirmate de evoluțiile ulterioare.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților/instituțiilor responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul III, 2024	Procuratura Generală; Procuratura Anticorupție; Centrul Național Anticorupție; Ministerul Justiției; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul Fiscal de Stat;

					Serviciul Vamal
2.4.4 Elaborarea unui studiu privind practica judiciară pe cauzele de corupție și cele conexe corupției.	Studiu elaborat și publicat	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul III, 2026	Centrul Național Anticorupție Procuratura Generală Curtea Supremă de Justiție
Obiectivul specific 2.5 Asigurarea și dezvoltarea continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției până în 2028					
2.5.1 Consolidarea relațiilor de cooperare cu organizațiile /instituțiile străine, regionale și internaționale, în vederea cultivării integrității, prevenirii și combaterii corupției, recuperării bunurilor infracționale.	Numărul de acorduri de colaborare încheiate; Numărul activităților/ evenimentelor organizate/la care s-a participat	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Centrul Național Anticorupție Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
2.5.2 Eficientizarea schimbului de informații cu organizațiile /instituțiile străine, regionale și internaționale, în domeniul investigării actelor de corupție, actelor conexe actelor de corupție, faptelor coruptibile, inclusiv recuperării bunurilor infracționale.	Echipe comune de investigații (JIT) constituite; Numărul solicitărilor or recepționate/expediate/ răspunsurilor primite; Numărul întrevederilor/ vizitelor realizate; Accesul/conexiunea la canalele securizate pentru schimbul de informații; Solicitări recepționate /expediate prin intermediul acestora;	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Procuratura Generală/ Procuratura Anticorupție Centrul Național Anticorupție Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene

	Numărul de bunuri infracționale identificate și indisponibilizate în afara țării.				
2.5.3 Implementarea prevederilor tratatelor internaționale în domeniul prevenirii și combaterii corupției.	<p>Solicitări/chestionare recepționate/expediate;</p> <p>Rapoarte de evaluare/monitorizare examinate/elaborate/aprobat;</p> <p>Numărul de activități/evenimente la care s-a participat.</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>Entitățile publice</p>
2.5.4 Cooperarea și schimbul de informații privind cazurile de obținere frauduloasă, utilizare contrar destinației, delapidare a mijloacelor din fondurile externe oferite de Uniunea Europeană, corupție și alte acte conexe, care pot prejudicia interesele financiare ale Uniunii Europene.	<p>Numărul de solicitări recepționate/expediate de la/către OLAF, EPPO, BEI;</p> <p>Numărul de controale și inspecții la fața locului efectuate;</p> <p>Numărul de reuniuni la care au participat reprezentanții autorităților/instituțiilor publice.</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>Procuratura Generală/Procuratura Anticorupție</p> <p>Cancelaria de Stat</p> <p>Entitățile publice</p>

OBIECTIVUL GENERAL

3.

CULTIVAREA INTEGRITĂȚII ȘI DIMINUAREA ACTELOR DE CORUPȚIE ÎN SECTORUL PRIVAT, INCLUSIV ÎN ENTITĂȚILE CU CAPITAL INTEGRAL ȘI MAJORITAR DE STAT

Obiectivul specific 3.1 Consolidarea standardelor de transparență și integritate în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat până în anul 2028

3.1.1 Asigurarea prin intermediul organelor de conducere a implementării Codului de conduită pentru întreprinderile de stat și municipale și instruirea personalului	Numărul de întreprinderi de stat și municipale care au adoptat și publicat coduri de conduită; Numărul de angajați instruiți privind aplicarea codului.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul I, 2027	Agencia Proprietăți Publice Entități cu capital integral sau majoritar de stat
3.1.2 Elaborarea politicii de remunerare a organelor de conducere și control a întreprinderilor publice, inclusiv plata recompensei din profitul net înregistrat, a întreprinderii, care exclude orice influență politică sau a conducerii întreprinderii în redistribuirea profitului net	Politica de remunerare elaborată și aprobată; Numărul din întreprinderi publice care aplică politica de remunerare.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II, 2025	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Agencia Proprietăți Publice Entități cu capital integral sau majoritar de stat
3.1.3 Dezvoltarea unei metodologii pentru evaluarea conformității cu legislația și standardele anticorupție și de bună guvernare corporativă, inclusiv Ghidurile OECD în întreprinderile de stat/municipale	Analiză efectuată și constatări/recomandări formulate; Metodologie elaborată, aprobată și publicată.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2025	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Agencia Proprietăți Publice
3.1.4 Elaborarea/actualizarea Registrului riscurilor, care include și riscurile de fraudă și corupție și monitorizarea implementării acțiunilor de diminuare a riscurilor identificați	Registrul riscurilor, care include și riscurile de fraudă și corupție elaborat, aprobat și plasat pe pagina web a întreprinderii;	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Agencia Proprietăți Publice Entități cu capital integral sau majoritar de stat

	Numărul de întreprinderi care au aprobat și publicat Registrul riscurilor, care include și riscurile de fraudă și corupție				
3.1.5 Asigurarea implementării cerințelor de transparență conform prevederilor legislației, precum și Codului de guvernanță corporativă a întreprinderilor publice.	<p>Raport anual al întreprinderii publice publicat (inclusiv situațiile financiare anuale);</p> <p>Informații privind componența organelor de conducere și control publicate;</p> <p>Raport al auditorului publicat; Plan de achiziție, proceduri de achiziție a bunurilor, a lucrărilor și a serviciilor publicat (pentru întreprinderi de stat și municipale);</p> <p>Informații referitoare la executarea contractelor de achiziții publicate (pentru întreprinderi de stat și municipale);</p> <p>Tranzacții de proporții și tranzacții cu conflict de</p>	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	<p>Agenția Proprietăți Publice</p> <p>Entități cu capital integral sau majoritar de stat</p>

	interese publicate.				
3.1.6 Modificarea cadrului legal privind aplicarea cerințelor legale statuate în Legea nr. 131/2015 privind achizițiile publice, asupra întreprinderilor cu capital integral sau majoritar de stat.	Act normativ de modificare adoptat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2025	Ministerul Finanțelor Agenția Achiziții Publice Parlament
Obiectivul specific 3.2 Promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat până în anul 2028					
3.2.1 Instituirea unui cadru normativ unitar de reglementare a regimului de restricții și limitării în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și migrarea agenților publici în sectorul privat (pantuflij), a unor proceduri de control și sancționarea aferente încălcării interdicțiilor.	Grup de lucru creat; Cadru normativ elaborat și adoptat;	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2025	Cancelaria de Stat Ministerul Justiției Ministerul Economiei și Digitalizării Autoritatea Națională de Integritate
3.2.2 Consolidarea și promovarea standardelor de integritate prin stabilirea unui sistem de premiere a integrității în sectorul privat.	Concurs „Marca comercială a anului”, organizat; Criterii de selectare revizuite și actualizate; Numărul de participanți la nominalizare.	În limitele bugetelor aprobate	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Centrul Național Anticorupție Camera de Comerț și Industrie Mediul privat
3.2.3 Încurajarea preluării de către companii a standardului internațional pentru sisteme de management anticorupție SM ISO 37001.	Nr de evenimente organizate Nr de participanți/companii, Numărul de companii care au preluat standardul internațional	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Centrul Național Anticorupție Mediul privat, inclusiv entitățile cu capital integral sau majoritar de stat

	pentru sisteme de management anticorupție SM ISO 37001				Camera de Comerț și Industrie Agenția Proprietăți Publice
3.2.4 Efectuarea studiului privind oportunitatea creării instituției Business Ombudsman în Republica Moldova, după caz modificarea cadrului normativ.	Studiul realizat și publicat; Numărul de recomandări înaintate și implementate; După caz, cadru normativ modificat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2026	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Avocatul Poporului
Obiectivul specific 3.3 Eficientizarea până în anul 2028 a mecanismului de transparență în acordarea ajutorului de stat					
3.3.1 Evaluarea riscurilor de corupție în procedurile de examinare și alocare a subvențiilor și ajutoarelor de stat către sectorul privat.	Numărul de riscuri identificate. Plan de remediere a riscurilor aprobat.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul III, 2025	Consiliul Concurenței Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură Centrul Național Anticorupție
3.3.2 Automatizarea și anonimizarea procesului de evaluare inițială a dosarelor de alocare a subvențiilor și ajutoarelor de stat.	Evaluarea mecanismului existent și a necesității de modificare a procesului de evaluare inițială; Proces de evaluare inițială automatizat și anonimizat;	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul II, 2028	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare Consiliul Concurenței Agenția de Intervenție și

	Ponderea dosarelor evaluate inițial printr-un proces automatizat și anonimizat.				Plăți pentru Agricultură
3.3.3 Revizuirea și racordarea cadrului legal național cu cerințele legislației Uniunii Europene privind acordarea ajutoarelor de stat.	Numărul de acte normative racordate la legislația Uniunii Europene.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul III, 2028	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Consiliul Concurenței
OBIECTIVUL GENERAL 4: CULTIVAREA INTOLERANȚEI FAȚĂ DE ACTELE DE CORUPȚIE ȘI ÎNCURAJAREA DENUNȚĂRII ACTELOR DE CORUPȚIE ȘI A PRACTICILOR ILEGALE					
Obiectivul specific 4.1 Consolidarea intoleranței față de actele de corupție și cele conexe corupției a populației până în 2028					
4.1.1 Sporirea gradului de educare, sensibilizare anticorupție și promovare a integrității în rândul cetățenilor.	Metode și instrumente utilizate în informare; Numărul de evenimente realizate; Numărul de participanți.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028	Centrul Național Anticorupție
4.1.2 Implicarea voluntarilor anticorupție a CNA în acțiunile de promovare a integrității și consolidare a intoleranței față de corupție.	Numărul de activități desfășurate; Numărul de persoane instruite; Numărul de voluntari implicați.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Centrul Național Anticorupție
4.1.3 Efectuarea de sondaje și activități de cercetare a fenomenului corupției și a actelor conexe corupției.	Numărul de evaluări, sondaje efectuate; Rezultatele sondajelor sintetizate și publicate;	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028	Organizații nonguvernamentale de profil

4.1.4 Campanii de informare și sensibilizare privind consolidarea integrității instituționale la nivel național.	Numărul de evenimente organizate; Numărul de persoane instruite.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)	Centrul Național Anticorupție
Obiectivul specific 4.2 Sporirea angajamentului civic prin raportarea actelor de corupție, cele conexe corupției și a practicile ilegale de către cetățeni până în 2028					
4.2.1 Asigurarea funcționării platformei electronice Call Center pentru linia națională anticorupție, cu scopul de a optimiza recepționarea și evidența apelurilor.	Platforma electronică funcțională; Numărul de apeluri la linia națională anticorupție recepționate.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare semestrială a indicatorilor de progres)	Centrul Național Anticorupție
4.2.2 Asigurarea funcționării și promovării liniilor specializate anticorupție în cadrul entităților publice.	Numărul de linii specializate anticorupție funcționale; Numărul de apeluri la linia națională anticorupție recepționate.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare semestrială a indicatorilor de progres)	Entitățile publice Centrul Național Anticorupție
4.2.3 Dezvoltarea proiectelor de informare/sensibilizare/collaborare dedicată cetățenilor în vederea determinării acestora de a raporta actele de corupție și cele conexe corupției (cu evidențierea căilor și procedurilor legale de raportare).	Numărul de evenimente organizate; Numărul de participanți la evenimente.	În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile	Surse bugetare, Alte surse	Trimestrul IV, 2028 (cu raportare semestrială a indicatorilor de progres)	Centrul Național Anticorupție

SINTEZA
amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor
la proiectul de hotărâre a Parlamentului privind aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii
2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii
2024-2028
nr.460 din 08.12.2023

1. Nr. crt.	2. Autorul și conținutul amendamentului/propunerii/obiecției	3. Note (poziția CNA)	4. Rezultatul examinării de către comisia sesizată în fond
1	2	3	4
1.	<p>Direcția generală juridică</p> <p>Referitor la Planul de acțiuni privind implementarea Programului Național de Integritate și Anticorupție pentru anii 2024-2028 sugerăm autorilor examinarea minuțioasă a autorităților responsabile de implementarea acțiunilor prevăzute în plan. Astfel, la rubrica "Autorități/instituții responsabile" urmează a fi revizuită ordinea în care sânt expuse autoritățile publice, ținându-se cont de atribuțiile și competențele de bază ale autorităților publice. Considerăm optimă expunerea succesiunii autorităților publice în dependență de aria competențelor prioritizate. De exemplu, acțiunea 2.2.4. "Eficientizarea, în baza practicii internaționale în domeniu, a mecanismelor de executare a hotărârilor de confiscare" considerăm oportun să fie indicat în calitate de autoritate responsabilă de implementarea acțiunii respective Ministerul Justiției și nu Parlamentul. Organizarea procesului de elaborare a cadrului normativ, precum și implementarea acestuia ține de competența autorităților publice centrale de specialitate, rolul Parlamentului fiind aprobarea și adoptarea actelor normative intrate în procesul legislativ. Obiecția este valabilă și pentru acțiunile 2.2.5., 2.3.1., 2.3.2., 2.3.9.</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Vă comunicăm că ordinea propusă a fost coordonată cu entitățile publice responsabile de implementare, iar unele din ele sunt indicate exact la inițiativa și recomandările lor. De exemplu acțiunea și subiecții de la pct. 2.3.9 a fost propusă de către Serviciul de Informații și Securitate. În ceea ce privește acțiunile 2.2.4; 2.2.5; 2.3.1 se acceptă recomandarea Direcției generale juridică.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA și</p> <p>redacția la compartimentul „Autorități/ instituții responsabile” de la acțiunile: 2.2.4 va fi redată în următoarea ordine: „Ministerul Justiției; Parlamentul; Centrul Național Anticorupție (ARBI); Serviciul Fiscal de Stat; Ministerul Finațelor; Procuratura Generală/Procuratura Anticorupție”; 2.2.5 va fi redată în următoarea ordine: „Ministerul Justiției; Centrul Național Anticorupție (ARBI); Procuratura Generală/Procuratura Anticorupție; Parlamentul; Ministerul Afacerilor Interne; Serviciul Fiscal de Stat; Serviciul Vamal”; 2.3.1 va fi redată în următoarea ordine: „Ministerul Justiției; Consiliul Superior al Magistraturii; Parlamentul”.</p>

2.	Direcția generală juridică Întru respectarea art.54 din Legea nr.100/2017 proiectul de hotărâre se va supune unei prelucrări redacționale și ortografice și se va revizui textul acestuia întru ajustarea la exigențele normelor tehnicii legislative.	Se acceptă Textul urmează a fi revizuit în acest sens.	Se acceptă poziția CNA.
3.	Guvernul Republicii Moldova Denumirea proiectului de hotărâre a Parlamentului „privind aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028” se propune a fi expusă în următoarea redacție „privind aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia”. Propunerea în cauză are la bază prevederile pct. 10 și 12 din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020 și ale Ghidului metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național, aprobat prin Ordinul secretarului general al Guvernului nr. 65/2021, care prevăd că, Planul de acțiuni prin care se implementează un Program, este parte componentă a acestuia.	Se acceptă Textul urmează a fi revizuit în acest sens.	Se acceptă poziția Guvernului, iar denumirea proiectului de hotărâre a Parlamentului va fi redată după cum urmează: „privind aprobarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia”.
4.	Guvernul Republicii Moldova Literale a) și b) din art. 1, la proiectul de hotărâre se propun a fi comasate, punctul 1 fiind expus în următoarea redacție „1. Se aprobă Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 (se anexează).”.	Se acceptă Textul urmează a fi revizuit în acest sens.	Se acceptă poziția Guvernului, iar pct.1 din proiectul hotărârii Parlamentului va fi expus după cum urmează: „1. Se aprobă Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 (se anexează).”.
5.	Guvernul Republicii Moldova Art. 2 din proiectul de hotărâre urmează a fi revizuit, atât din perspectiva modificării denumirii, cât și din necesitatea prevederii exprese a termenelor de raportare referitor la implementarea	Precizare În textul Programului este prevăzută procedura de raportare, precum și	Se acceptă poziția CNA referitor la modificarea art.2 și completarea cu un articol suplimentat art.3 din proiectul hotărârii Parlamentului

	<p>Programului, precum și frecvența raportării progreselor obținute, inclusiv indicarea autorităților responsabile de raportare.</p> <p>Totodată, proiectul de hotărâre va fi completat cu un articol nou referitor la periodicitatea evaluării (intermediară și finală) a rezultatelor implementării Planului.</p> <p>De asemenea, proiectul urmează a fi completat și cu un articol privind autoritatea, în sarcina căreia se pune responsabilitatea privind controlul asupra executării Programului și a Planului de implementare a acestuia.</p>	<p>periodicitatea raportării. Prin urmare, considerăm inoportună o asemenea completare în textul proiectului de hotărâre a Parlamentului.</p> <p>Suplimentar, Art.2 se propune a fi redat reieșind din ultima recomandare a Guvernului (privind controlul asupra executării Programului și a Planului de implementare) și propunem următoarea redacție: „Art.2. – Entitățile publice vor întreprinde măsurile necesare în vederea realizării Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia.”.</p> <p>Totodată, se propune un articol nou care să stabilească responsabilitatea monitorizării Programului, după cum urmează: „Art.3. – Monitorizarea și evaluarea implementării Programului național de</p>	<p>după cum urmează: „Art.2. – Entitățile publice vor întreprinde măsurile necesare în vederea realizării Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia.</p> <p>Art.3. - Monitorizarea și evaluarea implementării Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia se pune în sarcina Centrului Național Anticorupție.”.</p>
--	--	---	---

		integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 și a Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia se pune în sarcina Centrului Național Anticorupție.”.	
6.	Guvernul Republicii Moldova La art. 3 dispoziția „Prezenta hotărâre intră în vigoare la data adoptării” contravine art. 76 din Constituție, conform căruia „Legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia.”. În Hotărârea nr. 32/1998 privind interpretarea art.76 din Constituția Republicii Moldova „Intrarea în vigoare a legii” Curtea Constituțională a statuat că data intrării în vigoare a legii, prevăzută în textul ei, nu poate precede data publicării acesteia.	Se acceptă Reieșind din propunerile anterioare art.3 din proiectul hotărârii de Parlament va deveni art.4 și propunem următoarea redacție a acestuia: „Art.4– Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”.	Se acceptă poziția CNA referitor la modificarea Art.3 conform recomandării Guvernului, după cum umrează: „Art.4– Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”.
7.	Guvernul Republicii Moldova În parafa de aprobare, textul „Anexa nr. 1” se va substitui cu textul „Aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. _/2023”, pentru a asigura conformitatea cu pct. 1 din proiectul hotărârii Parlamentului.	Se acceptă	Se acceptă poziția Guvernului referitor la modificarea textului: „Aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. _/2023”.
8.	Guvernul Republicii Moldova Potrivit Regulamentului cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020, partea descriptivă a Programului este constituită din următoarele elemente structurale: 1) introducere; 2) analiza situației; 3) obiectivele generale ale domeniului sau subdomeniului de activitate; 4) obiectivele specifice ale domeniului sau subdomeniului de activitate; 5) impact; 6) costuri; 7) riscuri de implementare; 8) autorități/instituții responsabile; 9) proceduri de raportare. Examinând partea descriptivă a Programului se constată că anumite aspecte urmează a fi ajustate.	Se acceptă Structura proiectului de Program a fost ajustată conform Hotărârea Guvernului nr. 386/2020.	Se acceptă poziția Guvernului iar structura Programului a fost ajustată conform cerințelor legale statuate prin Hotărârea Guvernului nr. 386/2020.

<p>9.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova Conform pct. 9 din Regulamentul cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 386 din 2020, „Programul este un document de politici publice pe termen mediu (3-5 ani), care derivă din strategie și, respectiv, contribuie la implementarea acesteia prin detalierea și concretizarea acțiunilor ce urmează a fi realizate într-un domeniu sau subdomeniu. Prin urmare nu este suficientă claritate privind Strategia din care derivă Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028. În acest sens, la cap. I „Introducere” se consideră necesar a se face referință și la Strategia securității naționale a Republicii Moldova, adoptată de către Parlament în data de 15 decembrie curent. Unul dintre imperativele strategice cele mai critice ale acestui document constă în combaterea corupției și punerea în aplicare a legii.</p>	<p>Se acceptă După pct.6 din proiectul de Program se va completa cu un punct suplimentar care va conține o prevedere ce face referință la la Strategia securității naționale a Republicii Moldova, după cum urmează: „ 7. Programul derivă și din Strategia securității naționale a Republicii Moldova, care are drept obiective creșterea capacității statului de a preveni și de a contracara materializarea riscurilor la adresa securității naționale, precum și de a asigura procesul de integrare europeană și cooperare cu statele partenere. Astfel, printre obiectivele de securitate specifice se regăsește întărirea instituțiilor și consolidarea mecanismelor de combatere a corupției.</p>	<p>Se acceptă poziția/recomandarea Guvernului și se propune completarea Programului cu un punct nou, după pct.6 din proiectul de Program, în următoarea redacție: „7. Programul derivă și din Strategia securității naționale a Republicii Moldova, care are drept obiective creșterea capacității statului de a preveni și de a contracara materializarea riscurilor la adresa securității naționale, precum și de a asigura procesul de integrare europeană și cooperare cu statele partenere. Astfel, printre obiectivele de securitate specifice se regăsește întărirea instituțiilor și consolidarea mecanismelor de combatere a corupției.”.</p>
<p>10.</p>	<p>Guvernul Republicii Moldova Totodată, semnalăm că proiectul nu definește clar cine sunt grupurile țintă și grupurile vulnerabile. Prin urmare, autorul va identifica și dezagrega principalele grupuri țintă și grupuri vulnerabile pentru politicile planificate și va descrie impactul problemelor asupra</p>	<p>Se acceptă Proiectului de Program a fost ajustat la capitolul II și capitolul IV, propuneri în</p>	<p>Se acceptă poziția Guvernului iar Proiectului de Program a fost ajustat.</p>

	principalelor grupuri vulnerabile afectate, cu folosirea dovezilor cantitative și calitative.	acest sens au parvenit și de la alte părți interesate.	
11.	Guvernul Republicii Moldova La pct. 5, sbp. 1), textul „cum ar fi: ” se va substitui cu „țintele naționale:”.	Se acceptă Pct.5 sbp. 1) din proiectul de Program sintagma „cum ar fi: ” se substituie cu sintagma „țintele naționale:”.	Se acceptă poziția Guvernului , iar pct.5 sbp. 1) din proiectul de Program sintagma „cum ar fi: ” se substituie cu sintagma „țintele naționale:”.
12.	Guvernul Republicii Moldova Cu referire la indicatorii de impact, pentru fiecare obiectiv general vor fi completați cu valorile de referință, valorile țintă intermediare și valorile țintă finale. În acest sens recomandăm prezentarea indicatorilor în tabel. De asemenea, considerăm inoportun diferențierea țăintelor și a indicatorilor de impact, ori în fond, țăintele setate la fel sunt indicatori de impact. Mai mult, utilizarea mai multor noțiuni pentru aceleași elemente poate crea confuzii și dificultăți în procesul de monitorizare și evaluarea a documentului de politici.	Precizare La capitolul IV din proiectul de Program se substituie „indicatorii de impact” cu „rezultatul scontat”. Astfel, proiectul prevede capitolul IV: rezultatele scontate și respectiv la capitolul V „Impactul” sunt descrise „indicatorii de impact” și „ținta ce urmează a fi atinsă”.	Se acceptă poziția CNA , iar textul proiectului este modificat conform propunerilor CNA înaintate în prezenta sintază.
13.	Guvernul Republicii Moldova La pct. 11, referința la „cele 9 angajamente spre deschiderea negocierilor de aderare la Uniunea Europeană” se va indica corect, și anume „cele 9 măsuri propuse de către Comisia Europeană în Avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană”.	Se acceptă Textul urmează a fi redat conform recomandării Guvernului.	Se acceptă poziția Guvernului , iar pct.11 din proiectul de Program sintagma „cele 9 angajamente spre deschiderea negocierilor de aderare la Uniunea Europeană” se substituie cu sintagma „cele 9 măsuri propuse de către Comisia Europeană în Avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană”.
14.	Guvernul Republicii Moldova În partea descriptivă la Capitolul I „Introducere”, deși în pct. 13 este menționat că proiectul a fost „elaborat în cadrul unui proces participativ”, lipsește informația referitor la părțile implicate în	Nu se acceptă. Considerăm că procesul legislativ de consultare al prezentului Program nu	Se acceptă poziția CNA.

	elaborarea Programului. În context, se propune suplimentarea proiectului cu informația respectivă sau pct. 13 se va exclude.	necesită a fi descris în mod detaliat direct în textul Programului. Totodată, comunicăm că acțiunile din prezentul Program au fost consultate prealabil cu toate entitățile publice responsabile de implementarea Planului de acțiuni (anexă), iar la definitivarea Programului s-a ținut cont de recomandările entităților publice.	
15.	Guvernul Republicii Moldova Deși Capitolul II „Analiza situației” este descris destul de complex, considerăm oportună completarea acestuia și cu informația referitor la posibilele consecințe, în cazul neintervenției pentru soluționarea problemelor rămase nesoluționate, dar și care va fi impactul acestora asupra grupurilor-țintă, folosind dovezi cantitative și calitative.	Nu se acceptă. Cu referire la acest capitol vă comunicăm că proiectul de Program conține aspecte legale de riscurile de implementare asupra realizării obiectivelor Programului (a se vedea cap.VIII potrivit proiectului de Program).	Se acceptă poziția CNA.
16.	Guvernul Republicii Moldova De asemenea, la pct. 21 și pct. 22 din proiectul de program, se propune o nouă redacție: „21. Potrivit Barometrului al Opiniei Publice (BOP), realizat de către Institutul de Politici Publice se atestă că, corupția continuă să manifeste îngrijorarea în rândul cetățenilor, înregistrând, în anul 2023 ponderea cetățenilor ce manifestă îngrijorări, constituind 6,4%, comparativ cu 2019 această îngrijorarea a scăzut cu aproximativ cu 2,2%. 22. La capitolul încredere în organele de drept din Republica Moldova, datele BOR demonstrează o stagnare în 3 structuri analizate (Centrul	Se acceptă Pct.21 și 22 va fi redat în versiunea propusă: „21. Potrivit Barometrului al Opiniei Publice (BOP), realizat de către Institutul de Politici Publice se atestă că, corupția continuă să manifeste îngrijorarea în rândul cetățenilor, înregistrând, în anul 2023	Se acceptă poziția Guvernului, iar pct.21 și 22 din proiectul de Program va fi expusă, după cum urmează: „21. Potrivit Barometrului al Opiniei Publice (BOP), realizat de către Institutul de Politici Publice se atestă că, corupția continuă să manifeste îngrijorarea în rândul cetățenilor, înregistrând, în anul 2023 ponderea cetățenilor ce

	<p>Național Anticorupție, Procuratura Generală și Judecătoriale), în care se arată că cetățenii Republicii Moldova declară că manifestă mai mare încredere în Centrul Național Anticorupție (4,6% în anul 2021 și 4,2% în anul 2023), în comparație cu restul structurilor analizate.”.</p> <p>Redacția propusă este racordată la datele statistice în versiune actualizată și va aduce o valoare analitică întregului Program.</p>	<p>ponderea cetățenilor ce manifestă îngrijorări, constituind 6,4%, comparativ cu 2019 această îngrijorarea a scăzut cu aproximativ cu 2,2%.</p> <p>22. La capitolul încredere în organele de drept din Republica Moldova, datele BOR demonstrează o stagnare în 3 structuri analizate (Centrul Național Anticorupție, Procuratura Generală și Judecătoriale), în care se arată că cetățenii Republicii Moldova declară că manifestă mai mare încredere în Centrul Național Anticorupție (4,6% în anul 2021 și 4,2% în anul 2023), în comparație cu restul structurilor analizate.”</p>	<p>manifestă îngrijorări, constituind 6,4%, comparativ cu 2019 această îngrijorarea a scăzut cu aproximativ cu 2,2%.</p> <p>22. La capitolul încredere în organele de drept din Republica Moldova, datele BOR demonstrează o stagnare în 3 structuri analizate (Centrul Național Anticorupție, Procuratura Generală și Judecătoriale), în care se arată că cetățenii Republicii Moldova declară că manifestă mai mare încredere în Centrul Național Anticorupție (4,6% în anul 2021 și 4,2% în anul 2023), în comparație cu restul structurilor analizate.”</p>
17.	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Totodată, din prima propoziție la pct. 24 (același capitol), se propune excluderea din sintagma „analiza strategică” a cuvântului „strategică”, deoarece analiza ratei condamnărilor pentru infracțiuni de corupție, nu cade sub incidența acestui cuvânt.</p> <p>După pct. 24, se propune completarea cu un punct nou:</p> <p>„25. Procesul de efectuare a achizițiilor publice, este un domeniu expus riscurilor de corupție. În perioada anilor 2019-2023, CNA a examinat în total 74 de cauze penale privind infracțiunile în domeniul achizițiilor publice, 38 din aceste cazuri au fost clasate, 16 – expediate</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul de Program urmează a fi completat conform recomandării.</p>	<p>Se acceptă poziția Guvernului,</p> <p>proiectul de Program se completează cu un punct nou pct.25 cu următorul text:</p> <p>„Procesul de efectuare a achizițiilor publice, este un domeniu expus riscurilor de corupție. În perioada anilor 2019-2023, CNA a examinat în total 74 de cauze penale privind infracțiunile în domeniul</p>

	<p>altor organe de urmărire penală, în timp ce 12 cauze au fost finalizate și expediate instanțelor de judecată. Datele Registrului de Informație Criminalistică și Criminologică al Ministerului Afacerilor Interne arată că în doar una din cele 12 cauze penale expediate în judecată a fost emisă o sentință de condamnare.”, cu revizuirea numerică a punctelor proiectului programului, în modul corespunzător. Necesitatea acestei norme rezidă în completarea capitolului „Sinteza analitică a procesului de integritate și anticorupție” cu date analitice suplimentare în special, pe segmentul achizițiilor publice, acest segment fiind ulterior abordat prin acțiuni exacte în proiectul Planului de acțiuni, anexă la Program.</p> <p>Suplimentar, această prevedere va fortifica argumentarea acțiunilor propuse de Program, precum și necesitatea intervenției pe segmentul menționat.</p>		<p>achizițiilor publice, 38 din aceste cazuri au fost clasate, 16 – expediate altor organe de urmărire penală, în timp ce 12 cauze au fost finalizate și expediate instanțelor de judecată. Datele Registrului de Informație Criminalistică și Criminologică al Ministerului Afacerilor Interne arată că în doar una din cele 12 cauze penale expediate în judecată a fost emisă o sentință de condamnare.”.</p>
18.	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Descrierea Capitolului III „Standarde internaționale și exemple de bune practici” într-un capitol separat considerăm că este de prisos. Informația în cauză ar putea fi încadrată la Capitolul I, cu atât mai mult că, conform Ghidului metodologic menționat anterior, documentele de politici publice nu conțin asemenea compartimente (capitole). În același timp, informația din pct. 38, ar putea fi expusă la Capitolul IV „Scopul Programului și obiective generale”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prezența acestui capitol în proiectul de Program fortifică argumentele privind necesitatea unui asemenea document de politici aprobat la nivel național și considerăm că aduce plus valoare direcțiilor abordate de prezentul Program. În acest scop, optăm pentru menținerea capitolului ce reglementează „Standardele internaționale și exemple de bune practici”.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
19.	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Denumirea Capitolului IV „Scopul Programului și obiective generale” se propune a fi expusă în „Obiective generale și specifice” reieșind din faptul că acestea sunt redate într-un singur capitol. Adicional,</p>	<p>Se acceptă parțial</p> <p>Denumirea capitolului IV urmează a fi modificată</p>	<p>Se acceptă poziția CNA, titlul capitolului IV urmează a fi modificată după cum urmează:</p>

	obiectivele specifice se vor reformula pentru a fi SMART. Totodată, propunem examinarea oportunității expunerii obiectivelor în capitole separate, conform Ghidului metodologic.	conform recomandării Guvernului. Suplimentar, se menționează că toate obiectivele generale sunt abordate în mod separat în cap.IV, iar asemenea practici sunt întâlnite în multe documente de politici.	„Obiectivele generale și obiectivele specifice”.
20.	Guvernul Republicii Moldova Cât privește informația referitor la scop, aceasta poate constitui parte introductivă a capitolului dat. De asemenea, recomandăm completarea capitolului cu informație succintă privind rezultatele preconizate, urmare implementării obiectivelor.	Se acceptă Proiectul de Program urmează a fi completat la capitolul IV, după fiecare obiectiv general cu obiectivele speciale descrise cu informații suplimentară privind „rezultatele scontate” (pentru fiecare ob. general în parte).	Se acceptă recomandarea Guvernului , capitolul IV a fost completat după fiecare obiectiv general cu informații privind „rezultatul scontat”.
21.	Guvernul Republicii Moldova Cu referire la Capitolul V „Impactul”, tabelul 3 la obiectivul general 2 se va examina suplimentar oportunitatea menținerii indicatorului de impact „valoarea asistenței financiare și tehnice externe [...] în creștere până în 2028”.	Precizare O asemenea prevedere se regăsește în tabelul 3 (a se vedea ultimul indicator de impact de la ob. general 3).	Se acceptă precizia prezentată de către CNA.
22.	Guvernul Republicii Moldova La pct. 68 din proiectul de program, este imperios de a fi prezentat clar cine sunt grupurile țintă ale politicilor și evoluția anticipată a situației prin implementarea acestora. La fel, este relevant de a se prezenta o imagine generală asupra felului în care se va îmbunătăți calitatea vieții cetățenilor în cazul soluționării problemelor identificate și definite în proiect. Complementar, în ultima frază, se propune substituirea	Nu se acceptă Țintele care urmează a fi atinse sunt descrise în tabelul 3 din proiectul de Program pentru fiecare obiective general în parte. Totodată, textul propus urmează a fi substituit în	Se acceptă poziția CNA. În ultima frază la pct. 68 se va modifica sintagma „pentru a identifica domeniilor” cu textul „pentru a identifica domeniile”.

	textului „pentru a identifica domeniilor” cu textul „pentru a identifica domeniile”.	versiunea recomandată de către Guvern.	
23.	Guvernul Republicii Moldova La Capitolul VI „Estimarea costurilor”, dar și analizând respectiva rubrică din Planul de acțiuni se constată că acestea nu au fost estimate, fiind indicat doar că realizarea obiectivelor vor fi din surse bugetare dar și surse externe. Mai mult, în timp ce în Planul de acțiuni la rubrica „Costuri de implementare” este indicat în raport cu toate acțiunile doar „În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile” la rubrica „Surse de finanțare” este indicat „Surse bugetare / alte surse”.	Se acceptă Capitolul VI „Estimarea costurilor” urmează a fi completat.	Se acceptă poziția Guvernului și capitolul VI „Estimarea costurilor” din proiectul de Program urmează a fi completat.
24.	Guvernul Republicii Moldova La pct. 69 din proiectul de program, în prima frază, se propune substituirea textului „identificare a” cu cuvântul „identificarea”.	Se acceptă Textul urmează a fi modificat.	Se acceptă poziția Guvernului, la pct. 69 din proiectul de program, în prima frază, se substituie textul „identificare a” cu cuvântul „identificarea”.
25.	Guvernul Republicii Moldova Capitolul VII „Surse de finanțare” se va comasa cu Capitolul VI, din considerentul că vizează același aspect. La fel, la sbp. 3) care indică programul bugetar 43 „sistemul” se va indica care anume sistem. Totodată, amintim că capitolele nu pot fi constituite dintr-un singur punct, or potrivit art. 53 din Legea nr. 100/2017, acestea reprezintă o grupare a elementelor structurale ale actului normativ.	Se acceptă Capitolul VII și capitolul VI va fi comasat. Prevederile capitolului VII fiind incluse în capitolul VI „Estimarea Costurilor”. La fel, la sbp. 3) care indică programul bugetar 43 „sistemul” se va exclude din textul proiectului.	Se acceptă poziția Guvernului. Textul cap.VII va fi redat într-un punct separat la finele cap.VI din Program după cum urmează: „58. Implementarea Programului Național de Integritate și Anticorupție pentru perioada 2024-2028, se va realiza inclusiv, prin intermediul următoarelor programe/subprograme bugetare: 1) Programul „35 - Afaceri Interne”: a) Subprogramul 3501 - Politici și management în domeniul afacerilor interne; b) Subprogramul 3502 - Ordine și siguranță publică; c) Subprogramul 3505 - Servicii de suport în domeniul afacerilor interne;

			d) Subprogramul 3507 - Cercetări științifice aplicate în domeniul afacerilor interne; 2) Programul „40 - Justiția”.
26.	Guvernul Republicii Moldova Suplimentar, menționăm că este judicios completarea punctului 71 și Tabelului 4 din Program cu valoarea estimată a costurilor acțiunilor propuse pentru realizare și ajustarea compartimentului 5 din Nota informativă, întru estimarea impactului real asupra bugetului de stat și identificarea mijloacelor financiare necesare implementării programului.	Se acceptă Capitolul VI „Estimarea costurilor” urmează a fi completat.	Se acceptă poziția Guvernului și capitolul VI „Estimarea costurilor” din proiectul de Program urmează a fi completat.
27.	Guvernul Republicii Moldova La Capitolul VIII „Riscuri de implementare”, considerăm că nu au fost identificate toate riscurile care ar putea afecta implementarea Programului. Astfel, nu sunt identificate riscurile privind lecțiile învățate în urma implementării documentelor de politici publice anterioare; evaluările ex-post ale documentelor similare; rapoartele elaborate de către instituțiile internaționale și partenerii de dezvoltare; conjunctura politică, socială, economică etc.	Nu se acceptă Au fost identificate riscuri și măsuri de remediere a riscurilor care ar reduce impactul și probabilitatea nerealizării Programului.	Se acceptă poziția CNA.
28.	Guvernul Republicii Moldova Suplimentar, în Tabelul 5, după cuvintele „localitățile din stânga Nistrului”, se propune completarea cu cuvintele „și municipiul Bender”.	Se acceptă. Modificarea a fost inclusă.	Se acceptă poziția CNA, Tabelul 5 a fost completat după cum urmează: „și municipiul Bender”.
29.	Guvernul Republicii Moldova Capitolului IX „Autorități și instituții responsabile”, la pct. 74, se propune a fi completat cu lista tuturor autorităților implicate în implementarea Programului, similar punctului 75, în care sunt inserate autoritățile ce vor contribui la realizarea acestuia.	Nu se acceptă Nu este clar la care punct similar se face trimitere în aviz. Suplimentar, CNA a propus indicarea entităților publice responsabile într-o formă tabelară.	Se acceptă poziția CNA, conform propunerilor înaintate de către CNA.
30.	Guvernul Republicii Moldova La pct. 78, din Capitolul X „Proceduri de raportare”, după cuvântul „monitorizare” se propune completarea propoziției cu cuvântul	Se acceptă Sintagma „raport/rapoarte de	Se acceptă poziția CNA, Sintagma „raport/rapoarte de monitorizare” din capitol X pct.65,

	„raportare”. Totodată menționăm că, conform Ghidului, procesul de monitorizare al unui program se recomandă a fi realizat trimestrial și semestrial. În acest context, se propune revizuirea termenelor de monitorizare ale Programului. De asemenea, sintagma „raport/rapoarte de monitorizare” din acest capitol, se va substitui cu sintagma „raport/rapoarte de progres”.	monitorizare” din capitol X, se va substitui cu sintagma „raport/rapoarte de progres”.	se va substitui cu sintagma „raport/rapoarte de progres”.
31.	Guvernul Republicii Moldova La pct. 82 din proiectul de program, se propune de exclus cuvintele „în scris”, iar după prima propoziție se propune completarea cu textul după cum urmează: „Secretariatul va integra în platforma electronică de raportare a progresului PNIA 2024-2027, la care va conecta toate entitățile publice/instituțiile responsabile.” Norma propusă vine să acorde o claritate asupra platformei electronice de raportare, care urmează să fie racordată la acțiunile Programului. În acest sens, se menționează că în prezent, la fel, este aplicată această platformă electronică în cadrul procesului de raportare a acțiunilor din Strategia Națională de Integritate și Anticorupție (2017- 2023).	Se acceptă Recomandare similară a fost înaintată și de către CNA și susținem această propunere.	Se acceptă poziția Guvernului pct. 69 va avea următorul text: „Secretariatul va integra în platforma electronică de raportare a progresului PNIA 2024-2027, la care va conecta toate entitățile publice/instituțiile responsabile.”.
32.	Guvernul Republicii Moldova La pct. 84 din proiectul de program se propune substituirea textului „- doi reprezentanți ai asociațiilor autorităților locale; - trei reprezentanți ai societății civile selectați de către Centrul Național Anticorupție; - câte un reprezentant al Camerei de Comerț și Industrie, al Asociației Oamenilor de Afaceri din Moldova.” cu textul „ – doi vicepreședinți ai asociației autorităților locale; - trei reprezentanți ai societății civile în domeniul anticorupție; - doi reprezentanți ai mediul asociativ.” O asemenea redare a normei va exclude abordarea preferențială pentru o anumită asociație obștească, identificată expres în Program. Suplimentar, nu vor fi discriminați alți reprezentanți ai societății civile ce promovează antreprenoriatul, administrația publică locală sau din domeniul anticorupție, de a face parte din membrii Grupului de Monitorizare. Astfel, după aprobarea Programului va fi anunțat un concurs public de către Secretariatul Grupului de Monitorizare la care vor putea participa toți doritorii din societatea civilă pe domeniile vizate.	Se acceptă Recomandare similară a fost înaintată și de către CNA și susținem această propunere.	Se acceptă poziția Guvernului și textul menționat în obiecție de la pct.71 (potrivit noii numerotări) va fi expus după cum urmează: „– doi vicepreședinți ai asociației autorităților locale; - trei reprezentanți ai societății civile în domeniul anticorupție; - doi reprezentanți ai mediul asociativ”.

33.	Guvernul Republicii Moldova La pct. 87 din proiectul de program se propune substituirea textului „nivelului de realizare a Programului național” cu textul „nivelului de realizare a Planului de acțiuni al Programului național”, aceasta fiind o racordare a normelor din punct de vedere a tehnicii legislative.	Se acceptă Recomandare similară a fost înaintată și de către CNA și susținem această propunere.	Se acceptă poziția Guvernului și textul menționat în obiecție de la pct.74 (potrivit noii numerotări) va fi expus după cum urmează: „nivelului de realizare a Planului de acțiuni al Programului național”.
34.	Guvernul Republicii Moldova La proiectul Planului de acțiuni pentru implementarea Programului național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028: Constatăm că majoritatea acțiunilor planificate sunt recurente, care prevăd doar executarea prevederilor deja existente și asigurarea continuității proceselor. Astfel, pornind la de constatările prezentate la analiza situației, considerăm imperios revizuirea acestora și după caz completarea Planului cu măsuri noi pentru îmbunătățirea proceselor, ridicarea nivelului de implementare a prevederilor actuale sau revizuirea mecanismelor actuale aplicate, considerate mai puțin eficiente. Or, prin definiție, documentele de politici trebuie să prevadă în primul rând acțiuni de reformă pentru soluționarea problemelor.	Sa luat act de constatare. Nu sunt înaintate careva propuneri expres.	Sa luat act de constatările Guvernului.
35.	Guvernul Republicii Moldova Pentru acțiunile specifice precum dezvoltarea proiectelor, organizarea instruirilor, elaborarea actelor normative ș.a. se vor cuantifica indicatori (indicarea numărului exact de proiecte, beneficiari, instruiți ș.a.), astfel făcând posibilă atât estimarea costurilor pentru realizare, cât și monitorizarea calitativă a Programului și aprecierea reală a impactului final.	Sa luat act de constatare. Nu sunt înaintate careva propuneri expres.	Sa luat act de constatările Guvernului.
36.	Guvernul Republicii Moldova La acțiunea 1.1.1. din proiectul de plan, compartimentul „Indicatori de monitorizare”, indicatorul nr. 1 „Numărul de agenți publici angajați prin concurs de la alte entități publice” se propune a fi redat în următoarea redacție: „Numărul de agenți publici angajați prin concurs”. Această modificare are drept scop excluderea interpretării subiective vis-a-vis de termenul „alte entități publice”, iar indicatorul va fi clar aplicabil tuturor entităților publice stabilite în acțiune.	Se acceptă Recomandare similară a fost înaintată și de către CNA și susținem această propunere.	Se acceptă poziția Guvernului și proiectul urmează a fi modificat conform propunerilor înaintate în avizul CNA.
37.	Guvernul Republicii Moldova	Nu se acceptă	Se acceptă poziția CNA.

	<p>La acțiunea 1.1.2., în scopul clarității normei, propunem următoarea redacție: „1.1.2. Actualizarea resursei de instruire în domeniul anticorupției și integrității plasată pe Platforma guvernamentală de instruire la distanță (e-Learning) și asigurarea procesului de instruire a agenților publici”.</p> <p>Subsecvent, în coloana „Autorități/instituții responsabile”, ca și primi responsabili de realizarea acțiunii respective, ar trebui să fie indicați „Centrul Național Anticorupție”, care are deja plasată de Platforma e-Learning resursa de instruire respectivă, și, corespunzător, „Entitățile publice”, definite în Legea integrității nr. 82/2017. Totodată, Agenția de Guvernare Electronică urmează a fi exclusă sau, ca o opțiune, transferată după Institutul de Administrare Publică, întrucât, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 411/2020 pentru aprobarea Conceptului Sistemului informațional „Platforma guvernamentală de instruire la distanță (e-Learning)” și a Regulamentului privind utilizarea și administrarea acestuia, sarcina plasării pe platforma e-Learning a resurselor informaționale, sarcina asigurării procesului de instruire prin intermediul platformei e-Learning le revine entităților publice, ca și utilizatori ai resurselor de instruire plasate pe această platformă, iar sarcina plasării pe platforma e-Learning a resurselor de instruire și actualizarea acestora nemijlocit furnizorilor resurselor respective, în speță Centrului Național Anticorupție.</p>	<p>Nu este clar ce se are în vedere prin „Actualizarea resursei de instruire”. Optăm pentru versiunea actuală a acțiunii 1.1.2 care este una clar stabilită. Iar instituțiile responsabile sunt redade în ordinea responsabilităților asumate.</p>	
38.	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Acțiunea 1.1.4., se va exclude, de la compartimentul „Indicatori de monitorizare” - „Numărul de persoane suspendate pentru asemenea încălcări”, deoarece potrivit Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale și a Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Autoritatea Națională de Integritate nu aplică sancțiuni de suspendare din funcție. Conform art. 23 alin. (3) – (5) din Legea nr. 133/2016, fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat încălcarea regimului juridic al averii, conflictelor de interese, incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor constituie temei pentru tragere la răspundere contravențională și/sau, după caz, pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale acestuia.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Indicatorul urmează a fi exclus.</p>	<p>Se acceptă poziția Guvernului.</p> <p>Indicatorul „Numărul de persoane suspendate pentru asemenea încălcări” de la acțiunea 1.1.4 a fost exclusă.</p>

39.	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La acțiunea 1.1.6., la compartimentul „Acțiuni” se propune modificarea acțiunii după cum urmează „Extinderea verificării / controlului asupra concubinului / concubinei, membrilor de familie, părinților / socrilor și copiilor majori ai persoanei supuse verificării / controlului, precum și asupra altor persoane (beneficiar efectiv, donator, comodant)” – a se vedea art. 33 alin. (4) – (5) din Legea nr. 132/2016.</p> <p>De asemenea, considerăm că lista „Autorități/instituții responsabile” necesită a fi completată cu poziția „Posesorii de resurse informaționale de stat și private ce conțin date relevante privind cheltuielile, activele virtuale și activele beneficiarilor efectivi”, dat fiind de potențiala calitate a acestora de participanți publici și respectiv, participanți privați la schimbul de date prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect).</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Optăm pentru versiunea actuală a acțiunii 1.1.6 care este una clar stabilită. Suplimentar indicarea „Posesorii de resurse informaționale de stat și private ce conțin date relevante privind cheltuielile, activele virtuale și activele beneficiarilor efectivi” în calitate de entități responsabile nu va fi clar ce entități vor prezenta informațiile date la etapa raportării.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
40.	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La Acțiunea 1.1.7. la compartimentul „Acțiuni” se propune modificarea acțiunii după cum urmează „Implementarea verificării automate a declarațiilor de avere și interese personale în partea ce ține de depunerea în termen, verificarea respectării cerințelor de formă a declarațiilor și verificarea existenței aparenței de încălcare a regimului juridic de declarare a averii și a intereselor personale, astfel încât sistemul electronic să valideze formularul” – a se vedea art. 27 alin. (1) din Legea nr. 132/2016.</p> <p>Totodată, la acțiunile 1.1.7. și 1.1.8., din coloana „Autorități/instituții responsabile” urmează a fi exclusă „Agenția de Guvernare Electronică”, deoarece realizarea activităților practice respective, ce țin de dezvoltarea Sistemului informațional automatizat „e-Integritate” nu ține de competențele proprii ale Agenției, ci nemijlocit de responsabilitatea ANI, în calitate de posesor al acestui sistem informațional de stat.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Acțiunea urmează a fi modificată conform recomandărilor.</p>	<p>Se acceptă poziția Guvernului.</p> <p>Acțiunea 1.1.7. va intitulat după cum urmează: „Implementarea verificării automate a declarațiilor de avere și interese personale în partea ce ține de depunerea în termen, verificarea respectării cerințelor de formă a declarațiilor și verificarea existenței aparenței de încălcare a regimului juridic de declarare a averii și a intereselor personale, astfel încât sistemul electronic să valideze formularul”. La acțiunile 1.1.7. și 1.1.8., din coloana „Autorități/instituții responsabile” se va exclude „Agenția de Guvernare Electronică”.</p>

41.	Guvernul Republicii Moldova Se consideră necesară excluderea acțiunii 1.2.2 „Elaborarea și publicarea pe paginile web ale entităților publice a instrucțiunilor clare, destinate publicului, privind procedurile de angajare a răspunderii disciplinare a agenților publici (în special – modul de sesizare a comisiilor de disciplină)”. Se menționează că, procedura privind răspunderea disciplinară a agenților publici este stabilită în cadrul legislativ primar, și anume în diferite acte legislative care reglementează activitatea specifică. Prin urmare, nu pot fi elaborate instrucțiuni distincte, astfel cum este menționat în „indicatorul de monitorizare”.	Nu se acceptă. Această acțiune a fost propusă în cadrul procesului de consultare al proiectului Planului de acțiuni, respectiv acesta merită a fi expus în Plan.	Se acceptă poziția CNA.
42.	Guvernul Republicii Moldova La acțiunea 1.2.5, având în vedere că întocmirea sintezelor obiecțiilor din rapoartele anticorupție este o obligație legală: propunem următoarea formulare: „Publicarea pe site-urile Guvernului / Parlamentului a sintezelor obiecțiilor reflectate în rapoartele de expertiză anticorupție”, indicator: „Sinteze ale obiecțiilor reflectate în rapoartele de expertiză anticorupție publicate pe site-urile Guvernului/ Parlamentului”.	Se acceptă redacția propusă.	Se acceptă poziția Guvernului, acțiunea 1.2.5 va fi redat după cum urmează: „Publicarea pe site-urile Guvernului / Parlamentului a sintezelor obiecțiilor reflectate în rapoartele de expertiză anticorupție”, indicator: „Sinteze ale obiecțiilor reflectate în rapoartele de expertiză anticorupție publicate pe site-urile Guvernului/ Parlamentului”.
43.	Guvernul Republicii Moldova Se propune excluderea acțiunii 1.2.6 prin prisma reglementărilor Legii nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, care stabilesc atribuția ANI de administrare a activităților de promovare a integrității subiecților declarării, inclusiv prin oferirea consultanței organizațiilor publice și subiecților declarării în domeniul său de activitate.	Nu se acceptă Această propunere a fost înaintată în cadrul consultării acțiunilor proiectului Planului de acțiuni anexă la Program cu entitățile publice responsabile de implementare.	Se acceptă poziția CNA.
44.	Guvernul Republicii Moldova Acțiunea 1.3.1. din proiectul de plan, se propune a fi redată în următoarea redacție:	Se acceptă Recomandare similară a fost înaintată și de către	Se acceptă poziția Guvernului și proiectul urmează a fi modificat conform propunerilor înaintate în avizul CNA.

	„Asigurarea gestionării transparente și responsabile a patrimoniului public” cu următorii indicatori de monitorizare: „Informația privind gestionarea patrimoniului entităților publice publicată; Cartele de audit intern, planurile strategice și planurile anuale ale activității de audit, precum și rapoartele anuale privind activitatea de audit intern aprobate de către entitățile publice; Declarații de răspundere managerială, publicate pe paginile web ale entităților publice; Raportul anual (consolidat) privind controlul financiar public intern, prezentat Guvernului”.	CNA și susținem această propunere.	
45.	Guvernul Republicii Moldova Totodată, se propune examinarea oportunității utilizării de către autoritățile/organizațiile publice a instrumentului de „lărgire a postului” prin stabilire sarcinii de consiliere în domeniul integrității pentru o funcție cu atribuții conexe domeniului, deja instituită în autoritățile/organizațiile publice.	Nu se acceptă. Ca urmare a consultării acțiunilor din proiectul de Plan cu entitățile responsabile de implementare, majoritatea recomandărilor au vizat pentru început efectuarea unui studiu privind crearea funcției de Consilier de integritate și după caz modificarea cadrului normativ, fără alte acțiuni suplimentare la acest subiect.	Se acceptă poziția CNA.
46.	Guvernul Republicii Moldova După acțiunea 1.3.1., se propune completarea proiectului planului de acțiuni cu o acțiune nouă, în următoarea redacție: „1.3.2 Asigurarea gestionării transparente și responsabile a asistenței externe”, cu următorii indicatori de monitorizare: „Informația privind atragerea și gestionarea asistenței externe, publicată; Rapoartele entităților publice care au atras fonduri externe cu privire la rezultatul obținut în urma acestei asistențe”. Costurile de implementare: „În limitele bugetelor aprobate	Se acceptă Recomandare similară a fost înaintată și de către CNA și susținem această propunere.	Se acceptă poziția Guvernului și proiectul urmează a fi modificat conform propunerilor înaintate în avizul CNA.

	ale autorităților responsabile”. Sursa de finanțare: „Surse bugetare, Alte surse”. Termenul de realizare: „Trimestrul VI 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres). Instituțiile responsabile: „Ministerul Finanțelor; Entitățile publice(la nivel central și local de nivelul II)”. Această acțiune a fost separată de acțiunea precedentă nr.1.3.1 și expusă în mod individual, pentru că sunt două domenii diferite ca conținut (patrimoniul public vis-a-vis de asistența externă).		
47.	Guvernul Republicii Moldova La acțiunea 1.4.1. cuvântul „schimbul” se va substitui cu cuvântul „schimbului”. Totodată, urmează a fi stabilit modul în care va avea loc schimbul de informații între instituțiile vizate.	Se acceptă	Se acceptă poziția Guvernului. La acțiunea 1.4.1. cuvântul „schimbul” se va substitui cu cuvântul „schimbului”.
48.	Guvernul Republicii Moldova Acțiunile de la pct. 1.4.3. și 1.4.4 care vizează reglementarea „publicității politice și a campaniilor electorale în mediul on-line” și a „îmbunătățirii mecanismului de monitorizare a cheltuielilor reale ale partidelor politice și candidaților electorali” sunt acoperite de acțiunea de la pct.1.4.2.	Nu se acceptă. Aceste acțiuni nu sunt dublate fiecare având scopuri diferite. Suplimentare acțiunile vizate au fost consultate cu CEC și careva obiecții la acest capitol nu au fost înaintate din partea CEC-ului.	Se acceptă poziția CNA.
49.	Guvernul Republicii Moldova Acțiunea 2.1.4., se propune a fi revizuiți indicatorii de progres, după cum urmează: „Proiect de act normativ elaborat și adoptat; Asigurarea cu resurse financiare și tehnică necesară pentru buna activitate a CNA și ANI; Numărul de resurse umane ale ANI cu atribuții de control și cu atribuții de analiză, în creștere; Numărul de resurse umane ale CNA cu atribuții de evaluare a integrității instituționale, în creștere; Numărul de resurse umane ale CNA cu atribuții de efectuare a expertizei anticorupție asupra proiectelor de acte normative, în creștere.” De asemenea, se va include și Serviciul de Informații și Securitate.	Se acceptă parțial. Indicatorii de monitorizare au fost modificați în redacția propusă. Suplimentar, nu este argumentat de către autorul propunerii necesitatea includerii Serviciului de Informații și Securitate în calitate de entitate responsabilă de implementare.	Se acceptă poziția CNA, Indicatorii de monitorizare la act. 2.1.4 sunt redacți după cum urmează: „Proiect de act normativ elaborat și adoptat; Asigurarea cu resurse financiare și tehnică necesară pentru buna activitate a CNA și ANI; Numărul de resurse umane ale ANI cu atribuții de control și cu atribuții de analiză, în creștere; Numărul de resurse umane ale CNA cu atribuții de

			evaluare a integrității instituționale, în creștere; Numărul de resurse umane ale CNA cu atribuții de efectuare a expertizei anticorupție asupra proiectelor de acte normative, în creștere.”.
50.	Guvernul Republicii Moldova Acțiunea 2.1.5., se propune a fi redat în următoarea redacție: „Asigurarea colaborării cu unitățile administrativ-teritoriale în vederea consolidării integrității instituționale” cu următorii indicatori de monitorizare: „Numărul de evenimente organizate; Numărul de persoane instruite.” Instituțiile responsabile urmează a fi indicate: „Centrul Național Anticorupție, Congresul Autorităților Locale din Moldova, Unitățile administrativ-teritoriale (inclusiv unitățile amalgamate), ANI”. Această revizuire are drept scop consolidarea măsurilor de prevenire a corupției în cadrul tuturor unităților administrativ teritoriale, inclusiv și cele amalgamate.	Se acceptă Recomandare similară a fost înaintată și de către CNA și susținem această propunere.	Se acceptă poziția Guvernului și proiectul urmează a fi modificat conform propunerilor înaintate în avizul CNA.
51.	Guvernul Republicii Moldova La acțiunea 2.2.3 „Stabilirea și menținerea unui cadru eficient și transparent de comunicare cu publicul în ceea ce privește investigarea și urmărirea penală a cazurilor de corupție” nu este clar indicatorul de monitorizare „Document de politici elaborat, aprobat și publicat”, și anume ce documente de politici urmează a fi elaborate pentru asigurarea transparenței de către Centrul Național Anticorupție și Procuratura Anticorupție la investigarea cazurilor de corupție. Se va nota că, sub incidența noțiunii de „documente de politici” cad actele reglementate de către Hotărârea Guvernului nr. 386/2020.	Nu se acceptă. Cu referire la indicatorul de monitorizare ce vizează „Document de politici elaborat, aprobat și publicat” de la act.2.2.3 se referă la Programele și Planurile de comunicare, în acest sens a și fost indicat document de politici.	Se acceptă poziția CNA.
52.	Guvernul Republicii Moldova Acțiunile de la pct. 2.2.4 și 2.2.5 se vor exclude din considerentul că acestea sunt deja incluse în Programul național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023–2027, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 342/2022.	Nu se acceptă. Propunerea în cauză a fost înaintată de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale.	Se acceptă poziția CNA.

53.	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Cu referire la acțiunea 2.3.1., indicatorul „Mecanismul și procedura de selecție a judecătorilor, precum și criteriile de integritate și de salarizare sporite pentru acești judecători, elaborat și adoptat de Guvern și Parlament” se propune a fi exclus.</p> <p>Raționamentul rezidă în faptul că, întreaga procedura de selecție și aspectele de salarizare a judecătorilor din instanța/completele specializate sunt reglementate în proiectul Legii cu privire la sistemul judecătoresc anticorupție și modificarea unor acte normative, adoptată de Parlament în I lectură în data de 30 noiembrie 2023. Mai mult, însăși ordinea indicatorilor aferenți acestei acțiuni nu sunt sincronizați. Or, nu poate fi instituită instanța și completele specializate iar ulterior aprobate criterii de numire a judecătorilor.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În prezent nu avem un act normativ în vigoare privind mecanismul și procedura de selecție a judecătorilor, respectiv el trebuie să rămână drept indicator de monitorizare al acțiunii 2.3.1.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
54.	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Acțiunea 2.3.5 „Elaborarea mecanismului de reutilizarea socială a bunurilor confiscate” se va exclude din considerentul că se regăsește în Programul național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023–2027 (pct. 1.4.1.).</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerea în cauză a fost înaintată de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
55.	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>La acțiunea 2.3.6 „Fortificarea capacităților judecătorilor în examinarea cazurilor de corupție și conexe corupției” se consideră necesară includerea și a procurorilor. De asemenea, Ministerul Justiției se va exclude din considerentul că acesta nu deține competențe care interferează cu instruirea judecătorilor și a procurorilor.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>La acțiunea 2.3.6 „Fortificarea capacităților judecătorilor în examinarea cazurilor de corupție și conexe corupției” se vor include și procurorii conform recomandării. Ministerul Justiției urmează a fi exclus.</p>	<p>Se acceptă poziția Guvernului, acțiunea 2.3.6 va fi expusă după cum urmează: „Fortificarea capacităților judecătorilor și procurorilor în examinarea cazurilor de corupție și conexe corupției”. La capitolul „autorități/instituții responsabile” se va exclude Ministerul Justiției și respectiv, se va include Consiliul Superior al Procurorilor.</p>
56.	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Acțiunea 2.3.9 prin care se propune aducerea legislației penale în conformitate cu mai multe hotărâri ale Curții Constituționale, se va exclude. Informăm că, Ministerul Justiției deja a elaborat un proiect amplu de modificare a Codului penal, iar printre modificările operate se regăsesc și cele care vizează executarea hotărârilor menționate ale</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerea în cauză a fost înaintată de către Serviciul de Informații și Securitate. Iar în prezent avem doar un proiect de</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>

	instanței de contencios constituțional. Proiectul de lege a fost adoptat în I lectură de către Parlament la data de 23.06.2023.	act normativ ce urmează să fie adoptat, respectiv ca acțiunea vizată rămâne valabilă.	
57.	Guvernul Republicii Moldova Acțiunea 2.4.4 „Elaborarea unui studiu privind practica judiciară pe cauzele de corupție și cele conexe corupției” se consideră mai puțin relevantă în contextul în care astfel de informație ar putea fi reflectată în rapoartele anuale elaborate de către CNA. Mai mult, având în vedere că A.O. „Centrul de Resurse Juridice din Moldova” în anul 2022 a elaborat un studiu privind judecarea și sancționarea corupției, anul 2024 poate fi unul prea mic pentru a prezenta o altă situație. Prin urmare, în cazul în care se menține acțiunea, se consideră oportună setarea anului 2026, astfel pentru a putea reflecta activitatea noii instanțe specializate pe examinarea cauzelor de corupție.	Se acceptă. Termenul de realizare a fost modificat cu anul 2026.	Se acceptă poziția Guvernului , la act.2.4.4 termenul se modifică din „2024” în „2026”.
58.	Guvernul Republicii Moldova Cu referire la acțiunea 2.5.1 care vizează cooperare cu organizațiile /instituțiile străine inclusiv în domeniul recuperării bunurilor infracționale, informăm că o acțiune similară se regăsește în Programul național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023–2027.	Nu se acceptă. Propunerea în cauză a fost înaintată de către Agenția de Recuperare a Bunurilor Infracționale.	Se acceptă poziția CNA.
59.	Guvernul Republicii Moldova Acțiunea 2.5.4, la coloana „Autorități/instituții responsabile” se va completa cu Cancelaria de Stat, prin prisma rolului de autoritate națională de management a programelor de cooperare transfrontalieră și transnațională, finanțate de UE, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 657/2009.	Se acceptă Acțiunea 2.5.4, la coloana „Autorități/instituții responsabile” se completează cu Cancelaria de Stat.	Se acceptă poziția Guvernului , la act.2.5.4, la coloana „Autorități/instituții responsabile” se completează cu „Cancelaria de Stat”.
60.	Guvernul Republicii Moldova De la acțiunea 3.1.2, Ministerul Justiției se va exclude din considerentul că acesta nu deține competențe în domeniul elaborării politicilor de remunerare.	Se acceptă Acțiunea 3.1.2, la coloana „Autorități/instituții responsabile” se exclude „Ministerul Justiției”.	Se acceptă poziția Guvernului , la act. 3.1.2, la coloana „Autorități/instituții responsabile” se exclude „Ministerul Justiției”.
61.	Guvernul Republicii Moldova	Se acceptă parțial.	Se acceptă poziția CNA.

	<p>Cu referire la acțiunea 3.2.1 „Instituirea unui cadru normativ unitar de reglementare a regimului de restricții și limitării în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și migrarea agenților publici în sectorul privat (pantufraj), a unor proceduri de control și sancționarea aferente încălcării interdicțiilor” menționăm că la această etapă există anumite reglementări în Legea integrității nr. 82/2017, precum și instituită răspunderea în Codul contravențional (art. 3136). Pentru a demara anumite intervenții în cadrul legislativ se consideră judicios la o primă etapă de a efectua o analiză pentru a constata deficiențele și necesitatea unor ulterioare intervenții în cadrul legislativ. Totodată, urmează a fi indicată Cancelaria de Stat în calitate de executor primar, aceasta fiind instituția care este mandată cu competența de a asigura promovarea și realizarea politicii statului în domeniul serviciului public, în special al managementului resurselor umane (HG nr. 657/2009).</p>	<p>Problematica reglementării regimului de restricții și limitării în legătură cu încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu și migrarea agenților publici în sectorul privat (pantufraj) este una actuală și necesară, datorită lipsei unor limite clar reglementate printr-un act normativ, a modului de angajare în sectorul privat a unor agenți publici cu funcții de control sau similare sectorului în care urmează a fi angajat. Din acest considerent, optăm pentru această acțiune. Totodată, se acceptă în ce privește includerea Cancelariei de Stat drept executor primar.</p>	<p>La act. 3.2.1 la coloana „Autorități/instituții responsabile” se include drept executor primar „Cancelaria de Stat”.</p>
62.	<p>Guvernul Republicii Moldova Cu referire la acțiunea 3.2.4 „Efectuarea studiului privind oportunitatea creării instituției Business Ombudsman în Republica Moldova, după caz modificarea cadrului normativ.” se comunică următoarele. Potrivit modificărilor operate la Legea nr. 52/2014 a fost extins dreptul de adresare către Avocatul Poporului și a persoanelor juridice. În același timp, urmând raționamentul acțiunii poate fi formulată concluzia că în raport cu fiecare categorie de persoane și drepturi protejate urmează a fi instituită o instituție specializată.</p>	<p>Nu se acceptă. Propunerea în cauză o considerăm necesară, atât timp cât păreri în societate asupra acestui subiect se împart în mod diferit. Această propunere va acorda o claritate asupra necesității funcției vizate.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>

<p>În opinia Biroului OSCE pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (INDO-MDA/392/2020 [AIC] din 19.03.2021), au fost menționate următoarele:</p> <p>1) Se recunoaște că la nivelul Consiliului Europei, persoanele juridice sau corporațiile au fost considerate potențiali deținători de drepturi, în măsura în care drepturile și libertățile fundamentale acoperite de Convenția Europeană a Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (CEDO) pot să se aplice persoanelor juridice.</p> <p>În această privință, nimic nu împiedică în prezent antreprenorii ca persoane fizice să depună o plângere la Oficiul Avocatului Poporului ca toate celelalte persoane, cu privire la potențiale încălcări ale drepturilor lor de bază în contextul activității lor comerciale, pentru a-și proteja, de exemplu, drepturile lor de acces la instanță pentru a solicita căi de atac legale etc. Mai mult, acest lucru nu înseamnă că persoanele juridice beneficiază exact de același nivel de protecție și dețin aceleași drepturi ca și persoane fizice, deoarece unele drepturi și libertăți fundamentale sunt inerente numai ființelor umane. În mod similar, așa-numitele „drepturi ale antreprenorilor” nu pot fi pur simplu echivalate cu „drepturile omului” și sunt astfel de altă natură.</p> <p>2) Totodată, pare destul de problematic să se ridice așa-numitele „drepturi ale antreprenorilor” la un set unic de drepturi care funcționează la același nivel cu drepturile omului, în absența standardelor internaționale care ar sprijini un astfel de pas. Înființarea unui Avocat al Poporului pentru drepturile antreprenorilor poate transmite, de asemenea, unei ierarhii implicite, plasând drepturile antreprenorilor mai presus de cele ale altor grupuri, care nu au un astfel de titular de mandat dedicat. În plus, trimiterea la așa-numitele „interese legitime” ale antreprenorilor (nedefinite) care trebuie apărate de Avocatul Poporului pentru drepturile antreprenorilor este foarte neclară. Acest lucru poate micșora mandatul general al drepturilor omului al Avocatului Poporului și poate dilua greutatea și valoarea acordată drepturilor omului, precum și poate crea incertitudine cu privire la mandatul instituției naționale a drepturilor omului și poate provoca confuzie în rândul publicului. Mai mult, având</p>		
---	--	--

	<p>în vedere rolul așteptat al acestei instituții în tratarea plângerilor legate de încălcarea drepturilor omului de către entitățile comerciale, acest mandat de a proteja și interesele comerciale ale persoanelor juridice poate crea conflicte de interese în cadrul instituției și poate face mai dificilă protejarea drepturilor persoanelor fizice față de entitățile comerciale.</p>		
63.	<p>Guvernul Republicii Moldova La acțiunea 3.3.2. „Automatizarea și anonimizarea procesului de evaluare inițială a dosarelor de alocare a subvențiilor și ajutoarelor de stat”, comunicăm că Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului, în procesul de acordare a suportului financiar solicitanților, inclusiv sub forma ajutorului de stat, adoptă în privința acestora anumite decizii de oportunitate. În context, sunt analizate o serie de criterii legate de persoana solicitantului, cum ar fi, de exemplu, este sau nu antreprenorul afiliat într-un grup de întreprinderi al cărui număr de angajați și venituri din vânzări sau active totale deținute cumulativ depășesc criteriile întreprinderilor mici și mijlocii, dacă ajutorul acordat nu depășește pragul ajutorului de minimis, dacă solicitantul nu a avut anterior cu ODA contract de suport financiar în care nu și-a onorat obligațiile etc. Astfel, se apreciază viabilitatea proiectului propus spre finanțare, lucru care ar fi imposibil în cazul în care dosarele solicitanților ar fi anonime. Din aceste motive, considerăm că este improprie măsura prevăzută la acțiunea 3.3.2 al planului și se solicită excluderea acesteia.</p>	<p>Nu se acceptă. Acțiunea în cauză o considerăm necesară și ea derivă din prioritățile stabilite în Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
64.	<p>Guvernul Republicii Moldova La acțiunea 3.3.3 „Revizuirea și racordarea cadrului legal național cu cerințele legislației Uniunii Europene privind acordarea ajutoarelor de stat”, la rubrica autorități/instituții responsabile se va include și Consiliul Concurenței în calitate de autoritate responsabilă, reieșind din atribuțiile Consiliului prevăzute la art. 39 din Legea concurenței nr. 183/2012.</p>	<p>Se acceptă Acțiunea 3.3.3, la coloana „Autorități/instituții responsabile” se completează cu „Consiliul Concurenței”.</p>	<p>Se acceptă poziția Guvernului, la act.3.3.3, la coloana „Autorități/instituții responsabile” se completează cu „Consiliul Concurenței”.</p>
65.	<p>Guvernul Republicii Moldova La acțiunea 3.3.3 din coloana „Autorități/instituții responsabile” se va exclude Cancelaria de Stat, or conform Hotărârii Guvernului nr.</p>	<p>Se acceptă Acțiunea 3.3.3, la coloana „Autorități/instituții</p>	<p>Se acceptă poziția Guvernului, la act.3.3.3, la coloana „Autorități/instituții</p>

	657/2009, aceasta nu dispune de competențe de elaborare a politicilor în domeniul ajutorului de stat. Totodată, potrivit art. 36 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Hotărârii Guvernului nr. 1171/2018 cu privire la armonizarea legislației RM cu legislația UE, Cancelaria de Stat, prin intermediul Centrului de armonizare a legislației, realizează expertiza de compatibilitate pentru toate proiectele de acte normative cu relevanță UE elaborate de autoritățile naționale interesate.	responsabile” se exclude „Cancelaria de Stat”.	responsabile” se exclude „Cancelaria de Stat”.
66.	Guvernul Republicii Moldova În rubrica „Indicatori de monitorizare” peste tot, unde se regăsește textul „Act normativ elaborat și adoptat”, se propune a fi substituit cu textul „Act normativ adoptat”.	Se acceptă În toate acțiunile la rubrica „indicatori de monitorizare” se modifică textul din „Act normativ elaborat și adoptat” cu textul „Act normativ adoptat” (total 8 acțiuni modificate)	Se acceptă poziția Guvernului , în toate acțiunile din proiectul de Plan, la rubrica „indicatori de monitorizare” se modifică textul din „Act normativ elaborat și adoptat” cu textul „Act normativ adoptat”.
67.	Guvernul Republicii Moldova Totodată se constată, că nu fiecare indicator de monitorizare este măsurabil (spre exemplu: 2.3.6, 2.3.7 etc.) și în context, se propune revizuirea acestora.	Nu se acceptă. Propunerea dată este expusă general ca constatări, fără a se înainta careva propuneri de modificare exacte.	Se acceptă poziția CNA.
68.	Guvernul Republicii Moldova Se propune revizuirea acțiunii 4.1.3 din proiectul de plan, prin expunerea acesteia în următoarea redacție: „4.1.3 Efectuarea de sondaje și activități de cercetare a fenomenului corupției și a actelor conexe corupției”, cu următorii indicatori de monitorizare: „Numărul de evaluări, sondaje efectuate; Rezultatele sondajelor sintetizate și publicate”. În calitate de instituții responsabile la această acțiune urmează a fi indicat: „Organizații nonguvernamentale de profil”. Această revizuire are drept scop extinderea ariei de efectuare a sondajelor și activităților de cercetare în domeniul anticorupție, nelimitându-se doar la prestarea serviciilor publice.	Se acceptă Recomandare similară a fost înaintată și de către CNA și susținem această propunere.	Se acceptă poziția Guvernului și proiectul urmează a fi modificat conform propunerilor înaintate în avizul CNA.

69.	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Adițional, se consideră necesară reconsiderarea acțiunilor cu caracter continuu și care derivă din prevederile legale. În acest sens, Ghidul metodologic privind integrarea prevederilor Strategiei naționale de dezvoltare în documentele de planificare și documentele de politici publice la nivel național, aprobat prin Ordinul Secretarului general al Guvernului nr. 65/2021, stabilește că acțiunile sunt măsurile concrete ce urmează a fi realizate pe termen scurt și mediu pentru atingerea obiectivelor specifice. Planul va conține doar acțiunile care reflectă reformele propuse în domeniul / subdomeniul de politici publice. Acțiunile de reformă reprezintă acțiuni de schimbare a sistemului și nicidecum acțiuni recurente sau intermediare care sunt executate lunar / anual de către autoritățile publice și care derivă din obligațiile legale existente.</p>	<p>Se ia act de constatare.</p> <p>Propunerea dată este expusă general ca constatări, fără a se înainta careva propuneri de modificare exacte.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
70.	<p>Guvernul Republicii Moldova</p> <p>Într-un final, la definitivarea acestui document de politici se va reține necesitatea luării în considerare a recomandărilor Grupului de state contra corupției (GRECO), în special cele formulate în cadrul rundei a V-a de evaluare privind prevenirea corupției și promovarea integrității în guvernele centrale (persoanele care exercită funcții executive de top) și agențiilor de aplicare a legii (autoritățile polițienești cu funcții de asigurare și menținere a ordinii publice) din Republica Moldova.</p>	<p>Se ia act de constatare.</p> <p>Propunerea dată este expusă general ca constatări, fără a se înainta careva propuneri de modificare exacte.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
71.	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>La pct.21 și pct.22 din proiectul de program se propune o nouă redacție:</p> <p>„21. Potrivit Barometrului al Opiniei Publice (BOP), realizat de către Institutul de Politici Publice se atestă că, corupția continuă să manifeste îngrijorarea în rândul cetățenilor, înregistrând, în anul 2023 ponderea cetățenilor ce manifestă îngrijorări, constituind 6,4%, comparativ cu 2019 această îngrijorarea a scăzut cu aproximativ cu 2,2%.</p> <p>22. La capitolul încredere în organele de drept din Republica Moldova, datele BOR demonstrează o stagnare în 3 structuri analizate (Centrul Național Anticorupție, Procuratura Generală și Judecătoriile), în care se arată că cetățenii Republicii Moldova declară</p>	<p>Se acceptă</p>	<p>Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.</p>

	că manifestă mai mare încredere în Centrul Național Anticorupție (4,6% în anul 2021 și 4,2% în anul 2023), în comparație cu restul structurilor analizate.”. Redacția propusă este racordată la datele statistice în versiune actualizată și va aduce o valoare analitică întregului Program.		
72.	Centrul Național Anticorupție După pct.24 potrivit proiectului de program se propune completarea cu un punct nou: „26. Procesul de efectuare a achizițiilor publice, este un domeniu expus riscurilor de corupție. În perioada anilor 2019-2023, CNA a examinat în total 74 de cauze penale privind infracțiunile în domeniul achizițiilor publice, 38 din aceste cazuri au fost clasate, 16 – expediate altor organe de urmărire penală, în timp ce 12 cauze au fost finalizate și expediate instanțelor de judecată. Datele Registrului de Informație Criminalistică și Criminologică al Ministerului Afacerilor Interne arată că în doar una din cele 12 cauze penale expediate în judecată a fost emisă o sentință de condamnare.”, cu revizuirea numerică a punctelor proiectului programului, în modul corespunzător. Necesitatea acestei norme rezidă în completarea capitolului „Sinteza analitică a procesului de integritate și anticorupție” cu date analitice suplimentare în special, pe segmentul achizițiilor publice, acest segment fiind ulterior abordat prin acțiuni exacte în proiectul Planului de acțiuni, anexă la Program. Suplimentar, această prevedere va fortifica argumentarea acțiunilor propuse de Program, precum și necesitatea intervenției pe segmentul menționat.	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.
73.	Centrul Național Anticorupție Se propune modificarea titlului IV din proiect după cum urmează: textul „IV. SCOPUL PROGRAMULUI ȘI OBIECTIVE GENERALE” se substituie cu textul „IV. OBIECTIVELE GENERALE ȘI OBIECTIVELE SPECIFICE”. Această modificare intervine ca urmare a recomandărilor experților din domeniul elaborării documentelor de politici și este conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.386/2020 cu privire la planificarea, elaborarea, aprobarea, implementarea, monitorizarea și evaluarea documentelor de politici publice, care stabilesc structura unui program (document de politici).	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.

	În acest sens, potrivit pct.11, secț. a 2-a din Regulamentul anexă la Hotărârea Guvernului nr.386/2020 „Partea descriptivă a programului are următoarea structură: [...] 2) analiza situației [...] 3) obiectivele generale ale domeniului sau subdomeniului de activitate [...] 4) obiectivele specifice ale domeniului sau subdomeniului de activitate [...]”. Prin urmare, această modificare are drept scop racordarea structurii proiectului de program la cerințele cadrului legal național.		
74.	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>Urmare a modificării titlului IV se impune necesitatea racordării și a punctelor descrise în acest capitol. Astfel, pentru a fi ancorat titlul propus la pct.3 din prezentul aviz cu normele descrise în el se propune redarea pct.39-61 din proiectul de program în următoarea redacție (notă: numerologia este adaptată conform noilor redacții, propuse la pct.2 din prezentul aviz):</p> <p>„40. Programul național de integritate și anticorupție pentru anii 2024-2028 reprezintă o continuare a proceselor lansate și implementate anterior de către Strategia Național de Integritate și Anticorupție 2017-2023 (SNIA), care a fost un document de politici anticorupție important în diminuarea fenomenului de corupție cu o abordare complexă și multi-dimensională. Programul își propune diminuarea fenomenului de corupție și amplificarea gradului de integritate în sectorul public și privat, prin setarea celor patru obiective generale. Astfel, obiectivele generale propun o altă abordare a procesului de stabilire a priorităților una bazată pe impact prin evidențe, instituții puternice, societate informată și activă, precum și prin capacități consolidate de reacție eficientă. Această abordare pune în centrul schimbării sistemul de promovare a integrității și de prevenire a corupției, pornind de la lecțiile învățate care indică necesitatea ajustării rapide a cadrului normativ la standardele europene și internaționale, ceea ce ar facilita reacția promptă a sistemului la îmbunătățirea capacității de contracarare a corupției, prin monitorizarea respectării standardelor anticorupție.</p> <p>41. Paradigma schimbării propuse în prezentul Program național cuprinde intervenții complexe asupra fiecărei probleme prioritare la nivel de: 1. cadrul normativ; 2. investiții pentru instruirea și motivarea</p>	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.

<p>personalului, astfel încât să acționeze eficient în vederea respectării standardelor anticorupție; 3. abordări noi și eficiente în monitorizarea și evaluarea intervențiilor în domeniul integrității și anticorupție bazate pe evidențe.</p> <p>42. Obiectivele generale și specifice au fost stabilite în urma unui proces amplu de consultări în vederea identificării domeniilor prioritare de intervenție pe politica de integritate și anticorupție. Astfel, Programul își propune atingerea următoarelor obiective generale și specifice:</p> <p>43. Obiectivul general 1: Dezvoltarea și implementarea standardelor de integritate în cadrul sectorului public.</p> <p>Integritatea publică se referă la respectarea deplină a unui ansamblu de valori, principii și norme etice comune în vederea apărării și prioritizării interesului public în raport cu interesele private. Republica Moldova a depus eforturi considerabile în vederea consolidării integrității publice prin adoptarea unor acte normative esențiale cu referire la asigurarea integrității, datele empirice totuși încă arată că corupția este un fenomen care este înrădăcinat suficient de puternic în viața politică și societate în general, afectând calitatea vieții din țară. Dincolo de mecanismele legale existente, acest aspect merită a fi abordat în mod constant până la alinierea la cele mai bune standarde în domeniul integrității publice. Acest obiectiv ar putea fi atins prin îmbunătățirea standardelor de integritate comportamentală în sectorul public; consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice, prin realizarea eficientă și conștiincioasă a standardelor de integritate; instituirea funcției consilierului de integritate în instituțiile publice; promovarea politicilor și procedurilor de gestionare a transparență și responsabilă a patrimoniului public, etc.</p> <p>Obiectivul specific 1.1. Consolidarea climatului de integritate în cadrul entităților publice până în 2028, prin realizarea eficientă și conștiincioasă a standardelor de integritate.</p> <p>Obiectivul specific 1.2. Asigurarea unei guvernări deschise și respectarea transparenței în procesul decizional până în 2028.</p>		
--	--	--

<p>Obiectivul specific 1.3. Gestionarea transparentă și responsabilă a patrimoniului public până în 2028.</p> <p>Obiectivul specific 1.4. Consolidarea integrității și reducerea corupției în procesul electoral până în 2028.</p> <p>Rezultatul scontat:</p> <p>1. Creșterea planificată a încrederii cetățenilor ar indica că obiectivele și măsurile pentru consolidarea integrității sectorului public au fost implementate în mod corespunzător conform indicatorilor de progres stabiliți.</p> <p>2. Monitorizarea acestei percepții poate oferi informații valoroase cu privire la eficacitatea politicilor și acțiunilor adoptate pentru a promova transparența, responsabilitatea și etica în sectorul public.</p> <p>44. Obiectivul general 2: Eficientizarea măsurilor de prevenire și combatere a corupției și asigurarea inevitabilității sancționării infracțiunilor de corupție.</p> <p>Pedeapsa penală nu constituie un scop și nici un indicator de rezultat în sine, însă reprezintă un instrument ce readuce echitatea socială. Din datele statistice publice, precum și din cercetările efectuate la acest subiect, este investigată mai mult corupția mică, decât corupția mare. Rata de condamnare în instanțele de fond constituie 57%, iar achitățile circa 37%. Rata de achitare în cauzele de corupție este de 12 ori mai mare decât rata medie de achitare din țară (3%). Cauze ar fi mai multe pentru această performanță joasă, precum: lipsa capacităților de a investiga acte de corupție mare care prin definiție sunt cauze complexe; lipsa resurselor de a contracta experți pentru a oferi suport în investigațiile complicate etc. Acest obiectiv poate fi atins prin îmbunătățirea cadrului instituțional în vederea eficientizării investigației și a urmăririi penale a cazurilor de corupție; eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție; consolidarea integrității a instituțiilor din sectorul justiției implicate în investigare, urmărire penală și judecare a cazurilor de corupție. Îndeplinirea obiectivului va asigura dezvoltarea continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției.</p>		
---	--	--

<p>Obiectivul specific 2.1. Eficientizarea implementării măsurilor de prevenire a corupției până în anul 2028.</p> <p>Obiectivul specific 2.2. Îmbunătățirea cadrului instituțional în vederea eficientizării investigației și a urmăririi penale a cazurilor de corupție până în 2028.</p> <p>Obiectivul specific 2.3. Eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție până în 2026.</p> <p>Obiectivul specific 2.4. Consolidarea integrității până în anul 2028 a instituțiilor din sectorul justiției implicate în investigarea, urmărirea penală și judecarea cazurilor de corupție.</p> <p>Obiectivul specific 2.5. Asigurarea și dezvoltarea continuă a cooperării internaționale în domeniul integrității, prevenirii și combaterii corupției până în 2028.</p> <p>Rezultatul scontat:</p> <p>1. Creșterea procentuală a cazurilor de corupție trimise în judecată și cu sentințe de condamnare (dezagregat după nivelul corupției mare, sistemice și mică, precum și după instituția de investigare).</p> <p>45. Obiectivul general 3: Cultivarea integrității și diminuarea actelor de corupție în sectorul privat, inclusiv în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat.</p> <p>Mai multe întreprinderi de stat și municipale nu dispun de mecanisme eficiente prin care să asigure integritatea instituțională. Costurile corupției la fel și în sectorul privat sunt extrem de mari, afectând calitatea bunurilor și serviciilor furnizate populației, competitivitatea și regulile economiei de piață, procesul investițional și bugetul public național. Agenții economici și publici, stabilesc relații cu caracter ilicit pentru a obține contracte de achiziții publice favorabile propriilor interese. Totodată, Raportul FMI din 2022 menționează următoarele despre întreprinderile de stat: "Sectorul suferă de performanțe slabe asociate cu o guvernanta și supraveghere deficitară, mandate noncomerciale și o capacitate redusă și independență a consiliilor de supraveghere". Deși, au fost demarate mai multe proceduri de evaluare a riscurilor de corupție în activitatea întreprinderilor de stat și municipale, s-a constatat că acestea reprezintă un sector de risc sporit de corupție din cauza a mai multor factori: cadrul normativ</p>		
---	--	--

<p>defectuos sau general, deciziile neconforme ale fondatorilor etc. Îndeplinirea obiectivului va asigura consolidarea standardelor de transparență în sfera antreprenoriatului prin promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat și dezvoltarea mecanismului de transparență în acordarea ajutoarelor de stat.</p> <p>Obiectivul specific 3.1. Consolidarea standardelor de transparență și integritate în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat, până în anul 2028.</p> <p>Obiectivul specific 3.2. Promovarea și asigurarea integrității în sectorul privat, până în anul 2028.</p> <p>Obiectivul specific 3.3. Eficientizarea până în anul 2028 a mecanismului de transparență în acordarea ajutorului de stat.</p> <p>Rezultatul scontat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Politicile statului și măsurile luate pentru a promova integritatea și a combate corupția vor avea un impact pozitiv asupra comportamentului și practicilor din mediul de afaceri. 2. Eficacitatea politicilor adoptate vor identifica domenii în care trebuie să se concentreze eforturile pentru a asigura un mediu de afaceri etic și transparent. 3. Reducerea incidentelor de corupție în sectorul privat care indică că politicile statului au un impact pozitiv asupra comportamentului tuturor actorilor din mediul de afaceri. <p>46. Obiectivul general 4: Cultivarea intoleranței față de actele de corupție și încurajarea denunțării actelor de corupție și a practicilor ilegale.</p> <p>Prevenirea și combaterea corupției la toate nivelurile reprezintă o premisă fundamentală pentru consolidarea mecanismelor democratice, sporirea încrederii în actul de justiție, aprecierea corectă a valorilor sociale și, mai ales, pentru funcționarea adecvată a instituțiilor statului. Principiile de integritate nu pot fi transmise populației doar prin editarea de broșuri și organizarea de evenimente, acestea trebuie transmise prin instruire, exemplu propriu de integritate. Îndeplinirea obiectivului va asigura atât intoleranța față de actele de corupție și cele conexe corupției în rândul populației, cât și</p>		
---	--	--

<p>creșterea angajamentului civic prin raportarea actelor de corupție, cele conexe corupției și a practicilor ilegale.</p> <p>Obiectivul specific 4.1 Consolidarea intoleranței față de actele de corupție și cele conexe corupției în rândul populației până în 2028.</p> <p>Obiectivul specific 4.2 Sporirea angajamentului civic prin raportarea actelor de corupție, cele conexe corupției și a practicilor ilegale de către cetățeni până în 2028.</p> <p>Rezultatul scontat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Creșterea procentuală a cetățenilor care declară că actele de corupție și cele conexe corupției nu sunt acceptabile și se opun acestui fenomen. 2. Creșterea numărului de denunțare a actelor de corupție și a cele conexe corupției.” <p>În esență, această redacție nouă este una mai concisă și axată în mod special, pe obiectivele generale și specifice, ceea ce este caracteristic unui Program, în sensul Hotărârii de Guvern nr.386/2020.</p> <p>Astfel, vom argumenta necesitatea prevederilor propuse după cum urmează:</p> <ul style="list-style-type: none"> - O propunere de modificare ce se regăsește în noua redacție vizează denumirea obiectivului general I din „Optimizarea standardelor de integritate în cadrul sectorului public” cu următorul text: „Dezvoltarea și implementarea standardelor de integritate în cadrul sectorului public”. Această propunere de racordare derivă din acțiunile propuse care nu se limitează doar la optimizarea standardelor de integritate în sectorul public, dar și propun acțiuni de îmbunătățire a climatului de integritate la nivel național. În acest sens, cuvântul „Optimizarea” din titlul obiectivului general I se propune a fi modificat cu sintagma „Dezvoltarea și implementarea”. De asemenea, această modificare implică racordarea denumirii obiectivului general I în tot textul proiectului de program, precum și în proiectul planului de acțiuni anexă la proiectul de program. - Totodată, obiectivele specifice: 1.4; 2.2; 2.5; 4.1 și 4.2 se propun a fi completate cu textul „până în 2028”. Completarea dată este dictată de necesitatea corespunderii cerințelor SMART. Suplimentar, această completare implică racordarea corespunzătoare a obiectivelor 		
---	--	--

	<p>specifice (1.4; 2.2; 2.5; 4.1; 4.2), ulterior, în tot textul proiectului de program, cât și în proiectul planului de acțiuni anexă la program.</p> <p>- Subsidiar, s-a propus excluderea din capitolul IV a prevederilor ce reglementează „indicatorii de impact” de la sfârșitul fiecărui obiectiv general descris și incluse prevederile privind „rezultatele scontate”, ceea ce va acorda o claritate asupra finalității proiectului programului în ansamblu. Această modificare este argumentată prin faptul că, nu corespunde domeniului abordat de capitolul IV din proiectul de program. În acest sens, se atenționează că prezentul proiect de program conține un capitol separat numit „V. Impactul” care include descrierea și stabilirea indicatorilor de impact pentru fiecare obiectiv general. Scopul acestor modificări rezidă în excluderea dublărilor de reglementare și redarea obiectivelor generale și specifice în mod mai concis și structurat. Respectiv, pe tot parcursul textului capitolului IV cuvintele „indicatorilor de impact” se propun a fi substituite cu textul „rezultatelor scontate” la cazul gramatical corespunzător.</p>		
75.	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>La pct.63 din proiectul de program, se propune substituirea textului „Întru atingerea scopului și obiectivelor stabilite în Program, autoritățile trebuie să aibă o abordare strategică consecventă, precum și resursele tehnico-financiare și umane planificate și alocate pentru acest sector reprezintă o pilon de bază în garantarea unei implementări reușite al măsurilor propuse de Program și Planul de acțiuni” cu textul „Întru atingerea obiectivelor generale și specifice stabilite în Program, autoritățile vor prezenta o abordare strategică consecventă, resursele tehnico-financiare și umane planificate și alocate în garantarea unei implementări reușite al măsurilor propuse de Program și Planul de acțiuni”. Menționez că modificările sus-propuse au scop redacțional și vin întru simplificarea textului inițial propus.</p>	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.
76.	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>La pct.68 din proiectul de program, în ultima frază, se propune substituirea textului „pentru a identifica domeniilor” cu textul „pentru</p>	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul

	a identifica domeniile”. La fel, aceasta este o propunere de ordin redacțional.			amendamentului/propunerii /obiecției”.
77.	Centrul Național Anticorupție La pct.69 din proiectul de program, în prima frază, se propune substituirea textului „oidentificare a” cu cuvântul „identificarea”, aceasta fiind o racordare a normelor de ordin tehnico-redacțional.		Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.
78.	Centrul Național Anticorupție La capitolul „VII. SURSA DE FINANȚARE” din proiectul de program, textul urmează a fie completat cu punctele numerice, similar altor capitole din proiectul de program.		Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.
79.	Centrul Național Anticorupție La pct.75 din proiectul de program, după textul „La implementarea Programului vor contribui următoarele entități:” se propune completarea cu un tabel nou nr. 6, în care sunt identificate entitățile publice responsabile pentru implementarea fiecărei acțiuni în parte din Planul de acțiuni anexă la Program, după cum urmează: Tabel nr.6		Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.
	Nr. crt .	Autorități/ins tituții responsabile	Rolul în implementarea Programului	

	1.	Centrul Național Anticorupție	<ul style="list-style-type: none"> - Asigură Secretariatul Grupului de monitorizare; - efectuează monitorizarea și evaluarea Planului de acțiuni al PNIA; - efectuează colectarea și analiza datelor statistice; - elaborează Rapoarte de progres privind implementarea Planului de acțiuni al PNIA semestriale și anuale; - acordă suportul informațional și tehnic necesar în procesul de implementare a PNIA; - desfășoară activități de prevenire, de sensibilizare și educaționale, de combatere a corupției, a actelor conexe corupției și a faptelor coruptibile. 		
	2.	Comisia parlamentară de profil	<ul style="list-style-type: none"> - Coordonează procesul de implementare al Programului - examinează proiecte de acte normative și propuneri legislative în vederea elaborării rapoartelor sau avizelor, dezbate și hotărăște asupra altor probleme; - va delega un membru în cadrul Grupului de monitorizare, care va asigura controlul parlamentar și va informa Comisia referitor la progresele și deficiențele de realizare a Programului. - Deține control parlamentar asupra implementării legilor și a funcționării instituțiilor independente și regulatorii; 		
		Parlamentul	<ul style="list-style-type: none"> - adoptă PNIA și Planul de acțiuni. 		
	3.	Cancelaria de Stat	<ul style="list-style-type: none"> - Racordează cadrul legal național cu cerințele legislației Uniunii Europene privind acordarea ajutoarelor de stat; - vor oferi suportul metodologic și organizatoric la elaborarea unui studiu privind necesitatea reglementării activității de Lobby în Republica Moldova, după caz modificarea cadrului normativ; 		
	4.	Procuratura Generală Procuratura Anticorupție	<ul style="list-style-type: none"> - Contribuie la îmbunătățirea cadrului instituțional al PA în vederea eficientizării investigației și a urmăririi penale a cazurilor de corupție; - își vor dezvolta competențele profesionale ale procurorilor privind urmărirea penală a cazurilor de corupție; - menținerea transparenței în comunicare cu publicul, în ceea ce privește investigarea și urmărirea penală a cazurilor de corupție. 		

5.	Ministerul Justiției	<ul style="list-style-type: none"> - Revizuieste propunerile de modificare a legislației pentru îmbunătățirea domeniului de integritate și anticorupție; - înaintează Parlamentului propunerile de modificare a legislației. 		
6.	Consiliul Superior al Magistraturii	<ul style="list-style-type: none"> - contribuie la eficientizarea procesului de judecare și sancționare a cazurilor de corupție în rândul judecătorilor și procurorilor; - delegă un membru în cadrul Grupului de monitorizare și va informa Consiliul referitor la progresele și deficiențele de realizare a PNIA. 		
7.	Serviciul de Informații și Securitate	<ul style="list-style-type: none"> - Acordă suportul informațional necesar în combaterea corupției. 		
8.	Oficiul Avocatul Poporului	<ul style="list-style-type: none"> - contribuie la apărarea drepturilor avertizorilor de integritate în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul); - examinarea cazurilor avertizorilor de integritate și protecția avertizorilor de integritate. 		
9.	Comisia Electorală Centrală	<ul style="list-style-type: none"> - Desfășoară activități de consolidare a integrității și reducerea corupției în procesul electoral; - prezintă Parlamentului anual Raportul privind finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale. 		
10.	Autoritatea Națională pentru Integritate	<ul style="list-style-type: none"> - Asigură integritatea în exercitarea funcției publice sau funcției de demnitate publică; - asigură prevenirea corupției prin realizarea controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor. 		
11.	I.P. „Agenția Guvernare Electronică”	<ul style="list-style-type: none"> - Asigură procesul de instruire prin intermediul Platformei E-learning „Integritate și Anticorupție”; - actualizează cursul de instruire e-Learning. 		

	12.	Agencia Proprietății Publice	<ul style="list-style-type: none"> - Contribuie la consolidarea standardelor de transparență și integritate în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat; - monitorizează implementarea acțiunilor de diminuare a riscurilor de fraudă și corupție identificați în Registrul riscurilor al entităților cu capital integral sau majoritar de stat; - asigură implementarea cerințelor de transparență și Codului de guvernare corporativă a întreprinderilor publice. 		
	13.	Agencia de Achiziții Publice	<ul style="list-style-type: none"> - Dezvoltă și asigură funcționalitatea sistemului electronic pentru întreg ciclul de achiziții publice; - eficientizează procesul de achiziții publice comune. 		
	14.	Autoritățile publice centrale	<ul style="list-style-type: none"> - Integrează acțiunile în care sunt vizați, din Planul de acțiuni al PNIA în documentele de politici sectoriale; - contribuie la creșterea gradului de conștientizare a fenomenului corupției de către populație; - raportarea progreselor în implementarea Planului de acțiuni al PNIA. 		
	15.	Autoritățile publice locale	<ul style="list-style-type: none"> - Acordă suport în procesul de implementare al Planului de acțiuni al PNIA; - reflectă acțiunile în care sunt vizați în Planul de acțiuni de implementare a PNIA, în documentele de politici la nivel local. 		
	16.	Institutul Național al Justiției	<ul style="list-style-type: none"> - Organizează și desfășoară instruirii pentru reprezentanții sistemului justiției privind examinarea cazurilor de corupție și conexe corupției. 		
	17.	Organizațiile neguvernamentale și mediul asociativ	<ul style="list-style-type: none"> - Monitorizează implementarea PNIA și a Planului de acțiuni, atât în virtutea participării acestora în activitatea Grupului de monitorizare (în calitate de membri cu drepturi depline sau observatori), cât și independent de acest proces.; - elaborează studii/rapoarte alternative de monitorizare privind implementarea PNIA și a Planului de acțiuni. 		
80.	Centrul Național Anticorupție La pct. 76 din proiectul de program, se propune substituirea textului „Scopul monitorizării constă în urmărirea modului în care sunt implementate acțiunile planificate în Planul de acțiuni al PNIA, în vederea evaluării gradului de implementare și realizare a acțiunilor			Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul

	<p>propușe și conformității acestora cu acțiunile planificate” cu textul „Scopul monitorizării constă în urmărirea progresului înregistrat în implementarea Planului de acțiuni anexă la prezentul Program, în vederea determinării gradului de realizare a acțiunilor și a conformității acestora cu cele planificate”. Modificările sus-propușe au scop redacțional și vin într-o simplificare a textului inițial propus.</p>		amendamentului/propunerii /obiecției”.
81.	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>La pct.78, în compartimentul ce vizează „Monitorizarea semestrială”, în ultima frază se propune substituirea textului „Rapoartele privind implementarea Planului de acțiuni” cu textul „Rapoartele semestriale privind implementarea Planului de acțiuni”. Totodată, la pct.78 alineatul trei „La expirarea anului calendaristic (finele lunii iunie) entitățile raportoare conform termenilor indicați în Planul de acțiuni vor fi solicitate de către grupul de monitorizare în formă scrisă sau electronic (în dependență de metoda de corespondență prestabilită între secretariatul grupului de monitorizare și entitatea raportoare) să prezinte (electronic/scriș) rapoartele privind implementarea acțiunilor din Planul de acțiuni. Informațiile prezentate în raportul entităților trebuie să fie redată în mod obiectiv și detaliat, punctat pe fiecare acțiune scadentă (inclus cu argumentele de rigoare privind deficiențele de realizare ale acțiunii și măsurile întreprinse pentru a fi remediate sau evitate)” se propune a fi exclus. Modificarea propusă are drept scop redarea concisă a sensului normei, pentru a exclude interpretările subiective ce pot apărea la etapa implementării Programului.</p> <p>Totodată, la același punct din proiectul de program, la compartimentul ce vizează „Monitorizarea anuală”, se propune substituirea textului „Raportul de monitorizare” cu textul „Raportul de progres” în tot textul compartimentului sus-menționat.</p> <p>Subsidiar, textul „Rapoartele anuale privind implementarea Planului de acțiuni se prezintă secretariatului grupului de monitorizare de către instituțiile implementatoare, până la data de 20 a lunii următoare termenului scadent” se va completa cu o normă suplimentară, după cum urmează: „Informațiile prezentate în raportul entităților trebuie să fie redată în mod obiectiv și detaliat, punctat pe fiecare acțiune</p>	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.

	<p>scadentă (inclus cu argumentele de rigoare privind deficiențele de realizare ale acțiunii și măsurile întreprinse pentru a fi remediate sau evitate).” Norma propusă va acorda o claritate pentru entitățile implementatoare referitor la caracteristicile rapoartelor anuale prezentate, precum și a informației ce urmează să conțină aceste rapoarte anuale privind implementarea acțiunilor din Program.</p> <p>Subsecvent, ultimul alineat de la pct.78 „Raportul de monitorizare și evaluare finală are următoarea structură: 1) sumar executiv (descrierea scopului și obiectivelor documentului de politici publice evaluat, rezultatele obținute în procesul de implementare, concluziile și recomandările principale); 2) introducere; 3) constatări (prezentarea detaliată a rezultatelor evaluării, în conformitate cu indicatorii de monitorizare și cei de impact); 4) concluzii; 5) recomandări” se propune a fi exclus, întrucât, prevederile Hotărârii Guvernului nr.386/2020 reglementează procesul de raportare privind realizarea unui document de politici, precum și structura rapoartelor de monitorizare și evaluare a documentelor de politici. Astfel că, la elaborarea raportului final se va ține cont de prevederile cadrului normativ, în special de cerințele legale statuate prin Hotărârea Guvernului nr.386/2020.</p>		
82.	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>La pct.82 din proiectul de program, se propune de exclus cuvintele „în scris”, iar după prima propoziție se propune completarea cu textul după cum urmează: „Secretariatul va integra în platforma electronică de raportare a progresului PNIA 2024-2027, la care va conecta toate entitățile publice/instituțiile responsabile.” Norma propusă vine să acorde o claritate asupra platformei electronice de raportare, care urmează să fie racordată la acțiunile Programului. În acest sens, se menționează că în prezent, la fel, este aplicată această platformă electronică în cadrul procesului de raportare a acțiunilor din Strategia Națională de Integritate și Anticorupție (2017-2023).</p>	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.
83.	<p>Centrul Național Anticorupție</p> <p>La pct.84 din proiectul de program se propune substituirea textului „- doi reprezentanți ai asociațiilor autorităților locale; - trei reprezentanți ai societății civile selectați de către Centrul Național Anticorupție; -</p>	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul

	câte un reprezentant al Camerei de Comerț și Industrie, al Asociației Oamenilor de Afaceri din Moldova.” cu textul „- doi vicepreședinți ai asociației autorităților locale; - trei reprezentanți ai societății civile în domeniul anticorupție; - doi reprezentanți ai mediul asociativ.” O asemenea redare a normei va exclude abordarea preferențială pentru o anumită asociație obștească, identificată expres în Program. Suplimentar, nu vor fi discriminați alți reprezentanți ai societății civile ce promovează antreprenoriatul, administrația publică locală sau din domeniul anticorupție, de a face parte din membrii Grupului de Monitorizare. Astfel, după aprobarea Programului va fi anunțat un concurs public de către Secretariatul Grupului de Monitorizare la care vor putea participa toți doritorii din societatea civilă pe domeniile vizate.		amendamentului/propunerii /obiecției”.
84.	Centrul Național Anticorupție La pct.87 din proiectul de program se propune substituirea textului „nivelului de realizare a Programului național” cu textul „nivelului de realizare a Planului de acțiuni al Programului național”, aceasta fiind o racordare a normelor din punct de vedere a tehnicii legislative.	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.
85.	Centrul Național Anticorupție În ceea ce privește proiectul planului de acțiuni, anexa la proiectul de program, comunicăm următoarele propuneri: 1) În toate acțiunile din proiectul de plan ce au indicat la capitolul „Termen de realizare”, textul: „Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres” se propune a fi substituit cu textul: „Trimestrul IV 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres)”. De asemenea, în toate acțiunile din proiectul de plan ce au indicat la capitolul „Termen de realizare”, textul: „Permanent, cu raportare semestrială a indicatorilor de progres” se propune a fi substituit cu textul: „Trimestrul IV 2028 (cu raportare semestrială a indicatorilor de progres)”. Modificările sus-propuse au ca scop indicarea exactă a termenului final de raportare, în esență această modificare nu produce efecte asupra procedurii de raportare de către entitățile publice	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.

	responsabile de implementarea Programului, însă prezintă o claritate asupra termenilor finali de realizare a acțiunilor din Plan.		
86.	Centrul Național Anticorupție La acțiunea 1.1.1 din proiectul de plan, compartimentul „Indicatori de monitorizare”, indicatorul nr.1 „Numărul de agenți publici angajați prin concurs de la alte entități publice” se propune a fi redat în următoarea redacție: „Numărul de agenți publici angajați prin concurs”. Această modificare are drept scop excluderea interpretării subiective vis-a-vis de termenul „alte entități publice”, iar indicatorul va fi clar aplicabil tuturor entităților publice stabilite în acțiune.	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.
87.	Centrul Național Anticorupție Acțiunea 1.3.1 din proiectul de plan, se propune a fi redată în următoarea redacție: „Asigurarea gestionării transparente și responsabile a patrimoniului public” cu următorii indicatori de monitorizare: „Informația privind gestionarea patrimoniului entităților publice publicată; Cartele de audit intern, planurile strategice și planurile anuale ale activității de audit, precum și rapoartele anuale privind activitatea de audit intern aprobate de către entitățile publice; Declarații de răspundere managerială, publicate pe paginile web ale entităților publice; Raportul anual (consolidat) privind controlul financiar public intern, prezentat Guvernului”.	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.
88.	Centrul Național Anticorupție După acțiunea 1.3.1 se propune completarea proiectului planului de acțiuni cu o acțiune nouă, în următoarea redacție: „1.3.2 Asigurarea gestionării transparente și responsabile a asistenței externe”, cu următorii indicatori de monitorizare: „Informația privind atragerea și gestionarea asistenței externe, publicată; Rapoartele entităților publice care au atras fonduri externe cu privire la rezultatul obținut în urma acestei asistențe”. Costurile de implementare: „În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile”. Sursa de finanțare: „Surse bugetare, Alte surse”. Termenul de realizare: „Trimestrul VI 2028 (cu raportare anuală a indicatorilor de progres). Instituțiile responsabile: „Ministerul Finanțelor; Entitățile publice(la nivel central și local de nivelul II)”. Această acțiune a fost separată de acțiunea precedentă nr.1.3.1 și expusă în mod individual, pentru că	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA , în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.

	sunt două domenii diferite ca conținut (patrimoniul public vis-a-vis de asistența externă).		
89.	Centrul Național Anticorupție La act. 2.1.4 din proiectul de plan, se propune a fi revizuiți indicatorii de progres, după cum urmează: „Proiect de act normativ elaborat și adoptat; Asigurarea cu resurse financiare și tehnică necesară pentru buna activitate a CNA și ANI; Numărul de resurse umane ale CNA cu atribuții de evaluare a integrității instituționale, în creștere; Numărul de resurse umane ale CNA cu atribuții de efectuare a expertizei anticorupție asupra proiectelor de acte normative, în creștere.”	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.
90.	Centrul Național Anticorupție Acțiunea 2.1.5 din proiectul de plan, se propune a fi redat în următoarea redacție: „Asigurarea colaborării cu unitățile administrativ-teritoriale în vederea consolidării integrității instituționale” cu următorii indicatori de monitorizare: „Numărul de evenimente organizate; Numărul de persoane instruite.” Instituțiile responsabile urmează a fi indicate: „Centrul Național Anticorupție, Congresul Autorităților Locale din Moldova, Unitățile administrativ-teritoriale (inclusiv unitățile amalgamate)”. Această revizuire are drept scop consolidarea măsurilor de prevenire a corupției în cadrul tuturor unităților administrativ- teritoriale, inclusiv și cele amalgamate.	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.
91.	Centrul Național Anticorupție La acțiunea 2.2.1 din proiectul de plan, se propune a fi revizuiți indicatorii de progres, după cum urmează: „Act normativ privind majorarea statelor de personal pe componenta de combatere, adoptat; Echipamente și sisteme informaționale necesare pentru buna desfășurare a acțiunilor de investigare a infracțiunilor de corupție, asigurat.” Propunerea în cauză vine să contribuie la redarea concisă și structurată a indicatorilor de monitorizare.	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul amendamentului/propunerii /obiecției”.
92.	Centrul Național Anticorupție Se propune revizuirea acțiunii 4.1.3 din proiectul de plan, prin expunerea acesteia în următoarea redacție: „4.1.3 Efectuarea de sondaje și activități de cercetare a fenomenului corupției și a actelor conexe corupției”, cu următorii indicatori de monitorizare: „Numărul	Se acceptă	Se acceptă poziția CNA, în conformitate cu redacția propusă în compartimentul „Autorul și conținutul

	de evaluări, sondaje efectuate; Rezultatele sondajelor sintetizate și publicate”. În calitate de instituții responsabile la această acțiune urmează a fi indicat: „Organizații nonguvernamentale de profil”. Această revizuire are drept scop extinderea ariei de efectuare a sondajelor și activităților de cercetare în domeniul anticorupție, nelimitându-se doar la prestarea serviciilor publice.		amendamentului/propunerii /obiecției”.
93.	<p>AJAM</p> <p>La pct. 32 din textul PNIA a se include 2 acțiuni care va adresa/ contribui la rezolvarea problemelor menționate:</p> <p>1. „Raport public anual de analiză a indicatorilor rentabilității întreprinderilor cu cotă integrală sau majoritară de stat/municipală elaborat și publicat.”</p> <p>Responsabil: APP, MDED</p> <p>Termen: Anual, trimestrul I</p> <p>Indicator: Raport elaborat și publicat</p> <p>2. „Elaborarea și aplicarea măsurilor instituționale de consolidare a integrității prin monitorizarea stilului de viață, evaluarea integrității instituționale, testarea integrității profesionale, testarea la poligraf în cadrul CNA; MAI, SIS, CSP, CSM.”</p> <p>Termen: Permanent, cu monitorizare semestrială</p> <p>Indicatori: Tipul mecanismelor aplicate, numărul subiecților sancționați în baza rezultatelor</p> <p>Responsabil: CNA; MAI, SIS, CSP, CSM.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Autorii recomandării date nu au adus careva argumente concludente privind impactul și necesitatea includerii acțiunii date în proiectul de Program.</p> <p>Precizare</p> <p>S-a luat act de propunere, însă se menționează că o acțiune similară este prevăzută în Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei naționale de integritate și anticorupție pentru anii 2017-2020, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.56 din 30.03.2017, Pilonul III., prioritatea III.1., acțiunea 3.</p> <p>Astfel că, în cadrul CNA, MAI etc. Este asigurată permanent realizarea procesului de monitorizare a stilului de</p>	Se acceptă poziția CNA.

		<p>viață a angajaților săi, aceasta fiind și o cerință legală instituită expres (drept exemplu: prin Legea nr.1104\2002). Monitorizarea stilului de viață este realizată de către o subdiviziune responsabilă de acest sector a fiecărei entități menționate.</p> <p>Totodată, în cazul Procuraturii Generale, prin modificările operate în Legea nr. 3/2016 cu privire la Procuratură, au fost excluse prevederile ce reglementează condiția verificării și testării cu utilizarea detectorului comportamentului simulat (poligraf) a candidaților la funcția de Procuror General, procuror-șef și procuror. Suplimentar, în ceea ce privește testarea la poligraf în cazul unor entități menționate de către autorii recomandării la etapa raportării în cadrul (monitorizării SNIA) a fost invocată lipsa de resurse financiare disponibile pentru</p>	
--	--	---	--

		achiziționarea poligrafului. În acest context considerăm inoportună includerea, repetată a acestei acțiuni, în versiunea propusă.	
94.	<p>AJAM Completarea obiectivului 1.4 cu acțiune pentru implementarea pct. 32 din textul PNIA: „Investigarea și sancționarea încălcării regulilor de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale, precum și a cazurilor de corupere a alegătorilor nu se regăsește în statistica organelor de drept.” Responsabil: CNA, MAI, PA, PG Termen: Permanent, cu monitorizare anuală Indicatori: Secțiune în raportul instituției privind statistica cazurilor de încălcare a regulilor de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale, precum și a cazurilor de corupere a alegătorilor.</p>	<p>Nu se acceptă Obiectivul General I, pune accent pe promovarea integrității publice și a transparenței finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, respectiv acțiunea propusă nu se încadrează în conceptul Obiectivului, el vizând aspecte ce țin de procesul de investigare și sancționare a infracțiunilor.</p>	Se acceptă poziția CNA.
95.	<p>AJAM Completarea PNIA cu o acțiune care să permită instituțiilor cu angajament și voință de consolidare a integrității să aplice măsuri specifice pentru aceasta: „Integrarea Capitolului Consolidarea Integrității Instituționale în Planul de acțiuni anual al entității și/ sau în Strategia de dezvoltare instituțională (după caz).” Termen: Permanent, cu monitorizare semestrială Indicatori: Secțiune în Planul de acțiuni al entității aprobată și publicată Responsabil: entitățile publice la nivel central și local, precum și întreprinderile cu capital majoritar de stat</p>	<p>Se acceptă parțial Consolidarea integrității în sectorul public la nivel central și local sunt priorități naționale, asigurate de către entitățile publice, prin implementarea mecanismelor de asigurare a integrității prevăzute în Legea 82/2017. Astfel, stabilim că actualmente cadrul legal nu restricționează</p>	Se acceptă poziția CNA.

		<p>inclusiunea acestui compartiment în strategiile de dezvoltare, iar CNA încurajează să fie promovată în diverse forme integritatea instituțională la nivel național. Concomitent menționăm că Centru nu poate interveni asupra Planificării strategice instituționale, stabilind asemenea priorități pentru fiecare entitate în parte, acestea individual își pot seta prioritățile anuale.</p>	
96.	<p>AJAM Excluderea calității de membru acordate unui reprezentant al Asociației Oamenilor de Afaceri din Moldova în Grupul de Monitorizare. Pagina web a asociației (https://www.aoam.md/), dar și lipsa de activitate a acesteia denotă că această asociație nu mai este o platformă viabilă pentru oamenii de afaceri din Moldova. Sunt însă alte asociații de business cărora trebuie să li se ofere posibilitatea de a participa în cadrul GM, în virtutea reprezentativității acestora. Se propune: câte un reprezentant al Camerei de Comerț și Industrie American Chamber din Moldova, European Business Association și Alianța Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Moldova.</p>	<p>Se acceptă Textul menționat a fost modificat astfel pentru a crea oportunități egale tuturor reprezentanților organizațiilor non-guvernamentale de profil de a face parte din Grupul de Monitorizare.</p>	<p>Se acceptă obiecția AJAM și textul menționat în obiecție de la pct.71 (potrivit noii numerotări) va fi expus după cum urmează: „– doi vicepreședinți ai asociației autorităților locale; - trei reprezentanți ai societății civile în domeniul anticorupție; - doi reprezentanți ai mediul asociativ”.</p>
97.	<p>AJAM A se descrie procedura de selecție a reprezentanților societății civile de către Centrul Național Anticorupție pentru calitatea de membru al Grupului de Monitorizare. Propunem să fie descris un mecanism imparțial de selecție de către Comisia Securitate, care să includă ONG-uri cu experiență de monitorizare și evaluare a Strategiei anticorupție.</p>	<p>Se ia act de propunere Descrierea procedurii de selectare a reprezentanților societății civile calitatea de membru al Grupului de Monitorizare va fi stabilită ulterior adoptării</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>

		prezentului Program. Această procedură va fi aprobată și publicată conform cerințelor legale.	
98.	<p>AJAM</p> <p>A se menționa că Platforma electronică de raportare a progresului a fost lansată și implementată anterior, iar acum va fi doar ajustată și extinsă, după caz.</p> <p>Varianta propusă: „Secretariatul va integra în platforma electronică de raportare a progresului noul PNIA 2024-2027, la care va conecta toate entitățile publice/instituțiile responsabile. Guvernul va facilita acordarea de semnături electronice suplimentare, după caz, atât instituțiilor care le dețin, cât și celor care nu le dețin.”</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul de Program a fost revizuit în acest sens, după cum urmează: „Secretariatul va integra în platforma electronică de raportare a progresului PNIA 2024-2027, la care va conecta toate entitățile publice/instituțiile responsabile. Guvernul va facilita acordarea de semnături electronice suplimentare, după caz, atât instituțiilor care le dețin, cât se celor care nu le dețin”.</p>	<p>Se acceptă poziția AJAM,</p> <p>proiectul de Program a fost completat cu următorul text: „Secretariatul va integra în platforma electronică de raportare a progresului PNIA 2024-2027, la care va conecta toate entitățile publice/instituțiile responsabile. Guvernul va facilita acordarea de semnături electronice suplimentare, după caz, atât instituțiilor care le dețin, cât se celor care nu le dețin”.</p>
99.	<p>AJAM</p> <p>Pentru a consolida sprijinul partenerilor de dezvoltare acordat pentru implementarea PNIA 2024-2027 se propune după publicarea HP privind aprobarea PNIA, Secretariatul Grupului de Monitorizare va expedia documentul către reprezentanții partenerilor de dezvoltare (Delegația UE, GIZ, PNUD, USAID, Ambasada SUA, Ambasada Suediei, Austriei, etc.), cu solicitarea de a-și exprima interesul pentru susținerea implementării unor acțiuni specifice din program.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Secretariatul Grupului de Monitorizare va ține cont de această inițiativă, ulterior aprobării Programului.</p>	<p>Se acceptă poziția expusă de AJAM. Această recomandare nu conține careva propuneri de modificare a textului proiectului.</p>
100.	<p>AJAM</p> <p>Completarea secțiunii/ pct. 71 din PNIA: Costurile estimative pentru implementarea Programului</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Capitolul VI „Estimarea costurilor” urmează a fi completat.</p>	<p>Se acceptă poziția AJAM și</p> <p>capitolul VI „Estimarea costurilor” din proiectul de Program urmează a fi completat.</p>

101.	<p>AJAM</p> <p>Deși la punctul 78 este menționat că Raportul de evaluare intermediară va fi realizat de către experți independenți, În următorul alineat este menționat că „Raportul final privind implementarea PNIA este întocmit de către secretariatul Grupului de Monitorizare și prezentat Grupului de Monitorizare spre aprobare.” Evaluarea obiectivă a realizării oricărui proiect/ program/ strategie, etc este o evaluare EXTERNĂ, realizată de independent.</p> <p>Se propune ca Raportul final să fie elaborat în aceleași condiții ca Raportul intermediar, de către experți independenți și reprezentanți ai societății civile, cu suportul partenerilor de dezvoltare și prezentat Grupului de Monitorizare spre aprobare.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Evaluare intermediară va fi exclusă din procesul de monitorizare și evaluare a PNIA și a Planului de acțiuni pentru perioada 2024-2028, întrucât urmare a consultării experților din domeniul elaborării și monitorizării documentelor de politici această evaluare intermediară este aplicabilă în mod deosebit strategiilor și nu Programelor care are un termen de realizare mult mai restrâns. Concomitent, Programul încurajează societatea civilă să se implice în cadrul monitorizării și evaluării Programului la orice etapă, inclusiv și să efectueze o evaluare finală alternativă, ceea ce va spori nivelul de transparență a implementării Programului.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
102.	<p>AJAM</p> <p>A se stabili termen pentru componenta de acțiune de la 1.1.2, indicator "Cursul modificat și funcțional".</p> <p>Se propune de completat cu „Anul 2024 – pentru indicatorul 1 (Cursul modificat și funcțional)".</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul a fost modificat în acest sens.</p>	<p>Se acceptă poziția AJAM, prin urmare, la acț.1.1.2 se stabește pentru indicator "Cursul modificat și funcțional" termenul de: „Anul</p>

			2024 – pentru indicatorul 1 (Cursul modificat și funcțional)”. Se acceptă poziția CNA.
103.	<p>AJAM</p> <p>A se introduce o acțiune nouă pentru verificarea declarațiilor de avere ale deputaților, membrilor Guvernului, șefilor și adjuncților de agenții, în decurs de 1 an de la alegere sau numirea în funcție.</p> <p>Se propune acțiunea 1.1.8. „Verificarea declarațiilor de avere ale deputaților, membrilor Guvernului, șefilor și adjuncților de agenții, în decurs de 1 an de la alegere sau numirea în funcție”</p> <p>Indicatori de monitorizare: Declarații verificate. Raport anual privind rezultatele verificării acestei categorii de declarații publicat pe pagina web a ANI,</p> <p>Surse: În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile</p> <p>Autoritatea responsabilă: Autoritatea Națională pentru Integritate</p> <p>Termenii: permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>În conformitate cu prevederile Legii nr. 1264-XV din 19 iulie 2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere și a Legii nr. 16-XVI din 15 februarie 2008 privind conflictul de interese, subiecții enunțați în speță sunt supuși controlului din partea ANI, informația fiind publicată în Raportul anual de activitate al autorității responsabile.</p>	
104.	<p>AJAM</p> <p>Identificarea soluțiilor pentru îmbunătățirea investigării dezvăluirilor efectuate de avertizorii de integritate.</p> <p>Completarea acțiunii 1.1.15 cu o acțiune „Îmbunătățirea investigării de către CNA a dezvăluirilor efectuate de avertizorii de integritate”,</p> <p>Indicatori de monitorizare: Numărul de solicitări de Avocatul poporului și de la cetățeni. Capitol separat inclus în Raportul anual de activitate privind rezultatele verificării acestei categorii de sesizări,</p> <p>Surse bugetare: În limitele bugetelor aprobate ale autorităților responsabile”,</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Potrivit Legii nr.165/2023 privind avertizorii de integritate, modalitățile de dezvăluire a încălcării legii sunt următoarele:</p> <p>a) dezvăluirea <u>internă</u> de încălcare a legii (comunicată angajatorului);</p>	Se acceptă poziția CNA.

	Termenii: Permanent, cu raportare anuală a indicatorilor de progres”, Autoritatea responsabilă: CNA	b) dezvăluirea <u>externă</u> de încălcare a legii (comunicată autorității competente); c) dezvăluirea <u>publică</u> de încălcare a legii. Prin urmare, nu doar CNA este responsabil de examinarea dezvăluirilor de interes public. Fiecare entitate publică și privată are obligația de a institui canale interne de comunicare a dezvăluirilor de încălcări și de examinare a acestora.	
105.	AJAM În contextul reducerii competențelor CNA pe anumite componente de investigare și combatere, majorarea efectivului limită pentru activitatea de prevenire poate fi realizată din contul acelor funcții. Se propune: 1. Examinarea de către Comisia Securitate Națională a acțiunii 2.1.5, în vederea analizării oportunității suplinirii efectivului CNA. 2. De exclus indicatorii „Creșterea numărului de resurse umane ale CNA cu atribuții de evaluare a integrității instituționale; Creșterea numărului de resurse umane ale CNA cu atribuții de efectuare a expertizei anticorupție asupra proiectelor de acte normative”.	Nu se acceptă Odată cu acordarea Republicii Moldova a statutului de țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană, prevenirea și lupta anticorupție devin o prioritate și un angajament al autorităților naționale. Planul de acțiuni pentru implementarea măsurilor propuse de către Comisia Europeană în avizul său privind cererea de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană la angajamentul 3:	Se acceptă poziția CNA.

		<p>Combaterea corupției, măsura propusă de Comisia Europeană prevede: 3.2 Creșterea substanțială a gradului de utilizare a recomandărilor CNA, precum și asigurarea faptului că niciun proiect de act normativ nu este adoptat de Guvern fără expertiza anticorupție din partea Centrului Național Anticorupție. Pentru realizarea acestei priorități este imperativ necesar fortificarea structurii Centrului, inclusiv prin majorarea numărului de personal.</p> <p>Astfel, spre exemplu pe segmentul de prevenire (efectuarea expertizei anticorupție asupra proiectelor de acte normative) sunt atribuite conform statelor de personal 7 funcții de execuție. Potrivit, rapoartelor de activitate al Centrului Național Anticorupție pentru pe perioada 2020-2022, în adresa Centrului au parvenit spre examinare în total 3.707 proiecte de la</p>	
--	--	---	--

		<p>entitățile publice, fiind întocmite 2.232 de rapoarte de expertiză anticorupție și expediate 1.480 de avize asupra proiectelor de acte normative. Făcând un calcul din cifrele prezentate se constată că în medie în perioada menționată, fiecare executor a întocmit lunar câte 15 rapoarte de expertiză și avize (care implică un proces amplu de analiză a cadrului legal și redare textuală), ceea ce este enorm raportând la numărul de zile lucrătoare pe lună (21-22 de zile).</p> <p>Pe lângă efectuarea expertizei anticorupție și avizare, aceiași angajați sunt implicați în procesul de elaborare al proiectelor de acte normative. În concluzie, considerăm argumentată prezența indicatorilor ce vor reflecta majorarea numărului de personal pe segmentul prevenirii corupției în cadrul CNA.</p>	
--	--	---	--

		<p>Cu referire la activitatea de evaluare a integrității instituționale, este relevant de menționat că una din recomandările indicate în Raportul de evaluare ex-post de impact a legii nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale, aprobat prin decizia Comisiei Securitate națională, apărare și ordine publică, nr. CSN 06 nr.388 din 29.11.2023 este fortificarea instrumentului de evaluare a integrității instituționale. Astfel, în vederea consolidării instrumentului de evaluare a integrității instituționale și creșterii numărului de entități evaluate anual se impune majorarea statutului de personal al Direcției evaluare instituțională și Direcției testarea integrității profesionale. Prin urmare, întru contribuirea la îmbunătățirea procedurilor și sistemelor de lucru, precum și întru</p>	
--	--	---	--

		<p>menținerea angajaților profesioniști specializați în prevenirea și combaterea corupției este imperios asigurarea instituției cu personal suficient pentru realizarea atribuțiilor Centrului. Volumul mare de lucru crește fluctuația de personal din cadrul Centrului și, respectiv, scade pregătirea profesională a angajaților Centrului, iar insuficiența de personal duce la imposibilitatea realizării calitative a acțiunilor de prevenire și combatere a corupției.</p>	
106.	<p>AJAM Excluderea acțiunilor nr 2.5.1, nr 2.5.3 și acțiunii nr 2.5.4. Este irelevantă numărarea evenimentelor la care se participă. Acest indicator nu are nicio legătură cu obiectivele Programului.</p>	<p>Nu se acceptă Cooperarea internațională în domeniul anticorupție este una din prioritățile stabilite prin Program, de altfel și practica internațională demonstrează importanța cooperării în special reieșind din aspirațiile Republicii Moldova în contextul integrării în Uniunea Europeană. În acest context, considerăm absolut necesar acțiuni ce vin să dezvolte cooperarea</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>

		<p>internațională pe segmentul anticorupție, care pot fi evaluate inclusiv prin indicatori precum: numărul de evenimente organizate și desfășurate cu partenerii de dezvoltare.</p>	
107.	<p>AJAM</p> <p>Completarea cu acțiuni (4.2.3) Implementarea efectivă a art. 4 din Regulamentul de funcționare a sistemului liniilor telefonice anticorupție, aprobat prin Legea nr. 252/2013, care stabilește că „implementarea prevederilor Regulamentului de funcționare a sistemului liniilor telefonice anticorupție și funcționarea eficientă a acestui sistem sânt monitorizate de Centrul Național Anticorupție, care poate iniția, în limita competențelor, verificările necesare”, dar și remediarea lacunelor depistate.</p> <p>Se propune: „Implementarea prevederilor Regulamentului de funcționare a sistemului liniilor telefonice anticorupție. Lichidarea liniilor specializate anticorupție din cadrul instituțiilor care nu asigură condițiile necesare de gestionare și cărora le sânt improprii astfel de activități.</p> <p>Indicatori: Monitorizări anuale efectuate de CNA asupra funcționării liniilor specializate anticorupție. Rezultate publicate în Raportul anual de activitate al CNA. Comunicat de presă despre rezultate publicat.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>potrivit Planului de acțiuni privind implementare a PNIA 2024-2028, la Obiectivul specific 4.2 „Sporirea angajamentului civic prin raportarea actelor de corupție, cele conexe corupției și a practicile ilegale de către cetățeni” este stabilită acțiunea 4.2.2 intitulată „Asigurarea funcționării și promovării liniilor specializate anticorupție în cadrul entităților publice” realizarea căreia va contribui inclusiv, la implementarea prevederilor Regulamentului de funcționare a sistemului liniilor telefonice anticorupție.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>
108.	<p>Experți GIZ</p>	<p>Se acceptă</p>	<p>Se acceptă poziția expusă de experților GIZ. Această</p>

	În ședința publică au fost ridicate obiecții privind formatului documentului, în special la partea de numerotări. Ținem să menționăm că acesta este un format care este utilizat în programele naționale elaborate în temeiul Hotărârii de Guvern nr.386/2020. Un asemenea format este utilizat în majoritatea documentelor similare, unde un punct reprezintă o idee, nu neapărat un punct este raportat la un aliniat de text. Nu e o chestie principială, decât o practică uniformă în scrierea unor asemenea documente de politici.	Suntem de acord cu poziția experților.	recomandare nu conține careva propuneri de modificare a textului proiectului.
109.	Experți GIZ În versiunea pusă în discuții publice au fost evidențiate rezultatele notabile ale Strategiei anterioare, este un fapt deja consumat și considerăm nu este necesară desfășurarea acestora în partea descriptivă a documentului. În partea descriptivă a Programului este necesar să se descrie o anumită problemă cu aducerea unor date statistice, constatări în temeiul altor rapoarte sau indicatori care să sublinieze problema identificată. Cu alte cuvinte, această parte din document reprezintă raționamentul pentru care autorii documentului subliniază necesitatea intervenției și stabilirea unor obiective de realizat pentru a diminua efectul problemei sau pentru a o eradică. Motiv pentru care, eventual dacă nu se dorește excluderea, cel puțin de arătat de ce rezultatele documentului de politici anterior asigură o continuitate în trasarea priorităților în actualul program supus.	Se acceptă Proiectul de Program urmează a fi ajustat în acest sens.	Se acceptă
110.	Experți GIZ În cadrul discuțiilor publice s-a menționat despre faptul că experiența altor state ar putea fi exclusă. La fel, este un format de argumentare care se folosește în majoritatea documentelor de politici, dar nu e o chestie principială. Or, se poate doar face referire la faptul că în faza de cercetare și de identificare a problemelor s-a analizat experiența mai multor state care au servit drept inspirație pentru formularea anumitor obiective în documentul de politici și pentru alinierea la tendințele din acest domeniu și a standardelor internaționale. În concluzie, această parte din document poate fi exclusă decât de a face referință la practica altor state ce au fost analizate (deși nu este o descriere foarte detaliată în text).	Precizare Considerăm că acest Capitolul III. Standarde internaționale și exemple de bune practici, descris în proiectul Programului servește drept un suport pentru prezentul document. Totodată, se prezintă drept pilon pentru alinierea Programului la	Se acceptă poziția expusă de experților GIZ. Această recomandare nu conține careva propuneri de modificare a textului proiectului.

		standardele și practicile internaționale.	
111.	<p>Experți GIZ</p> <p>Programul oferă o descriere detaliată a situației, dar nu furnizează analize sau conexiunea acestor analize ca și argumentare pentru intervenții sau de ce acest lucru justifică formularea unui anumit obiectiv. De exemplu, paragraful 25 prezintă statistici privind urmărirea penale și condamnările în cazuri de corupție, dar nu oferă o explicație privind semnificația și importanța acestor cifre sau cum sunt utilizate aceste în vederea argumentării intervenției. Cu titlu de exemplu aici s-ar putea desfășura ideea că momentan cifrele ne arată că sunt puține condamnări pe cazuri de corupție raportat la cazurile inițiate, ceea ce denotă o problemă fie la nivel de aplicare a legii, fie la lipsa de pregătire a procurorilor de a instrumenta cazuri de corupție care să țină în instanțele de judecată pentru o eventuală sentință într-un caz de corupție. Iar, astfel Programul și activitățile prevăzute vin să abordeze această problemă. Același comentariu se aplică tuturor celorlalte paragrafe din secțiunea „Sinteza analitică a evoluției fenomenului de corupție”.</p>	<p>Se acceptă remarca experților</p> <p>Proiectul de Program urmează a fi ajustat în acest sens conform avizului CNA.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p> <p>Această recomandare nu conține propuneri concrete de modificare a textului proiectului.</p>
112.	<p>Experți GIZ</p> <p>Punctul 43 - prima propoziție a sub-punctului II vorbește despre asigurarea transparenței în procesul decizional, în timp ce restul paragrafului se referă la integritate și responsabilitate. Acestea sunt tipuri diferite de măsuri și ar trebui separate.</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul de Program urmează a fi ajustat în acest sens, conform avizului CNA.</p>	<p>Se acceptă recomandarea experților GIZ, iar proiectul urmează a fi modificat potrivit avizului CNA (propunerea de modificarea a capitolului IV potrivit proiectului de Program).</p>
113.	<p>Experți GIZ</p> <p>Este recomandabil să concentrăm în Obiectivul 2 exclusiv pe aplicarea legii și integritatea sectorului de justiție (law enforcement și sistemul judiciar). Prevenția s-ar încadra mai mult la Obiectivul 1 (consolidarea capacității ANI și CNA pentru implementarea măsurilor de prevenire a corupției).</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Deși, la prima vedere aceste două segmente sunt apropiate ca conținut, însă <i>de facto</i> integritatea publică și măsurile de prevenire a corupției sunt segmente separate care necesită o dezvoltare constantă în mod separat.</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>

		De altfel, și Legea integrității nr.82/2017 reglementează integritatea instituțională ca fiind un set de instrumente necesare a fi aplicabile și implementate de către fiecare entitate publică în parte. Iar competența de prevenire a corupției sunt un set de măsuri și sarcini atribuite Centrului Național Anticorupție, care pot fi realizate cu suportul și participarea entităților publice.	
114.	Experți GIZ Spălarea banilor, listată printre domeniile prioritare în textul Programului, pare să nu fie abordată în Planul de acțiuni (cel puțin nu este evident). Dacă nu este inclusă în Program ca atare, dar se regăsește într-un alt document de politici, atunci ar fi indicat să se facă referință la acesta.	Se acceptă Proiectul de Program urmează a fi ajustat în acest sens.	Se acceptă recomandarea experților GIZ , iar proiectul urmează a fi modificat potrivit avizului CNA.
115.	Experți GIZ Programul face referire în text la mai multe documente de politici care sunt adiacente. Pentru a ne alinia și unor comentarii care au parvenit în cadrul ședinței publice, ar fi bine să subliniem faptul că la elaborarea programului s-au luat în considerație aceste documente de politici, iar pentru a asigura o sinergie în prezentul document s-au acoperit acele arii care nu se regăsesc în celelalte documente de politici pentru a evita orice dublări de activități sau direcții de intervenții. Aici putem nota faptul că spre exemplu Strategia privind asigurarea independenței și integrității în sectorul justiției pentru anii 2022-2025 nu acoperă toate componentele pe integritate și se referă în mod	Se acceptă remarcă experților Proiectul de Program urmează a fi ajustat în acest sens conform avizului CNA.	Se acceptă poziția CNA. Această recomandare nu conține propuneri concrete de modificare a textului proiectului.

	special la judiciar, pe când Planul național pentru integritate și anticorupție abordează aceste standarde pentru un cerc mai larg de subiecți.		
116.	<p>Experți GIZ</p> <p>Monitorizarea stilului de viață (extinderea grupului de subiecți) nu este indicat în Program deși ANI nu a indicat expres despre excluderea acestei activități, doar însă să nu fie indicați ca și instituție responsabilă. Cert este că ei au solicitat acest lucru în cadrul interviurilor desfășurate, dar cel mai probabil cei care au elaborat avizele au fost alte persoane. Ministerul Justiției la fel nu a propus excluderea acestei activități, dar au propus să se dezvolte un concept ca să se analizeze oportunitatea acestei intervenții. Ceea ce s-a observat din tabelul de divergențe este că acolo unde nu erau comentarii privind oportunitatea anumitor activități, CNA a preferat să excludă acele activități decât să le argumenteze necesitatea. Ar fi cazul să se analizeze cel puțin oportunitatea lărgirii grupului de subiecți pentru monitorizarea stilului de viață, în mod cert celor de la ANI le-ar fi de ajutor cel puțin să aibă acces la cheltuielile anumitor subiecți pentru a contrapune informațiile din declarațiile pe avere și interese colectate.</p> <p>La fel, nu este clar de ce au fost excluse activitățile din plan ce prevedeau analiza declarațiilor în mod aleatoriu generat de un instrument electronic și nu doar în baza sesizărilor.</p> <p>De asemenea, spălarea banilor listată printre domeniile prioritare în textul Programului, pare să nu fie abordată în Planul de acțiuni (cel puțin nu este evident). Dacă nu este inclusă în Program ca atare, dar se regăsește într-un alt document de politici, atunci ar fi indicat să se facă referință la acesta.</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Toate propunerile înaintate de către experții GIZ ce vizează subiectul monitorizării stilului de viață au fost supuse consultărilor cu entitățile publice și subdiviziunile responsabile de acest subiect. Concluzia tuturor subiecților consultați a fost una de neclaritate a scopului acțiunilor propuse, ele neconținând o argumentare fundamentală a scopului și a necesității unor asemenea intervenții. O asemenea inițiativă necesită o argumentare corespunzătoare cu o analiză a coraportului dintre monitorizarea stilului de viață a funcționarilor publici și garanțiilor constituționale (dreptul la viață privată) din partea celor care au înaintat propunerea. În acest sens, autoritățile publice centrale au prezentat o reticiență în</p>	<p>Se acceptă poziția CNA.</p>

		<p>ceea ce privește implementarea monitorizării stilului de viață asupra funcționarilor publici (făcându-se trimitere la garanțiile constituționale și riscurile care implică asemenea acțiuni). Astfel, în lipsa unor argumente viabile a necesității intervenției pe segmentul monitorizarea stilului de viață și a obiecțiilor înaintate de către entitățile publice consultate, s-a decis renunțarea la acțiunile vizate în obiecție. Totodată, dacă va parveni o propunere de completare la acest capitol din partea Autorității Naționale de Integritate cu argumentarea necesității unor asemenea măsuri, cu siguranță va fi examinată și inclusă în proiectul de Program.</p> <p>Suplimentar, propunerile ce prevedeau analiza declarațiilor în mod aleatoriu, generat de un instrument electronic au fost consultate cu entitățile publice</p>	
--	--	---	--

		<p>implementatoare care au propus excluderea acestor acțiuni, pentru necorespunderea cu politicile planificate de către acestea.</p> <p>De alte propuneri înaintate în prezenta obiecție, se va ține cont în cadrul definitivării proiectului de Program.</p>	
117.	<p>Experți GIZ</p> <p>În conținutul Programului se enumeră indicatori de impact pentru fiecare Obiectiv General. Dar, aceștia nu corespund indicatorilor enumerați în Tabelul 3 și în paragraful 68. Este necesar să se armonizeze toți indicatorii în cadrul Programului pentru a evita confuzia și pentru a arăta consistența și coerența indicatorilor. Ar trebui să aveți indicatori pentru: a) obiectivul general al Programului (poate fi CPI (indicele de percepție a corupției), Controlul Corupției de la Banca Mondială, și mai mulți indicatori a unor sondaje naționale BOP - încredere, percepție și satisfacție); b) indicatori pentru fiecare Obiectiv General și c) indicatori pentru fiecare Obiectiv Specific. Toți indicatorii ar trebui să aibă ținte măsurabile (intermediare și finale).</p>	<p>Se acceptă</p> <p>Proiectul urmează a fi ajustat, fiind exclus din capitolul IV prevederile ce reglementează „indicatorii de impact” de la sfârșitul fiecărui obiectiv general descris și incluse prevederi ce stabilesc „rezultatele scontate”. Această modificare este argumentată prin faptul că, prezentul proiect de Program conține un capitol separat numit „V. Impactul” care include descrierea și stabilirea indicatorilor de impact pentru fiecare obiectiv general. La definitivarea proiectului se va ține cont de recomandări.</p>	<p>Se acceptă recomandarea experților GIZ, iar proiectul urmează a fi modificat potrivit avizului CNA, care conțin propuneri de modificare la acest capitol.</p>

118.	Experți GIZ Tabelul cu indicatorii de impact în cazul în care sunt stabilite cote procentuale trebuie să aibă puncte de referință pentru a putea fi măsurabile.	Se acceptă La definitivarea proiectului se va ține cont de recomandări.	Se acceptă recomandarea experților GIZ , iar proiectul urmează a fi modificat potrivit avizului CNA, care conține propuneri de modificare la acest capitol.
119.	Experți GIZ Unele obiective au termene sau se referă la un anumit an (până în 2026), altele nu fac referire. Urmează să se armonizeze și să se indice termenele limită la care obiectivul urmează a fi atins.	Se acceptă Proiectul de Program urmează a fi ajustat în acest sens.	Se acceptă recomandarea experților GIZ , iar proiectul urmează a fi modificat potrivit avizului CNA, care conține propuneri de modificare la acest capitol.
120.	Experți GIZ Pct. 31 lit. a) din Program se face referire la Ucraina, cel mai probabil totuși era vorba de Republica Moldova.	Nu se acceptă Precizare De fapt, în acest punct se citează un text preluat din Raportul de monitorizare și evaluare a SNIA 2017-2023 (pentru semestrul I 2023), în care se face precizare despre sistemul de justiție anticorupție din Ucraina, drept un exemplu de bune practici, avizat pozitiv și de către Comisia de la Veneția.	Se acceptă poziția CNA.
121.	Experți GIZ La pct. 1.16. din Plan se recomandă introducerea unor activități cum ar fi: implementarea verificării declarațiilor de avere și interese prin baze electronice externe fără necesitatea de a imprima/solicita informații pe hârtie; implementarea selecției electronice aleatorii a verificării declarațiilor de avere și interese a funcționarilor de rang înalt.	Nu se acceptă Recomandarea formulată este expusă într-o versiune generală și fără o argumentare concludentă a necesității unor asemenea completări, spre exemplu, nu e clar la care categorie	Se acceptă poziția CNA.

		<p>exactă de angajați ai sectorului public se face referire prin sintagma „funcționari de rang înalt”. De asemenea, nu au fost oferiti indicatorii de monitorizare, termenii de realizare etc. În asemenea condiții generale considerăm că această recomandare nu poate fi acceptată.</p>	
122.	<p>Experți GIZ Se propune comasarea activităților de la 1.2.4- 1.2.6 și a se pune accent pe buna guvernanta și transparență în procesul decizional.</p>	<p>Nu se acceptă Acțiunile vizate au fost incluse în vederea transparentizării procesului legislativ (în speță prin efectuarea expertizei anticorupție a proiectelor de acte normative într-un mod transparent și conform cerințelor legale stabilite de Legea integrității nr.82/2017).</p>	Se acceptă poziția CNA.
123.	<p>Experți GIZ La activitatea 1.3.1. a se indica unde urmează a fi publicată informația, probabil e vorba de publicare pe paginile web a instituțiilor sau a Ministerului Finanțelor (cu referire la sursele externe).</p>	<p>Nu se acceptă Informația urmează să fie publicată pe pagina web a fiecărei instituții implicate în atragerea și gestionarea asistenței externe.</p>	Se acceptă poziția CNA.
124.	<p>Experți GIZ Pct. 2.1.2. necesită mai multe clarificări despre ce platformă este vorba (reLaWed).</p>	<p>Nu se acceptă. Aplicația „reLAWed” are drept scop oferirea posibilității persoanelor să</p>	Se acceptă poziția CNA.

		se implice în procesul de perfecționare a cadrului legal, să ia atitudine, să identifice și să notifice/comunice actele normative deficiente, lacunare sau interpretabile și care la aplicare au generat sau pot genera acte de corupție, abuzuri sau alte ilegalități. Pentru mai multe detalii și informații poate fi accesată Platforma: http://relawed.cna.md/principala	
125.	Experți GIZ Pct. 2.1.4. nu trebuie să se regăsească în Planul de acțiuni, este o acțiune implicită de monitorizare a Programului și Planului de acțiuni.	Nu se acceptă. Acțiunile de consolidare a capacității instituționale ale organelor de prevenire și combatere a corupției, nicidecum, nu pot fi apreciată sau considerată drept acțiuni de monitorizare a Programului. În acest sens, recomandarea nu poate fi acceptată.	Se acceptă poziția CNA.
126.	Experți GIZ Foarte multe acțiuni au indicatori adoptarea de legi, ar fi recomandabil să includeți și indicatori cu referire la implementarea acestor legi acolo unde este evidentă intervenția la nivel de lege. Sau, acolo unde acțiunea de modificare a legii este planificată pentru 2025, până la ultimul an de implementare a Programului pot fi stabiliți și niște	S-a luat act de recomandare.	Se acceptă poziția expusă. Această recomandare nu conține propuneri concrete de modificare a textului proiectului.

	indicatori de impact pe care acea modificare de lege ar putea să o aibă (spre ex cum ar fi la acțiunea nr.3.2.1).		
127.	Experți GIZ Deși în cadrul ședinței publice a fost invocat faptul că sectorul privat nu ar trebui să se regăsească în acest plan ar fi o chestiune discutabilă, chiar dacă indicatorii au fost buni ca urmare a implementării strategiei anterioare. Nu este vorba doar despre corupția care se poate întâmpla la nivel de stat și sectorul privat, există corupție și în sectorul privat doar. Un plan național ar trebui să ofere niște direcții de bune practici și o motivație/încurajare a mediului de afaceri să implementeze în continuare măsuri de prevenție, standarde anticorupție și buna guvernanta corporativă în acest domeniu.	Se acceptă poziția expusă. Prezentul proiect de Program conține măsuri strategice dedicate sectorului privat, mai exact: Obiectivul General III „Cultivarea integrității și diminuarea actelor de corupție în sectorul privat, inclusiv în entitățile cu capital integral sau majoritar de stat.”.	Se acceptă poziția expusă. Această recomandare nu conține propuneri concrete de modificare a textului proiectului.
128.	Experți GIZ Acțiunea 1.3.1. (asigurarea gestionării transparente și responsabile a patrimoniului public și a asistenței externe) nu e neapărat de o exclus deși există un asemenea instrument, ea nu este ajustată la zi și motorul de căutare nu este unul performant. Am avut dese ori situații când am elaborat niște cercetări privind sursele externe oferite Guvernului în timpul pandemiei Covid, a fost o provocare să putem identifica de pe acea platformă date relevante și la zi. Am putea reformula această activitate prin a consolida acest instrument și al adapta astfel încât să fie populat cu informație la zi și să dispună de motoare de căutare mai adecvate (filtre de căutare).	Nu se acceptă. Această acțiune 1.3.1 urmează a fi revizuită și separată în 2 acțiuni expuse consecutiv (una dedicată patrimoniului public și alta dedicată asistenței externe). La fel, urmează a fi revizuiți și indicatorii de monitorizare.	Se acceptă poziția expusă de către CNA. Această recomandare nu conține propuneri concrete de modificare a textului proiectului.
129.	Experți GIZ 1.2.10 (înstituirea funcției de consilieri de integritate/numerotare e conform versiunii de proiect ce fusese trimisă spre avizare instituțiilor), recomandăm să nu vă grăbiți cu excluderea totală a acestei activități, chiar dacă unele instituții nu au agreat-o. Poate la această etapă să se lase loc să se analizeze la nivel de concept oportunitatea acestei funcții și rolul acesteia.	Se acceptă poziția experților. Instituirea „Consilierului de integritate” rămâne fi o acțiune viabilă, însă pentru început este necesară elaborarea unui	Se acceptă poziția expusă de către CNA. Această recomandare nu conține propuneri concrete de modificare a textului proiectului.

		<p>studiu care ar argumenta importanța, necesitatea și actualitatea acestei funcții în cadrul entităților publice. Centrul Național Anticorupție susține această inițiativă și apreciază ca fiind una benefică pentru integritatea instituțională. În acest sens, s-a propus în Program, acțiunea: 1.2.6 „Elaborarea unui studiu privind necesitatea instituirii funcției de „Consilier de integritate”, după caz modificarea cadrului normativ”.</p>	
130.	<p>Experți GIZ</p> <p>1.2.8. (evaluarea riscurilor de corupție în procesul de digitalizare a serviciilor publice/numerotarea e conform versiunii de proiect ce fusese trimisă spre avizare) nu se recomandă de a fi exclusă, or este un pic despre altceva esența ei decât ceea ce au indicat cei de la AEG. Nu este vorba de a digitaliza. Momentan abordarea este de a digitaliza serviciile esențiale pentru mediul de afaceri sau cetățeni, adică care sunt cele mai solicitate. Evaluarea care se propune în 1.2.8. este a analiza un serviciu public din perspectiva riscului de coruptibilitate și dacă este un risc ridicat atunci digitalizarea trebuie să rezolve și acest risc nu doar să pună la dispoziție un serviciu electronic. Cu titlu de exemplu: dacă soliciți o apostilă la un termen de 5 zile la un anumit preț, iar la termenul de 1 zi e un preț mai mare. Chiar dacă este un serviciu electronic sută la sută, risc de corupție există. Or, ce se întâmpla de fapt că unii solicitanți solicitau serviciu la cel mai lung termen achitând o taxă mai mică, de fapt îl primeau în termen de câteva ore. Adică, atunci când se digitalizează un serviciu un sistem</p>	<p>Nu se acceptă</p> <p>Precizare: Acțiunea vizată nu se regăsește în prezentul proiect de Program, ea fiind exclusă ca urmare a consultării acțiunilor din proiectul de Plan de acțiuni (anexă a proiectului de Program) cu entitățile publice responsabile de implementare.</p>	<p>Se acceptă poziția expusă de către CNA.</p>

	<p>electronic nu trebuie să permită eliberarea unui act decât la termenul pentru care a fost solicitat, astfel să nu poți manipula sistemul. Acesta este doar un exemplu ca să arătăm perspectiva acestei acțiuni și care e justificarea ei.</p>		
131.	<p>Centrul CONTACT Abordarea în lato sensu a noțiunii de „agent public”, precum este prevăzut în articolul 2 din Convenția Națiunilor Unite împotriva corupției, la care Republica Moldova este parte și în corespundere cu prevederile articolului 3 al Legii integrității.</p>	<p>Nu se acceptă. Programul operează cu termenul de „agent public”, iar recomandarea propusă nu este clar expusă, prezentându-se drept o constatare.</p>	<p>Se acceptă poziția expusă de către CNA.</p>
132.	<p>Centrul CONTACT Revizuirea activităților din plan în favoarea plasării accentului pe acțiuni de diminuare și combatere a corupției în sectorul public în corespundere cu scopul declarat al Strategiei (Programului).</p>	<p>Nu se acceptă. Recomandarea propusă nu este clar expusă și nu conține propuneri exacte de modificare a textului proiectului, prezentându-se mai degrabă ca o opinie a autorului.</p>	<p>Se acceptă poziția expusă de către CNA.</p>
133.	<p>Centrul CONTACT Elaborarea și adoptarea la nivel instituțional a declarației de integritate al agenților publici. Considerăm că un asemenea act ar contribui la responsabilizarea agenților și va spori nivelul de integritate profesională al agenților publici.</p>	<p>Se ia act de propunere.</p>	<p>Se ia act de poziția expusă de autorul avizului. Această recomandare nu conține propuneri concrete de modificare a textului proiectului.</p>
134.	<p>Centrul CONTACT Elaborarea și descrierea procedurii în baza căreia va fi realizată evaluarea acțiunilor de consolidare a integrității incluse în Plan. Considerăm că o descriere a criteriilor în baza cărora va fi realizată evaluarea implementării acțiunilor va aduce o mai mare claritate, obiectivitate și uniformitate în procesul de evaluare intermediară, finală și alternativă, fără a crea careva confuzii și interpretări.</p>	<p>Nu se acceptă. Programul conține capitolul „Proceduri de raportare” care conține și norme ce vizează modul de evaluare al acțiunilor din Planul de acțiuni. Totodată, prezenta obiecție, nu conține careva propuneri expres de</p>	<p>Se acceptă poziția expusă de către CNA.</p>

		modificare, obiecția fiind formulată general.	
135.	Centrul CONTACT Includerea Plan a "indicatorului de performanță" și elaborarea indicatorilor de monitorizare în termeni SMART. Acest fapt ar face monitorizarea și evaluarea acțiunilor într-o manieră corectă și obiectivă.	Nu se acceptă. Programul conține: Rezultatele scontate (cap.III din proiectul de Program); Indicatorii de impact (cap.V); Indicatorile de monitorizare (potrivit Planului de acțiuni).	Se acceptă poziția expusă de către CNA.
136.	Centrul CONTACT Reviziunea obiectivului general 1, de ex. Obiectivul general 1 la pag.16 este utilizată sintagma "Optimizarea standardelor de integritate....", iar în tabelul 3 Indicatori de impact al politicii publice pag.23, e utilizată sintagma "Implementarea standardelor de integritate".	Se acceptă Titlul obiectivului general 1 a fost modificat și racordat.	Se acceptă poziția Centrului CONTACT. Proiectul a fost revizuit conform avizului CNA, care conține recomandări la acest capitol.
137.	Centrul CONTACT Modificarea pe parcursul textului a sintagmei "supuși protecției". Orice persoană, de principiu, nu poate fi supusă protecției, dacă acesta nu o solicită, exceptând cazurile ce se referă la persoanele care conform legii sunt protejate de stat. Considerăm oportună, folosirea sintagmelor "Numărul de persoane care au solicitat protecție /care au beneficiat de protecție".	Se acceptă La acțiunea nr.1.1.3 indicatorul vizat a fost modificat potrivit recomandării.	Se acceptă poziția Centrului CONTACT. Acțiunea 1.1.3 la copartimentul „indicatori de monitorizare” se substituie sintagma „Numărul avertizorilor de integritate supuși protecției” cu sintagma „Numărul de persoane care au solicitat protecție /care au beneficiat de protecție”.
138.	Centrul CONTACT Adoptarea unei arhitecturi integrative a Strategiei (Programului), bazată pe o abordare holistică a fenomenului corupției, dezvoltată în SNIA 2017-2023, care preia metodologia de analiză a corupției în baza instituțiilor-pilon. Considerăm că abordarea corupției în baza instituțiilor-pilon va contribui la o mai bună monitorizare a implementării acțiunilor anticorupție incluse în Plan, precum și la o evaluare obiectivă și corectă a acțiunilor implementate, dar și la o măsurare exactă a impactului Strategiei.	Nu se acceptă. Prezentul proiect este un alt document de politici ca formă și conținut. Respectiv și abordarea este diferită.	Se acceptă poziția expusă de către CNA.

<p>139. Centrul CONTACT Elaborarea Planurilor de integritate locală (Planuri anticorupție la nivel local) în care sunt vizate autoritățile publice locale de nivelul II și identificarea modalității de încadrare a autorităților publice locale de nivelul I. Considerăm că această abordare va spori transparența activității autorităților publice locale, accesul la informații de interes public, încrederea societății în autoritățile publice locale și va contribui la o implicare și colaborare mai strânsă între APL și cetățeni. La fel, această delimitare va aduce o mai mare claritate în ceea ce privește consolidarea integrității instituționale și ar clarifica rolul autorităților publice locale în edificarea unui sistem solid de integritate publică.</p>	<p>Nu se acceptă Prezentul Program nu prevede abordarea sectorială a fenomenului corupției. Totodată, autoritățile publice locale sunt libere și îndemnate să continue implementarea Planurilor locale anticorupție.</p>	<p>Se acceptă poziția expusă de către CNA.</p>
--	--	---

Lilian CARP
Președintele Comisiei

